The Latvian Newspaper for Canada and U. S. A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone EM 8-0792. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA.

WEDNESDAY, MARCH 5, 1961.

LATVIJA
AMERIKĀ

27./1061. n-rs. TREŠDIEN, 1961. G. 5. APRĪLĪ 11. gads.

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latvijas aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi". Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gallīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 63 - 43 Bunnecke Court, Ridgewood 27, N.Y., U.S.A. Tel. EV 1-5212.

Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $8.50; par gadu $16.00.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.60, tekstā $3.20—$6.40 par vienu collas slejas telpu.

CHRUŠČEVA LAIKA IEGŪŠANAS POLITIKAI LABI PANĀKUMI

KOMŪNISTU SPĒKI LAOSĀ TURPINA OFENSĪVU

Rietumi baidās, ka tie varētu tikt nostādīti notikuša fakta priekšā, un, proti, ka komūnisti būs guvuši militāru uzvaru, pirms vēl miera sarunas būs kārtīgi sākušās.

Padomju Savienība Laosā rīkojas tieši tā, kā to vareja sagaidīt. Un tāpat rīkojas arī Rietumi. Kamēr pirmie, ar savu sarunu domu spēlēdamies, turpina komūnistu spēku atbalstīšanu, komūnistiem turpinot ofensīvu pret Rietumiem draudzīgās valdības armiju, Sav. Valstis un Anglija pilnīgi iegrimušas domās par sarunām ar Padomju Savienību un nedara nekā praktiska komūnistu operāciju apturēšanai.

Pagājušās nedēļas nogalē no Vašingtonas gan atkal bija dzirdami noteikti vārdi: kā Sav. Valstis, tā Anglija par Laosas politisko nākotni runās tikai pēc tam, kad būs panākts efektīvs militārs pamiers. Sav. Valstis neielaidīsies nekādās politiskās debatēs laikā, kad Laosas karaliskās armijas stāvoklis kļūs arvien kritiskāks.

Kā amerikāņi, tā angļi baidās, ka, sākot politiskas sarunas pirms pamiera, viņi var nonākt tai smieklīgā situācijā, kur konference jāpārtrauc vienkārši tādēļ, ka sarunu laikā komūnisti izcīnījuši militāru uzvaru un savu politiku noteiks bez Rietumu palīdzības.

Laosas jautājumā Padomju Savienība ir uzsākusi savu tik labi pazīstamo novilcināšanās politiku. Atbildot Anglijas 23. marta notai, kurā Anglija pieprasīja, lai Padomju Savienība un Anglija, kā 1954. gada Ženēvas konferences priekšsēži, toreiz izlemjot noteikumus Indoķīnas kara nobeigumam, pieprasa pamieru Laosā. Savā atbildē Padomju Savienība bija mierā kopā ar Angliju pieprasīt Laosas pamieru, bet piezīmēja, ka pamiera jautājumā sarunām būtu jānotiek arī starp abām naidīgām Laosas valdībām. Tātad, no vienas puses, Padomju Savienība izrāda parasto gatavību sadarboties, no otras — tā rada apstākļus, kas šo sadarbību pataisa par ārēju izlikšanos, bez jebkādas praktiskas vērtības.

Laosas jautājumā garākas sarunas paredzētas šīs nedēļas vidū, kad Vašingtonā sastapsies prezidents Kennedijs un Anglijas ministru prezidents Mekmillens. Līdz tam nekādi praktiski Rietumu soļi šai jautājumā nav sagaidāmi.

Kamēr prezidents Kennedijs gatavojas sarunām ar ministru prezidentu Mekmillenu, no Laosas pienākušas ziņas par jauniem komūnistu militāriem panākumiem nedēļas nogalē. Laikā no 1. - 2. aprīlim komūnistu spēki pēc spēcīgas artilerijas sagatavošanas uguns ieņēmuši stratēģiski svarīgo Tha Thonia ciemu, 40 jūdžu ziemeļos no Paksanes. Kārtējo reizi Laosas militārais personāls apgalvo, ka komūnistu rindās atradušies arī Ziemeļvietnamas karavīri, tādējādi mēģinot pierādīt, ka te nav darīšana vienīgi ar savstarpēju pilsoņu karu, bet agresiju no ārpuses.

KOMŪNISTU ĶĪNA BRĪDINA

„Aizsardzības organizācijas spēkiem iejaucoties Laosas karā, to pašu darīs arī komūnistu Ķīna," brīdina pēdējās ārlietu ministrs maršals Čenji.

Jakartā. Atvadoties no Indonēzijas valdības pārstāvjiem Jakartas lidlaukā, īsu runu teica komūnistu Ķīnas ārlietu ministrs Čenji. Pēdējais bija nule kā beidzis savu piecu dienu ilgo draudzības vizīti Indonēzijā.

Draudzības vizītes atvadruna izvērtās par draudu runu ārlietu ministram, brīdinot, ka, tiklīdz Dienvidaustrumāzijas aizsardzības organizācija sāks savu spēku sūtīšanu uz Laosu, to pašu darīs arī komūnistu Ķīna. Maršals Čenji gan pasteidzās vēl paskaidrot, ka komūnistu Ķīna savu palīdzību sniegtu tikai tad, ja to prasītu legālā Laosas valdība. Protams, ka Pekingas uztverē legālā Laosas valdība ir tās komūnistu valdība.

Komūnistu Ķīnas ārlietu ministrs uzsvēra, ka viņa valstij ir 450 kilometru garā robeža ar Laosu un ka svešu karaspēku iejaukšanos Laosas iekšējās darīšanās komūnistu Ķīna nevar atstāt citādi kā vienīgi par draudiem tās robežu drošībai. Čenji atgādināja Korejas kara notikumus, kad komūnistu Ķīna bijusi spiesta iestāties karā tikai tādēļ, ka Sav. Valstu spēki apdraudējuši tās robežu. Ja Dienvidaustrumāzijas aizsardzības organizācija nosūtītu savus spēkus uz Laosu, tas nozīmētu gandrīz tieši Korejas situācijas atkārtošanos, kad komūnistu Ķīna tikai spiesta iestāties karā vienīgi, lai nodrošinātu savas robežas.

Īsumā komūnistu Ķīnas ārlietu ministrs pieskārās arī attiecībām ar Sav. Valstīm. Viņš uzsvēra, ka prezidentam Kennedijam būtu jātaisa pirmais gājiens draudzības uzlabošanai. Tikmēr, kamēr Sav. Valstu 7. flote uzturoties Formozas ūdeņos, un tikmēr, kamēr Vašingtona turpinot atbalstīt Čangkaišeka kliķi, nekāda draudzības uzlabošanās neesot saredzama, nedz iespējama. Pēc ārlietu ministra domām prezidentu maiņa Sav. Valstis neesot darījusi nekādu iespaidu uz Vašingtonas attiecsmēm pret Pekingu. „Kā prezidenta Kennedija, tā arī Eizenhauera politika pret komūnistu Ķīnu bija un paliek tīri impeiālistiska", beidza maršals Čenji.

MAJORS JŪLIJS ĶĪLĪTIS AIZSAULĒ

Miris pēkšņā nāvē 26. martā Koventrijā, Anglijā, apbedīts 30. martā Koventrijas Canley kapos.

Nelaiķis dzimis 1902. gada 23. jūlijā. Beidzis Latvijas augstāko kara skolu. Dienējis 4. Valmieras kājn. pulkā. Otrā pasaules karā komandējis bataljonu 34. grenadieru pulkā. Zēdelghemā gūstā piedalījies DV organizācijas dibināšanā un bijis tās vārda devējs, kā arī ierosinājis par tās himnu pieņemt Lāčplēša dziesmu. Anglijā visu laiku darbojies DVF Koventrijas nodaļas valdē un atkārtoti bijis tās pr-dis. 1947. g. 21. decembrī Londonā piedalījies DV Fonda dibināšanas sapulcē un viens no DV darbības pamatu licējiem. Par nopelniem DV organizācijas darbā DV CV Jūliju Ķīlīti savā laikā apbalvojusi ar DV krūšu nozīmi zeltā. Aizgājējs visu laiku Anglijā bija arī Latviešu Nacionālās padomes Lielbritanijā loceklis. Sarakstījis grāmatu „Es karā aiziedams."

J. Frišvalds,
DV CV IN vadītājs.

Minsteres latviešu ģimnazijas skolotāji un abitūrienti: sēž no kr. — skolotāja M. Rinkuša, skolotājs M. Tingurs, direktors A. Dreimanis, skolotāja A. Alužāne, skolotāja O. Traučiņa un skolotājs A. Spoģis; stāv abitūrienti: Juris Pērkons, Marija Pelse, Valdemārs Traucinš, Ilze Purene, Viesturs Vētra, Raimonds Krastiņš, Ieva Rituma un Laimonis Ozoliņš.
Foto: Jānis Vinters.

KAŖA DRAUDI KATANGĀ

Apvienotās Nācijas turpina indiešu karavīru pievešanu

Elizabetvillē. Kamina bazē, neatkarīgās Kantangas rietumos, Apvienotās Nācijas pievedušas ap 800 indiešu karavīru, lai ar pēdējo palīdzību mēģinātu apturēt sadursmes starp Katangas valdības spēkiem un nelaiķim Lumumbam vēl joprojām lojāliem karavīriem provinces ziemeļos. Uz Indijas spēku ierašanos Katangas valdība skatās ļoti drūmi, pieprasa pēdējo izvākšanos, pretējā gadījumā pat piedraudot ar atklātu karu pret Apvienotajām Nācijām.

Kamēr Katangā pēdējās valdības un Apvienoto Nāciju attieksmes kļuvušas pavisam saspīlētas, par nelielu atslābumu ziņo starp Leopoldvilli un komūnista Gizengas Stanlijvilli. Pie pēdējā nule kā ieradies Leopoldvilles provinces prezidents Kamitatu, gan vecs Gizengas un Lumumbas sabiedrotais, bet arī centrālās valdības aizstāvis. Kamitatu mēģinās pierunāt Gizengu iestāties Kango valstu federācijā, tādējādi likvidējot atsevišķo provinču savstarpējos asumus. Cik zināms, tad Kamitatu uz Stanlijvilli izlidojis ar Apvienoto Nāciju svētību.

APSTĀKĻI SATELITU ZEMĒS

BRITANIJAS POĻU TRIMDINIEKU BAŽAS

Polijā pēc Gomulkas nākšanas pie varas valdīja brīvāki apstākļi nekā citās komūnistiskajās valstīs: tur bija dažas privātīpašuma atliekas pilsētās un laukos. Samērā neliels procents lauku īpašumu bija pārvērsts kolchozos, un Gomulka bija apturējis piespiedu kollektīvizāciju. Laukos [illegible] kaimiņi apvienojoties kooperātīvos, lai dabūtu no valdības vajadzīgās mašīnas. Arī baznīca Polijā bija saglabājusi savu iespaidu tautas masās. Gomulka, pārņemot varu, bija nolēmis ieturēt „miermīlīgās koeksistences" līniju pret katoļu baznīcu, jo 95% poļu tautas vēl arvien esot katoļu baznīcas locekļi, un pat kompartijas biedri svētdienās paklusām ejot baznīcā. Daudzās zemākās skolās bērniem bijušas pat atļautas reliģijas stundas.

Polijas iedzīvotāji arī visu laiku samērā brīvi sarakstījās ar saviem tautas brāļiem trimdā un saņēma no viņiem saiņus. Poļi varēja braukt uz ārzemēm, un poļu trimdinieki bieži apmeklēja Poliju, brīvi apmetoties pie radiem vai draugiem.

Tagad poļu trimdinieki Britanijā ar bažām vēro notikumus dzimtenē (vislielākais poļu trimdinieku skaits dzīvo Britanijā) un jautā: „Cik ilgi tas tā turpināsies? Vai nenāks spiediens no krievu puses darīt galu šai „brīvībai"? Pat mazais partijas biedru skaits Polijā (salīdzinot ar iedzīvotāju skaitu) liekas nevēstām neko labu, jo tas it kā liecina par īpatu iedzīvotāju „pasīvās pretošanās" veidu un var novest pie represijām. 1959. gadā kompartijas biedru skaits pat vēl samazinājies par 54.000, un tai bijuši tikai 1.018.466 biedri: kopš kaŗa beigām partijas biedru skaits nekad neesot bijis tik mazs. Partijas prese pastāvīgi žēlojoties par iedzīvotāju politisko apatiju, it sevišķi jaunajā paaudzē.

Arī viens otrs fakts Polijas dzīvē pēdējā laikā liekas bīstams, piemēram, dažu staļinistu atgriešanās izcilos posteņos, valsts varas sadursmes ar baznīcu u. c. Izplatījās pat baumas, ka iebraucējiem no Rietumiem uzpriekšu būs jāapmetas tikai viesnīcās. Tas, protams, daudziem trimdiniekiem darītu neiespējamu dzimtenes apmeklēšanu, jo tie nevarētu samaksāt dārgās viesnīcas. Šīs baumas ir pagaidām izrādījušās par nedibinātām. Iebraucējiem esot atļauts, tāpat kā agrāk, apmesties pie tuviniekiem, ja tie varot uzrādīt radu vai draugu uzaicinājumu viesoties pie viņiem.

Tomēr groži pamazām tiek savilkti stingrāk — dažādās dzīves nozarēs. Tā Polijā iznākošais laikraksts „Przeglad Kulturalny ziņojis, ka būšot obligāts marksisma un ļeņinisma kurss vidus- un augstākās skolās (pēc 1956. g. nemieriem tas vairumā Polijas skolu nebijis obligāts). Pāreja uz šīm obligātajām studijām tomēr notikšot pakāpeniski, jo pagaidām vēl neesot pietiekoši daudz marksisma un ļeņinisma skolotāju. —

Materiālā ziņā iedzīvotāju stāvoklis esot ievērojami labāks nekā pirms Gomulkas: veikalos esot dabūjamas dažādas preces, arī restorāni esot labi apmeklēti, bet iedzīvotājos tomēr neesot radušās simpatijas pret komūnismu. Daudzi poļi arvien sakot par komūnismu: „Mēs nīstam šo sistēmu; komūnisms ir krievisks, tas grib visu kontrolēt, bet mēs, poļi, neciešam, ka mūs kontrolē." Gomulkas laikā radītie atvieglinājumi esot vienīgi drusku atšķaidījuši šo naidu, to aizstājot ar politisku apatiju un cinismu. Poļi ciniski aizrādot apmeklētājiem no Rietumiem, ka viņiem esot izvēle tikai starp Gomulku vai Ungārijas likteni, un, protams, viņi negribot upurēt sevi „par d a ž ā m rindiņām Rietumu presē un ikgadējām debatēm Apvienotajās Nācijās", (Cinisks, bet pareizs aizrādījums uz Rietumu sniegto „atbalstu" Ungārijai!).

(Nobeigums 8. lpp.)

Cerību pilnā Lieldienu svētku rīta agrajā dievkalpojumā baznīcēni nāk ārā no Toronto Sv. Jāņa draudzes baznīcas.
J. Kreiļa uzņ.

CILVĒKAM JĀBŪT NOTEIKTAM UN JĀPALIEK UZTICĪGAM SAVIEM IDEĀLIEM

15. IZLAIDUMS MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJĀ UN PAMATSKOLĀ

Mūsu vienīgā ģimnazija 25. martā izvadīja dzīvē 9 absolventus. Ģimnaziju šajā mācību gadā beidza: Marija Pelse (turpmāk studēs medicīnu Minsteres universitātē), Juris Pērkons (studēs fiziku Minsteres univ.), Ilze Purene (studēs valodas), Ieva Rituma (studēs medicīnu), Viesturs Vētra (studēs medicīnu Minsteres univ.), Valdemārs Trauciņš (mācīsies kaŗa skolā), Raimonds Krastiņš (mācīsies par konstruktoru mēchanikā), Laimonis Ozoliņš (mācīsies par architektu) un Edvīns Ozols. Pamatskolu beidza 4 audzēkņi: Baiba Alužāne, Kārlis Kangers, Antra Rantiņa un Einars Pelss. Visi pamatskolas absolventi turpinās mācīties Minsteres latviešu ģimnazijā.

Šis bija Minsteres latviešu ģimnazijai 15. izlaidums — savā ziņā ievērojama jubileja, kas liecina, ka skola pastāv kopš trimdas sākuma: dibināta Augustdorfas latviešu nometnē un tagad darbojas Minsterē.

Tā bija svētku diena visai latviešu sabiedrībai Minsterē, kas kupla skaitā pulcējās skolas zālē. Starp viesiem bija daudz bijušo ģimnazijas audzēkņu, kas arvien uztur sakarus ar bijušo skolu, ierodoties sarīkojumā arī no patāliem Vācijas apgabaliem.

Izlaiduma aktu ievadīja māc. R. Bērziņš ar svētbrīdi, aicinot jauniešus izteikt pateicību Radītajam. Arī turpmākā dzīves ceļā, runājot svēto rakstu vārdiem, būt arvien apjoztiem gurniem un degošu sveci rokā. Latviešu jaunatnei svarīga misija, ko uzliek šī skola, un tās beidzējiem arvien jābūt nomodā par latvisko dzīves ziņu.

Ilggadīgais skolas direktors Ansis Dreimanis deva absolventiem padomu tālākam dzīves ceļam, kad jaunietim pašam jāsāk sevis tālākā veidošana. Galvenais — cilvēkam jāpaliek uzticīgam savam ideālam un jābūt patiesam, cenšoties īstenot iespējamo, bet necelt gaisa pilis, kas izjūk. Direktors izsniedza absolventiem gatavības apliecības un izdalīja grāmatu veltes, ko bagātīgi dāvinājuši: pati skola, Latviešu komiteja Minsterē, Minsteres latviešu draudze, DV CV un DV Minsteres nodaļa, rakstnieks Jānis Jaunsudrabiņš un Andreja Ozoliņa un A. Spoģa apgādi.

Absolventus sveica LCK un LCK priekšsēža V. Januma vārdā mag. iur. K. Ozoliņš, aicinot — čakli apgūt zināšanas tālākā dzīves ceļā nesaraut saites ar savu tautu, bet iegūtās zināšanas izmantot latviešu tautas labā. Jaunietis, kas aiziet no savas tautas, nav cienīgs savas bijušās latviešu skolas. Šis Latvijas karogs, kas rotā izlaiduma zāli, lai lepni plīvo jauniešu rokās, jo jaunajiem tas jāaiznes uz Latviju.

DV CV un Vācijas DV vārdā abiturientus sveica A. Mežals, novēlot izturību tālākās izglītības apgūšanā. DV organizācija savā darbā daudz domājot par jaunatnes iesaistīšanu nacionālā cīņā, jo bez jaunatnes mūsu tautai nav nākotnes, un tāpēc abiturienti laipni gaidīti DV rindās. Latviešu skolas absolventu uzdevums arī turpmāk — ar piemēru latviskā apziņā piedalīties jaunatnes piesaistīšanā latviskajam.

Rakstveidā abiturientus sveica skolotāja Dr. A. Rudzīte, kura īsi pirms izlaiduma saslima un pašreiz ārstējas Vārsteinā (Zauerlandē), A. Ozoliņš no Eutinas un vairākie agrāko gadu absolventi.

Skolēnu vecāku vārdā runāja Vilhelms Krastiņš no Hamburgas, izsakot pateicību skolotājiem par pašaizliedzīgo darbu latviskā jaunatnes audzināšanā un visiem skolas labvēļiem, kuŗi ar bagātīgām ārtavām palīdzējuši uzturēt mūsu vienīgo gaismas pili. Runātājs izteica nožēlu, ka šajā atvadu aktā smagas slimības dēļ nevar piedalīties skolas inspektors E. Ābuliņš un skolotāja Dr. A. Rudzīte, kuri nesavtīgi darbojušies jaunatnes labā.

Ģimnazijas abitūrijas klases vārdā runāja Juris Pērkons, pateicoties skolotājiem, labvēļiem par bagātīgajām izlaiduma veltēm un visiem skolas atbalstītājiem. Pamatskolas absolventu vārdā runāja Baiba Alužāne un izteica prieku, ka viņi varēs turpināt mācīties latviešu ģimnazijā.

Abitūrijas klases audzinātājs M. Tingurs, atvadoties no savas klases, norādīja jauniešiem neaizmirst savu skolu un latvisko dzīves ziņu visās gaitās. Kaut dažkārt skolas stingrais likums jaunietim izliekas grūts, tas nes svētību visai dzīvei, un tikai savstarpējā labā gribā veidojas krietnas personības.

Nobeigumā direktors A. Dreimanis pateicās viesiem un skolas labvēļiem visā pasaulē par atbalstu, jo skola šogad ar lepnumu var atkal izvadīt dzīvē 9 jauniešus, kuŗi apguvuši vidējo izglītību un latvisko garu pašu skolā un latvisko sadzīvi skolas internātā. Sekoja valsts himna.

— xy

Vai Kastro uzūrēšinātos?

Miami, Floridā. Kāda runatnīga Kubas tekstilstrādnieka piezīme, ka vajadzētu nolaupīt prezidenta meitiņu Karolainu, lai tādā veidā piespiestu Sav. Valstis atturēties no iejaukšanās Kubas politiskajā dzīvē, izraisījusi plašu izmeklēšanu, kurā iejaukta Sav. Valstu drošības policija un slepenais dienests, kā arī pašreizējam Kubas režīmam naidīgas politisko bēgļu organizācijas.

Vairāku dienu intensīvā izmeklēšanā izdevies atklāt, ka baumām par prezidenta trīs gadi vecās meitiņas nolaupīšanu tomēr bijis savs pamats. Nolaupīšanas sazvērestībā aizdomās tiek turēti četri Kubas pilsoņi, kuŗus policija tagad uzmana dienu un nakti. Pierādījumi pret augšminētiem četriem neesot tik pilnīgi, lai varētu izdot rīkojumu viņu apcietināšanai.

Kopš baumu sākuma par Karolainas nolaupīšanas gatavošanu Sav. Valstu slepenais dienests dubultojis prezidenta un viņa ģimenes apsardzību. Lieldienu svētdienas rītā, kad prezidents ar savu dzīvesbiedri ieradās Sv. Eduarda baznīcā uz dievkalpojumu, baznīca bija ne tikvien kā stāvgrūdām pilna dievlūdzēju un ziņkārīgo, kas bija saplūduši apbrīnot prezidentu, bet arī drošības policijas un slepenā dienesta ierēdņiem, kas bija saņēmuši vēl jaunu informāciju un, proti, ka Kennedija meitiņas nolaupīšana ir tikai viens no Kastro fanātiķu iecerētiem atriebības gājieniem. Slepenais dienests neizslēdza iespēju, ka varētu notikt uzbrukums pret pašu prezidentu un viņa dzīvesbiedri. Par vienu no iespējamām uzbrukuma vietām domājās pārpildīto baznīcu.

Zviedrijas mākslinieki Toronto

Zviedrijas viesu — Marijas Indusės Mucenieces un Jāņa Indusa gleznu un grafiku izstādi atklās 9. aprīlī, plkst. 3.30 p.p. Toronto Internacionālā institūta telpās, 709 College St. Izrāde būs atvērta līdz 23. aprīlim.

Piektdien, 14. aprīlī, pl. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē māksliniece stāstīs par savām un sava vīra mākslas gaitām trimdā un pārrunās noskaidros dažādu pieeju un izskaidrojumus tā saucamās modernās mākslas jautājumiem.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRĪNBERGS.

KANADA NOBAŽĪJUSIES PAR SAVIEM IECEĻOTĀJIEM

(mo) Pagājušās nedēļas nogalē Toronto norisa Sociālās plānošanas padomes iecelošanās daļas konference, kurā piedalījās arī pāris latviešu — māc. A. Lūsis un M. Lorbergs, pēdējais pārstāvēja Toronto YMCA'u.

Slimības dēļ aizkavētās ierašties iecelošanas ministres E. Fērklo vietā galveno priekšlasījumu par temu „Iecelošanas nākotne" sniedza viņas vietnieks Dž. Dēvidsons.

Saimnieciskais uzplaukums Eiropā un nelabvēlīgie ziņojumi ārzemju presē par Kanadu ievērojami ietekmējuši ieceļotāju kustību šeit, tā ka 60-jos gados var rasties ievērojamas grūtības jaunu ieceļotāju kontingentu rašanā. Jo sevišķi asi ministres vietnieks uzsvēra Anglijas un Rietumvācijas preses nostāju un it kā uzpūstos ziņojumus par Kanadas saimniecības slikto stāvokli. Sakarā ar ko daudzi ieceļotāji no Eiropas zemēm izšķiras par Austrāliju. Runas turpinājumā Dž. Dēvidsons norādīja, ka pagātnē Kanadas valdība bijusi vairāk ieinteresēta uzņemt fizisko darba spēku. Pašreizējā apstākļu norise rāda, ka nākotnes iecelošanas plānošanā lielāka vērība pievēršama selektīvai izlasei, priekšroku dodot cilvēkiem ar augstāku vai speciālu izglītību, kas ievērojami paceltu saimniecisko potenciālu. Iekšējā sektorā ievērojams apstāklis, kas cik kanadieši paši spēs uzsūkt iecelotāju masas.

Ministres vietniekam runas nobeigumā bija jāatbild uz vairākiem tautību grupu uzdotajiem, labi formulētajiem jautājumiem, no kuriem pieminams ķīniešu pārstāvja pieprasījums ielaist lielāku skaitu viņa tautības piederīgo. Arābdiebrību pārstāvis pieprasīja izbeigt atsevišķo iecelotāju būvuzņēmēju strādnieku algu standarta grāvēju metodes, sekmējot lēta darba ievešanu, liekot strādāt par necienīgi zemām algām, tā pasliktinot vietējā darba spēka sacensības spējas.

Par temu „Provinces valdības loma ieceļotāju iekļaušanā" referēja Ontario ministrs J. Jaremko, analizējot ieceļotāju saimnieciskās, politiskās, sabiedriskās un psichologiskās iekļaušanās problēmas un norādot uz federāliem un provinces likumiem un iestādījumiem, kas palīdzīgi jaunieceļotājiem dzīves nostabilizēšanā.

Konferences gaitā 6 darba grupas iztirzāja ieceļotāju īpatnības, viņu aprūpi un problēmas, kas skar iekļaušanos Kanadas dzīvē.

Pārrunu summējumā izskanēja doma, ka daudzi ieceļotāji neapzinās savas tiesības un pietiekami neizmanto valdības un pilsētu pārvalžu viņiem sniegto palīdzību. Tas jo sevišķi attiecas uz valodu kursiem un āroda izglītību. Ieceļotāju iekļaušanās apkārtējā vidē nav panākama ar spaidiem, bet gan uz savstarpējās sapratšanās pamata. Būtībā iekļaušanās ir organisks process, kam laika tecējumā pamazām pakļaujas visi.

Darba grupā „Tautību izolācija" māc. A. Lūsis izteica domu, ka ieceļotāju uztverē skolās par maz tiek izcelta valsts nozīme un pārāk maza vērība pievērsta apzinīgu pilsoņu audzināšanai, kas tik nozīmīga pašreizējā laikmetā.

Būtu jāvēlas, lai nākotnē latviešu pārstāvji vairāk izmantotu šādas sanāksmes, jo tikai kvalitātīvi augstos plēnumos varam atrast dzirdīgas ausis arī latviešu ieceļotājiem svarīgos jautājumos. Ar interesi jāatzīmē dažu tautību un reliģisko grupu kuplā dalībnieku saime, kas ar savu rosmi lēnām, bet neatlaidīgi mēģina ietekmēt sabiedrisko domu.

Brāļu kapi Amerikā

Ziedojumi LKIA tuvojas 7.000 dol.

LKIA zemes valdes sēdē 18. martā Ņujorkā uzņemti 12 biedri un 5 biedri - veicinātāji, līdz ar to organizācijas locekļu skaits šinī kontinentā iegājis trešajā simtā.

Jaunā valde ievēlēta vispārējās vēlēšanās, kurās piedalījās 70% biedru. Ievēlēti: R. Ancāns, J. Kūlēns, A. Bērziņš, P. Licis, E. Dravnieks, V. Zuze un R. Purlicis. Revīzijas komisijā — V. Ģēgeris, A. Strauts un E. Rutmanis.

Bez palīdzības darba un morālās aprūpes par vienu no svarīgākajiem uzdevumiem valde atzina Brāļu kapu ierīkošanu vietās, kur mitinās lielāks skaits Latvijas brīvības cīņu dalībnieku, Lāčplēšu, kalpakiešu strēlnieku un leģionāru, izveidojot šīs vietas par latviešu svētnīcām svešumā un rūpējoties par šo vietu kopšanu, lai labāk saglabātu šo varoņu atmiņu tautā. Šim nolūkam valde nolēma sazināties ar latviešu draudzēm. Brāļu kapus varētu ierīkot Ņujorkā vai Katskiļu kalnos, Čikāgā, Mineapolē, Klīvlendā, Toronto un citur.

Tālāk valde apsprieda plkv. P. Līča izstrādāto Veterānu apvienības statūtu uzmetumu un atzina, ka jau tuvākā laikā jāuzsāk Veterānu goda padomes izraudzīšana pie LKIA. Ir svarīgi, lai apvienotos visas veterānu organizācijas, jo var pienākt brīdis, kad mēs savu politisko patstāvību zaudējam arī juridiski, un tā bijušie karavīri izklīdis bez ziņas pa visām pasaules malām, un nebūs vairs neviena, kas viņus piemin.

Atpūtas nama „Rota" pārvaldes priekšnieks A. Bērziņš informēja, ka nākošā lielā talka „Rotā notiks 8. un 9. aprīlī, kad uzsāks piebūves nojaukšanu un tai vietā cels galvenās ēkas pagarinājumu, kam būvmateriāli jau sagatavoti. Veiks arī apkārtnes izdaiļošanu, mājas pamatu nostiprināšanu un auto parkojamā laukuma ierīkošanu. Kasieris J. Kūlēns ziņoja, ka Ziemassvētku ziedojumu vākšanas akcija jau devusi tuvu pie 7.000 dol., ieskaitot ziedotos būvmateriālus. Par delegātiem ALA's kongresā Vašingtonā izraudzīja R. Ancānu un A. Bērziņu.

Kurzemes cietokšņa pieminas dienas sarīkojumu pēc iepriekšējo gadu parauga rīkos kopā ar kurzemniekiem 6. maijā, bet Līgo svētkus atpūtas namā „Rota" Katskiļu kalnos 24. jūnijā, kur paredzēts Līgo uzvedums, ugunošana, dejas u.t.t. Pēdējais biedru vakars pirms vasaras sezonas notika 31. martā, kad par plkv. O. Kalpaka nozīmi Latvijas atbrīvošanas cīņās referēja tā laika līdzgaitnieks plkv. P. Licis.

1967. g. 1. jūlijā Kanada svinēs savu dzimšanas dienu kā nācija.

Ar konfederācijas aktu četras izkaisītas un vāji kolonizētas Kanadas provinces: Ontario, Kvebeka, Jaunskotija un Jaunbransvika brīvprātīgi apvienojās, lai kļūtu par Kanadas Dominiju 1857. gada 1. jūlijā.

Visas nācijas privātā organizācija — Kanadas simts gadu padome — ir organizēta, lai mudinātu un saskaņotu plānus, ka kanadieši plašos apmēros piedalītos konfederācijas atceres gada dienas svinībās. Bank of Montreal jau paziņojusi savu 100 gadu stipendiju plānu — septiņu gadu programmu, kas katru gadu nodrošinās 50 universitātes stipendijas jauniem kanadiešiem.

C. S.

MONTREĀLĀ
Europe Stationary
1980 St. Catherine W.,
dabūjami
LATVIJA AMERIKĀ
atsevišķi numuri.

PAVASARIS SALU VALSTĪ

VĒSTULE NO LONDONAS ANGLIJĀ

Šis pavasaris Anglijā ir diezgan īpatnējs. Vispirms jau laiks martā pārsteidza pat visoptimistiskākos britu salas iedzīvotājus. Pāris nedēļas bija siltas, saulainas, ar zilām skaidrām debesīm — sen šajā zeme nepiedzīvots brīnums. Atmiņā ir cita gada Kalpaka pieminas sarīkojums, kad, mājās ejot, ietves malā dziļš sniegs, un automašīnas tikai uzmanīgi kustējās pa apledojušām ielām. Šogad ap to pašu laiku dienvidus krastā jūrmalas ļaudis jau peldējās; Londonas centrā pusdienas laikā biroja meitenes sauļojās ik zāļu laukumiņā, un saldējuma pārdevēji rāvās sviedriem vaigā.

Tās dienas, diemžēl, nu ir garām; jāvelk atkal siltais mētelis mugurā un jānēsā līdzi lietussargs. Savādi — tagad salst vairāk nekā ziemā — jeb vai nedaudzās siltās dienas būtu mūs izlutinājušas? Žēl dārzos zeltaino dafodiļu, kam arī, liekas, salst; un tulpju lielie pumpuri nemaz nedomā tālāk raisīties.

Daudz silto zemju krāšņuma Londonā ienesa preses un filmu tēlojumi par Anglijas karalienes un prinča Filipa ceļojumu pa Āzijas zemēm. Jo karstas pārrunas presē izraisīja tīģeru medības, kur karalienes vīrs ieguva sevišķi skaistu medību trofeju. Ar angļiem raksturīgo dzīvnieku mīlestību, kas reizēm aiziet līdz smieklīgumam, lasītāji sūtīja vēstules laikrakstiem, žēlodami tīģeri un nosodīdami karalisko mednieku rīcību. Atliek tikai pabrīnīties, kur visiem šiem cilvēkiem ir laiks un patika šādas vēstules rakstīt. Bet prinča Filipa rādītāja pirksts tieši pirms nākamām medībām „iekaisa".

DEMONSTRANTI SKOTIJĀ

Jaukais laiks izvilināja svaigā gaisā arī tos britu iemītniekus, kam patīk iet protesta demonstrācijās. Šopavasar iemeslu netrūkst: amerikāņu zemūdeņu novietošanās Skotijas Holy Loch, Dienvidafrikas rašu šķirošanas jautājums, Kongo nemieri — un mūžīgais atombumbu jautājums.

Kamēr amerikāņu zemūdeņu bazēm galvenie protesti norisinājās Skotijā ap Holy Loch ezeru — un pat pašā ezera ledus aukstajā ūdenī, kur viens otrs protestētājs savu „gājienu" nobeidza; pārējie „taisnības cīnītāji" soļoja pa Londonas ielām. Ar protestu Skotijā nekas liels neiznāca, jo skoti paliek skoti: ar amerikāņu jūrnieku ierašanos uzreiz atdzīvojās vietējā tirdzniecība un sabiedriskā dzīve: tirgotāji un krodzinieki pacēla mazliet cenas un — samierinājās ar „kara kūdītājiem" . . .

LONDONIEŠU DEMONSTRĀCIJAS

Londonas demonstrācijas var iedalīt mierīgajās „sēdošajās" un nemierīgajās „kauslīgajās". Kā pirmās klasisks piemērs ir lorda Bertrama Rasela, pazīstamā filozofa, vadītā pretatombumbas demonstrācija, kurā piedalījās ap 5.000 cilvēku Lords Rasels ir jau tuvu 90 gadiem; augumā sīks un vājš, ar paplāniem sirmiem matiem, gājiena priekšgalā no Londonas centra, Trafalgara skvēra, kur admirālis Nelsons no savas kolonnas augstumiem daudz ko dabū pieredzēt, viņš devās pa skaisto un plašo Vaitholu uz Aizsardzības ministriju. Tur lords Rasels bija paredzējis ar varenu āmura sitienu pienaglot pie durvīm savas „tezes" pret atomkaru. Britu taupīgais un kārtīgais gars šo patētisko izdarību aizkavēja: policisti neļāva dzīt naglas ministrijas pulētajās durvīs, bet piedāvāja vecajam filozofam lipināmo papīru. Tā nu visa izdarība zaudēja daudz no sava iespaida: lordam Raselam neizdevās — līdzīgi Mārtiņam Luteram — pienaglot savas tezes. Pēc tam vecais kungs kopā ar jaunajiem „Čelsijas bara" piekritējiem, mierīgi nosēdās uz ietves, un pacietīgi nosēdēja gandrīz trīs stundas. Pēc tam kā viņš, tā citi sēdētāji bija gluži stīvi un nosaluši — pievakares tomēr vēl bija vēsas!

Kas ar šo demonstrāciju panākts? Gluži nekas. Starp demonstrētājiem labi, ja pāris simtu zināja, pret ko tie demonstrē. Pārējie bija „mūžīgie protesta gari", kas sastopami ikvienā „pret" gājienā, un kam iet līdz draugi un paziņas.

Klusa un mierīga bija arī lēboristu demonstrācija Kopvalsts ministru prezidentu konferences laikā pret Dienvidafriku. Platām sēru lentēm pār krūtīm, strādnieku partijas deputāti uz maiņām klusi stāvēja konferences ēkas priekšā, lai atgādinātu Dienvidafrikas ministru prezidentam viņa „noziegumus pret melno rasi".

Demonstrācijas pret Beļģiju Kongo jautājumā bija visskaļākās un mežonīgākās: sita logus, uzbruka policijai un mēģināja pat aizdedzināt beļģu sūtniecību.

ANGLIJA JOPROJĀM NEATZĪST BALTIJAS VALSTU PIEVIENOŠANU PADOMIJAI

Tajā pašā laikā mums un visai brīvajai pasaulei lielisku taisnības demonstrāciju sniedza Lielbritanijas valdība, atsacīdamās izdot Padomju Savienībai igauni Ainu Meri tiesāšanai par „kara noziegumiem", jo Lielbritanija nekad neesot atzinusi Igaunijas pievienošanu Padomju Savienībai. Lai gan prasības un atbildes notas bija apmainītas jau agrāk, šo Igaunijas neatkarības atzīšanas apstiprinājumu britu valdība publicēja tieši Igaunijas valsts svētku dienā.

Par padomju inscenēto prāvu Tallinā britu presē parādījās gaŗāki raksti, pat ar fotouzņēmumiem. Kā zināms, Merem un abiem pārējiem igauņiem piesprieda nāves sodu nošaujot. Mere, kas dzīvo Anglijā, Lesterē, visus viņam piedēvētos noziegumus nosaucis par izdomājumiem un blēņām. Drīz pēc tam britu laikrakstos parādījās pirmās ziņas par līdzīgu prāvu Rīgā, ko apzīmēja par „Latvijas (ne p a d o m j u Latvijas) galvaspilsētu". Kā risināsies šī prāva, britu presē vēl ziņu trūkst.

* * *

Ik dienas laikraksti pilni ar komūnistu spiegu prāvas norisi un tiesas spriedumu, par ko jau zināms mūsu laikrakstā. Lai gan prāvas gaitā nekad nesauca vārdā „iespējamo valsts ienaidnieku", nevienam nebija šaubu, kas ar to domāts: ziņu uztvērēja stacija atrodas Maskavas tuvumā, un daļa slepeno ziņojumu rakstīta krieviski.

KARALISKAJĀ ĢIMENĒ LAULĪBAS

Pie visiem šiem uztraucošiem gadījumiem nāk klāt vēl kāds īsti pavasarīgs: Kentas jaunais hercogs saderinājies ar Katerinu Vorsleju — pilsonisku aprindu jaunavu. Jaunā hercoga tēvs, kā zināms, gāja bojā kaŗa laikā lidmašīnas katastrofā, atstādams savas skaistās sievas Marinas gādībā trīs mazus bērnus. Laulības paredzētas jūnijā, vecajā Jorkas katedrālē. Britiem ir atkal jauns un interesants sarunu temats, ko varēs risināt līdz pat laulību dienai: kāds būs līgavas tērps, kas būs līgavas māsas, un tā joprojām . . . Būs arī laikrakstos ko palasīties, kad kaŗu un nemieru ziņas sāks prātu pārāk nomākt.

Londonā, 1961. g. martā.

A. L.

Nepieciešama bērnu un jaunatnes literātūra

LNAK JAUNATNES NOZARES VADĪTĀJA T. E. KRONBERGA REFERĀTS

II

Ja skatāmies uz Mūsu ceļu un Talavas taurētāju, nebūtu divu domu, ka šie žurnāli ietilps pirmajā kategorijā. Tie dod zināmu lasāmvielu, kas var būt noderīga audzināšanā, bet pati par sevi nav pietiekami pievilcīga, lai jaunietis to ķertu un lasītu ar sajūsmu arī bez ārējā pamudinājuma. Mazputniņš un pārveidotie Ceļinieka Raksti jaunatnei turpretī mēģina iet otru ceļu: saistīt lasītāja un skatītāja interesi vispirms, lai žurnālu lasītu pašu par sevi arī bez ārējā pamudinājuma.

Jautājums ir — kuŗa pieeja svarīgāka un efektīvāko, un kādam nolūkam? Man liekas, ka ar pirmo pieeju mēs nekā jauna nedodam, nedodam arī nekā pārāk nepieciešama. Trimdas skolas darbojas ļoti labi dotajos apstākļos. Ir sagādātas lasāmgrāmatas un tiek gādātas jaunas. Citiem vārdiem — kaut arī lasāmvielu skolu vajadzībām nav par daudz, stāvoklis nebūt nav kritisks. Cits jautājums par to, kas notiek pārējās sešās dienās ar latviešu bērnu? Vai viņam ir pietiekami daudz lasāmvielas? Vai šī lasāmviela ir tāda, ko viņš pats labprāt paņems rokā un lasīs?

Atbilde būs nē. Par to liecina novērojumi un aptaujas. Tas, kas skolā ar lielām pūlēm sasniegts, bieži vien tiek pazaudēts vaļas brīžos vai skolu beidzot, jo te bērni un jaunieši nāk saskarsmē ar milzīgiem cittautu literātūras plūdiem, kas izmanto jebkuŗu pievilcības momentu, lai piesaistītu jauno lasītāju. Pret šīm briesmām mums jācīnās. Mums jāgādā pašiem sava lasāmviela, kas var saistīt bērnu un jauniešu interesi un uzmanību, kas var piepildīt viņu brīvos brīžus ar nodarbībām latviešu valodā, latviskā tradicijā. Ir grēks ražot palīgliterātūru skolu vajadzībām un atstāt novārtā ārpuskolas literātūru, it sevišķi, ja skolu literātūras jautājums nav kritisks, bet ārpusskolas literātūras mums tikpat kā nav.

Mazputniņš savu veiksmi šai ziņā jau labi parādījis. Mums vienīgi jāpārliecina vecāki, kam naudas maks šķiet svarīgāks par bērnu latvisko audzināšanu. Un tāpat būs ar pārveidotajiem Ceļinieka Rakstiem jaunatnei, kuŗu metodes, pēc studiju komisijas darba, būs pat vēl efektīvākas kā Mazputniņam.

Te jāpiezīmē: ja Ceļinieka Raksti jaunatnei neiznāktu paredzētā pārveidotā veidā līdzekļu trūkuma dēļ, tad bērni, kas pāraugusi Mazputniņa vecumu un būtu potenciāli jaunatnes žurnāla lasītāji, bez piemērota jaunatnes žurnāla, pārtrauks savu ārpusskolas latvisko izglītību un ar laiku aizmirsīs arī Mazputniņa devumu. Ar Mazputniņu un pārveidotiem Ceļinieka Rakstiem resp. jauno jaunatnes žurnālu, būs sperts pirmais solis ārpusskolas sektora piepildīšanai. Būtu dota lasāmviela, kas parasti saistīs lasītāju interesi. Šis, protams, ir tikai pirmais solis, kam sekos vēl citi. Ja šiem pasākumiem būs latviešu organizāciju un sabiedrības atbalsts, tad, mērķtiecīgi strādājot, mēs varēsim panākt stāvokli, ka mūsu bērni un jaunieši trimdā latviešu valodu ne tikai mācās, bet arī paši lasa ārpus skolas un vecāku ietekmes loka. Tikai tad, ja mums izdosies to panākt, mums būs cerības uz dzīvu latviešu trimdas sabiedrību nākotnē.

Kā to pierāda LNAK Jaunatnes nozares aptauja, latviešu jaunatnes audzinātāji un sabiedriskie darbinieki trimdā pareizi izpratuši trimdas jaunatnes problēmas arī attiecībā par jaunatnes izdevumiem. To liecina aizrādījumi un padomi, kādi veltīti līdz šim iznākušajiem jaunatnes izdevumiem. Visiem šiem pasākumiem, tā atzīst kritikas, bijuši labi nodomi un arī labi izvēlēti materiāli. Bet ar tiem vien neesot pieticis. Redakcijām neesot izdevies atrast veidu, kā vērtīgu saturu padarīt vēl pievilcīgāku, lai piesaistītu plašākas lasītāju masas.

Ļaudis, kas Kanadā un ASV veic jaunatnes audzināšanu un jaunatnes žurnālu veidošanu, atzinuši audiovizuālo metožu lietderību un mērķtiecību, un jaunatnes rakstu krājumu veidošanā vadās ar jaunākajām vizuālās komunikācijas atziņām.

Cilvēkam, kas mācījies brīvās Latvijas skolās un kas savās zēna un jaunības dienās lasījis brīvās Latvijas jaunatnes izdevumus, jāsecina, ka latviešu audzinātājiem un jaunatnes žurnālu redakcijām audiovizuālās metodes un vizuālās komunikācijas atzinumi nebija nekādi jaunumi. Liekas, ka tikai trimdas pārdzīvojumu laikā daudz kas no šīm atziņām no vienas puses it kā piemirstas, no otras puses nav zināmas to izdevumu redakcijām, kur jaunatnes žurnālus veido paši jaunieši.

Jāatzīst, ka jaunatnei mēs varam iemācīt tikai tik daudz, cik tā spēj iemācīties. Šī atziņa ārkārtīgi svarīga nacionālajā audzināšanas darbā, kur cenšoties mācīt par daudz pārspīlēti plašo atziņu un secinājumu kopums iegūst tikai kailas propagandas vērtību. Kaila propaganda atbaida. Mēs nevēlamies atbaidīt latviešu jaunatni no latviešu sabiedrības.

Tuvāk apskatot apgādus, kas izdod bērnu un jaunatnes literatūru, ir jākonstatē, ka apgādi jādala divās grupās: komerciālie apgādi un apgādi, kas darbojas ideoloģisku apsvērumu dēļ. Pēdējā grupā, liekas, iedalāms vienīgi Jaunatnes apgāds Ceļinieks. Nav taisnība, kā izteikusies kāda sabiedriska persona ASV, ka šis jaunatnes apgāds ir privātpasākums un pielīdzināms visiem citiem apgādiem. Manuprāt, apgāds, tāpat kā latviešu kultūrālās un sabiedriskās organizācijas, veic noteiktu uzdevumu latviešu tautas dzīvē, ziedojot tam savu laiku un spēkus. Te jāpiezīmē, ka lietuviešu Kultūras fonds pats jau 11. gadu izdod bērnu žurnālu.

Kultūras fondam un latviešu sabiedriskām organizācijām būtu jāatbalsta ne tikai bērnu, bet arī jaunatnes žurnāli, sevišķi tie, kas domāti ārpusskolas jauniešu interešu piesaistīšanai. Ievērojot mazo trimdinieku skaitu un vēl mazāku žurnālu lasītāju grupu, šādi žurnāli bez sabiedrības atbalsta praktiski nevar pastāvēt.

Kas attiecas uz bērnu literātūru, tad audzināšanas lietpratēji, tāpat literāti un paši bērni par Mazputniņu sajūsmināti, bet latviešu vecāku kūtrība iegādāties saviem bērniem šo ārpusskolas lasāmvielu, ir apbrīnojama. Ir novēroti pat gadījumi, kur bērns lūgdamies lūdzas vecākus viņam nopirkt Mazputniņu, bet vecāku aizbildinājums skan: „Tu jau latviski nelasi!" Kāds brīnums, ka daudzās mājās aug bērni, kas pat ar saviem vecākiem sarunājas angliski. Šī grūti pārvaramā kūtrība un sīkstums arī lieku reizi parāda bezpeļņas apgāda eksistences nepieciešamību, jo 20 gadu trimdas posmā neviens komerciāls apgāds nemēģina izdot bērnu vai jaunatnes žurnālu.

T. E. Kronbergs.

KANADĀ TORONTO

Vieglas smiltis svešās zemes kapu kalniņā!

- LNAK valdes pr-ža vietn. J. Niedra 26. martā piedalījās baltkrievu 43 gadu neatkarības atceres svinībās, nododot latviešu sveicienus. Svinībās piedalījās arī pilsētas galva, Ontario provinces valdības un parlamenta pārstāvji.
- Pēkšņā nāvē 25. martā miris Austrumu ev.-lut. draudzes revīzijas komisijas pr-dis Eduards Vāle. Viņš mira 59 gadu vecumā Hamiltonas slimnīcā pēc kādas mazas operācijas, kad viņu piemeklēja sirdstrieka. Burlingtonā viņam piederēja dārzsaimniecība, bez tam strādāja Hamiltonā kā mūrnieku amata meistars. Aizgājēju apbedīja 28. martā Burlingtonas Sv. Pāvila presbiterāņu draudzes kapsētā, piedaloties daudziem pavadītājiem no Hamiltonas un Toronto, jo nelaiķis bija ieguvis daudz draugu. Sēru ceremoniju vadīja māc. A. Briedis, kuŗš bijis arī nelaiķa dzimtās vietas mācītājs. No aizgājēja atvadījās un vainagu nolika Austrumu ev.-lut. draudzes pr-ks E. Ziplāns. Kapa kopiņu klāja daudz ziedu un vainagu.

Nelaiķis dzimtenē dzīvojis Jaunburtniekos, kur viņam piederēja saimniecība un veikals, darbojās pabasta valdē, bija draudzes padomes u. c. organizāciju darbinieks.

Bēgļu gaitas vadījis Vācijā, Erlangenā. Pēc aizgājēja skumst dzimtenē māmuļa un brālis, Kanadā — dzīvesbiedre Zenta un 15 g. v. meita Laimdota.

- Bērnu un jauniešu vasaras nometņu vadītāju kursu pēdējās nodarbības notiks 9. aprīlī, plkst. 10.30 rītā DV namā, 123 Huron St.
- Pirmās sv.-lut. draudzes koŗa gadskārtējais koncerts notiks sestdien, 8. aprīlī, pl. 8 vakarā Sv Andreja baznīcas zālē. Bez draudzes koŗa koncertā vēl piedalās Toronto latviešu baptistu draudzes koris, Elza Zīverte (soprāns), Edīte Timermane-Ozola (ērģeles), Vera Leinvēbere (klavieres) un P. Ģeistauts (baritons). Ieejas biļetes saņemamas Sv. Andreja baznīcā un pie koŗa dalībniekiem. Cena $1.-, skolēniem 50¢.
- Toronto latviešu makšķernieku un mednieku kluba sezonas slēgšanas balle sestdien, 8. aprīlī, plkst. 8 vakarā Columbus apakšējā zālē. Šīs sezonas labāko mednieku un makšķernieku apbalvošana.
- DV Toronto nodaļa rīko Maija balli 6. maijā, plkst. 8 vakarā Palace Pier zālē, ar Maija karalienes vēlēšanām. Labs deju orķestris. Ieejas maksa $2,-.

K.

ST. KATERĪNES

- Vīru koŗa Viesturs gadskārtējais koncerts-balle notiks 8. aprīlī, plkst 7. vakarā Atlanta Hoteļa lielajā zālē, Geneva St., E., Ontario ezera krastā. Diriģenti: J. Barušš, L. Albertiņa un I. Sakss. Pēc koncerta balle. Spēlēs iecienītais Heidelbergas deju orķestris.

ĢENERALKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P. Q.,
5210 VICTORIA AVE., APT. 16.

I. Andrejsons C. L. U.
41 Muircrest Drive,
DON MILLS, ONT. - HI 7-4323.
Auto, uguns, garantiju, publiskās atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

A. KĀNBERGA
RAKSTU BIROJS
65 Ferrier Ave.,
TORONTO 6, ONTARIO
Tel. HO 3-2667, Toronto.

LATGAĻU TAUTAS DZIESMAS SKAŅU PLATĒ

Skaņu plašu apgāda Latvian Music vadītājs A. Kancāns informē, ka sadarbībā ar Latgales pētniecības institūtu savākti materiāli jaunas ilgspēlējošas plates (LP ar 33 apgr. min.) ar latgaļu tautas dziesmām izdošanai. Plates izdošana paredzēta šovasar, ja būtu pietiekami interesentu ,kas jau iepriekš pieteiktos kā abonenti līdz šī gada 1. jūnijam (Austrālijā pat līdz 1. jūlijam). Plati izdos tikai tad, ja pieteiksies vismaz 250 subskribentu, jo citādi tā būtu pārāk dārga. Ja pieteicas augšminētais skaits, tad plates cena būtu tāda pati kā visām Latvian Music LP skaņu platēm ($ 6.40; £ 2.-,-.; DM 20.-; Kr. 39,-; Ffr. 20.-; Bfr. 250.-).

Latgaļu tautas dziesmu platē paredzēts uzņemt šādas tautas dziesmas: pirmajā pusē — Aiz ezera augsti kalni, Aiz ezera balti bērzi, Sirmi zirgi, jauni puiši, Kas man bija nedzīvoti, Es savai māmiņai, Balta puķe ezerā, un kokļu ansambļa izpildījumā Latgales polka; otrā pusē: Pirmā diena, otrā diena, Stāvēju, dziedāju, Visi mani vēji pūta, Ai, galdiņi, Nedod, Dievs, vitolam, Labs ar labu sasatika un kokļu ansambļa izpildījumā Nautrēnu polka. Pirmās puses tautas dziesmas dzied jaukts latgaļu koris diriģenta Staņislava Broka vadībā, otrās puses — latgaļu sieviešu koris diriģentes Terēzas Brokas vadībā. Šis ieskaņojums esot uzņemts kādā atklātā koncertā. Ieskaņojums, kaut arī pēc raidījuma, būšot ļoti labs, jo uzņemšana labi izdevusies. Ar to interesentiem būtu iespēja platē dzirdēt latgaļu tautas dziesmas un arī dzirdēt abu latgaļu koŗu māksliniecisko kvalitāti. Apgāda Latvian Music skaņu plates ir labas kvalitātes, un pats pasakums veic ievērojamu darbu latviešu mūzikas popularizēšanā, jo skaņu plates ņem ne tikai dažādu valstu raidstacijas, bet arī daudzi ārzemnieki - interesenti.

Apgāds Latvian Music jau paveicis lielu darbu, ko turpinās ar neatslābstošu enerģiju. Lielu atzinību guva ilgspēlējošā LU 7, kurā pārņemts Latviešu stīgu kvarteta (A. Norītis, V. Ruševics, E. Vīnerts un A. Ozoliņš) koncerts un Ādeles Pulciņas - Karpas izdzisusā balss. Pašlaik top arī LP 8, bet kavējoties vienīgi tāpēc, ka vēl daudzi abonementi neesot izņēmuši iepriekšējās plates — līdzekļu trūkuma dēļ. Apgāda rocību veicinātu arī lielāka skaita abonentu pieteikšanās latgaļu tautas dziesmu skaņu platei. Interesenti uz latgaļu skaņu plati var pieteikties, rakstot: Latvian Music, Vedevagslingan 22, Bandhagen, Sweden.

-ģis.

HAMILTONĀ
O. ANDERSONA pārtikas preču veikalā, 26 MARKET St.,
dabūjami atsevišķi
LATVIJAS AMERIKĀ
numuri.

Redakcija patur tiesības manuskriptus saīsināt.
Neizlietotos manuskirptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var neatbilst redakcijas viedoklim.

Kādas krietnas, bet aiz[...] tradicijas atdzīvināša[...]

PĀRRUNAS PAR MĀKSLU MINEA[...]

Studenšu korporācijas „Imeria" saime Mineapolē bija sarīkojusi pārrunu vakaru par mākslu. Sarīkojumu ar mazu uzrunu atklāja Dr. Veinberga-Olava. Sarīkojums bija interesants tanī ziņā, ka tas lika atcerēties kādreiz mūsu dzimtenē populāros jautājumu izskaidrošanas vakarus. Starpība tikai tā, ka šoreiz jautājumus neiesniedza sarīkojuma apmeklētāji, bet gluži otrādi — vakara referente. Jautājumu lapiņas bija sastādītas tā, ka tie, kas savu atbildi nevēlējās motivēt plašāk, varēja atbildēt ar „jā" vai „nē". Jautājumus un atbildes referente centās izskaidrot un analizēt, izraisot attiecīgas debates. Spriežot pēc jautājumiem un lektores paskaidrojumiem, šī sarīkojuma nolūks bija veicināt mākslas izpratni sabiedrībā, mācīties mākslu pareizi izprast un novērtēt.

Viens no jautājumiem bija: „Vai var salīdzināt divus tādus māksliniekus kā Purvīti un Liepiņu, Ūdri un Vidbergu, Kalmīti un Oguli, un kuŗi no viņiem ir labāki mākslinieki?" Šis gan, varbūt, bija diezgan specifisks jautājums plašākai auditorijai, un atbildes „jā" un „nē" dalījās apm. uz pusēm.

Kāds cits jautājums bija: „Vai tāds cilvēks, kas nevienu dienu nav gājis akadēmijā, var būt pilnvērtīgs radošs mākslinieks?" Auditorija šeit vienojās par „jā", kā spilgtu piemēru minot V. Van Gogu.

Kāds cits jautājums: „Vai akadēmiju beidzis un krietnu techniku apguvis mākslinieks ir radošs mākslinieks?" Pēc debatēm šajā jautājumā vienojās, ka mākslu nevar iemācīties, skola var iemācīt tikai techniku, kā strādāt.

Jautājums: „Vai sīki izstrādāti darbi labāki par brīvi uzmestiem, vai tie vērtīgāki?" Šis jautājums izraisīja ļoti spraigas un plašas debates. Vairākums beidzot nosvērās par to, ka mākslas vērtību nenosaka rupji vai smalki gleznoti darbi. Tāpat plašas debates bija par to, vai liela mēra glezna vērtīgāka par maza apmēra darbu? Arī šeit domas dalījās, līdz beidzot visi atzina, ka gleznas ārējie apmēri nenosaka mākslas darba vērtību.

Tika debatēts arī par to, vai sižeta izvēle var iespaidot mākslas darba kvalitāti? — Arī šeit vie[...]

nojās, ka viss at[...]
darbs uzgleznots[...]
Plašas pārruna[...]
diezgan bieži ci[...]
„Vai mākslinieks[...]
pēc pastkartes?"[...]
ja, ka arī pastk[...]
tājam dot ierosi[...]
darba radīšanai.[...]
Bez šiem un[...]
miem lektore vē[...]
reiziem un ne[...]
tiem par mākslu[...]
zi dzirdami ne[...]
moderno māksl[...]
skolas, kuŗas r[...]
presionisma, apz[...]
no mākslu. Jām[...]
labos darbus no[...]
jerkaste dažreiz[...]
laipnīgu melodi[...]
nieks nedrīkst a[...]
vi ar niekošano[...]
ļu uz augšu.
Latviešu tauta[...]
mākslas izpratn[...]
tām. Nelaime ga[...]
zi izvairoties no[...]
izprast. Esot a[...]
vērtētāji, kas d[...]
derns stils jau [...]
liecina mākslas [...]
„Reāli glezno[...]
glezna jau būt[...]
lektore. „Vienā [...]
gleznoti darbi v[...]
var būt arī lab[...]
atzina, ka māks[...]
pielaikoties publ[...]
jau labāk iet m[...]
Mākslinieka[m...]
radīt kaut ko n[...]
zīgu, nebijušu.[...]
pa „plato ceļu".[...]
ties par gaumes[...]
tore domā, ka [...]
du kritiķu, kas [...]
teikt patiesu vā[...]
slas dzīvē, jo bi[...]
ēzeļa asti arī sa[...]
„Mums ir tiesīb[...]
teikt, ka tā nav[...]
Lektore Mari[...]
niece vēl runā[...]
Ogules, Jāņa K[...]
Indusa darbiem[...]

Mecenāta[...]

Uzrunājot [...]
ces Mākslas, m[...]
Montreālā dzī[...]
mecenāts un ku[...]
nemanns izteic[...]
meistaru glezn[...]
ir tādi speci[...]
vēl nav piedzīv[...]
pat slavenākie [...]
nespēdami atšķ[...]
viltojuma.

TILTU ATJ[...]

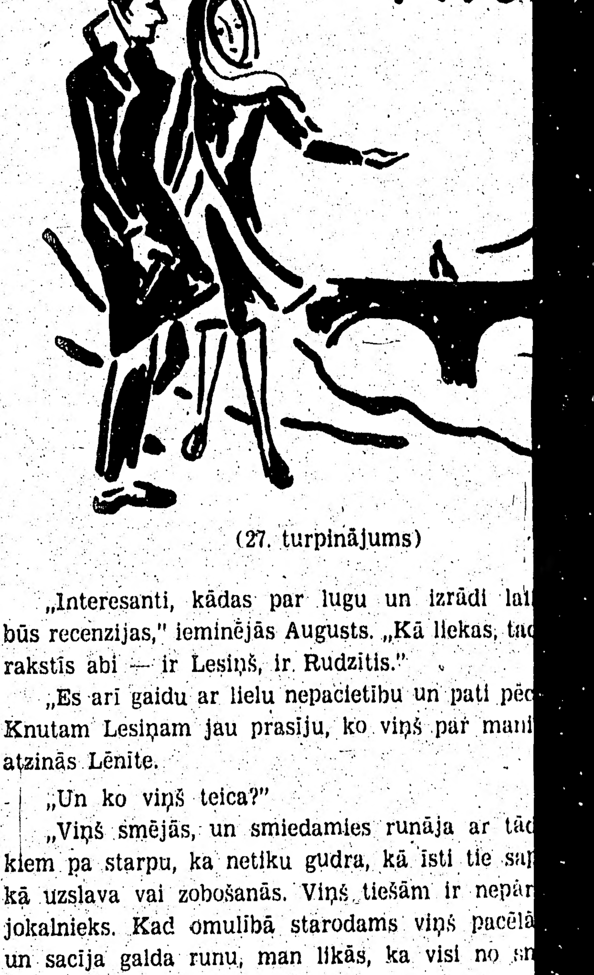

(27. turpinājums)

„Interesanti, kādas par lugu un izrādi lai[...] būs recenzijas," ieminējās Augusts. „Kā liekas, ta[...] rakstīs abi — ir Lesiņš, ir Rudzītis."

„Es arī gaidu ar lielu nepacietību un pati pē[...] Knutam Lesiņam jau prasīju, ko viņš par mani[...] atzinās Lēnīte.

„Un ko viņš teica?"

„Viņš smējās, un smiedamies runāja ar tā[...] kiem pa starpu, ka netiku gudra, kā īsti tie sa[...] kā uzslava vai zobošanās. Viņš tiešām ir nepār[...] jokalnieks. Kad omulībā starodams viņš pacēlā[...] un sacīja galda runu, man likās, ka visi no sm[...] dabūsim krampjus. Vai atceraties, cik lieliski viņš[...] jūsu lugā pamanītas techniskās kļūmes, kas esot [...] autoram vēl īsti nepieprotot amatu."

„Kļūmes, kādas kļūmes?" nobažījies jautāja [...]

„Piemēram — ko es atceros — kā lielu galvas[...] nu jums sagādājot vajadzīgo cilvēku uzdabūšana[...] tuves īstajā brīdī un dabūšana atkal nost. Un v[...] cies, ka reizēm tie nākuši un gājuši, vairāk akli p[...] dami autora, ne paši savai gribai. Bet Lesiņš to pa[...] tādiem mīlīgiem jokiem, ka neizklausījās nemaz [...] tikas."

„Tomēr, tomēr — es sāku atcerēties — tā bija[...] nepatīkama kritika," murmināja Augusts.

„Turpretī no Rudzīša gan laikam saņemsit st[...] matīgāku brāzienu, jo bezkaunīgi brukt viņam v[...] kādu jaunu dzejnieci saslavējis vairāk nekā Veltu[...] piedevām nosaukdams vēl par seksa — seksuāl[...] seksuālpatrioti." Lēnīte piemiegtām kaķes acīm i[...] savādu smieklu. „Kas tas par jocīgu vārdu? Ko[...] nozīmē?"

„Nu es atceros!" priecīgs iesaucās dzejniek[...] kiet pati, vai tas jums liekas pareizi, ka dzeju pē[...] vērtēt no kāda mūciska nacionālšķīstības viedok[...]

ada 5. aprilī, 27. n-rs.

GENERALKONSULS
r. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3-5861,
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
ILIS TOMSONS
RE 8-7198, Montreal, P. Q.
VICTORIA AVE., APT. 16.

Andrejsons C.L.U.
41 Muircrest Drive,
N MILLS, ONT. - HI 7-4323.
o, uguns, garantiju, publ. atbildības, dzīvības u. c. veida apdrošināšana.

A. KĀNBERGA
RAKSTU BIROJS
65 Ferrier Ave.,
TORONTO 6, ONTARIO
HO 3-2667, Toronto.

LATGAĻU TAUTAS DZIESMAS SKAŅU PLATĒ

kaņu plašu apgāda Latvian sic vadītājs A. Kancāns inmē, ka sadarbībā ar Latgales niecības institūtu savākti atgaļu jaunas ilgspēlējošas es (LP ar 33 apgr. min.) ar aļu tautas dziesmām izdoša Plates izdošana paredzēta asar, ja būtu pietiekami inte ntu „kas jau iepriekš pie ētos ar abonenti līdz šī gada nijam (Austrālijā pat līdz 1. jam). Plati izdos tikai tad, ja eiksies vismaz 250 subskri tu, jo citādi tā būtu pārāk a. Ja pieteicas augšminētais ts, tad plates cena būtu tā pati kā visām Latvian Music skaņu platēm ($ 6.40; £ 2.-.-; 20.-; Kr. 39,-; Ffr. 20.-; 250.-).

atgaļu tautas dziesmu platē edzēts uzņemt šādas tautas smas: pirmajā pusē — Aiz ra augsti kalni, Aiz ezera balērzi, Sirmi zirgi, jauni puiši, s man bija nedzīvoti, Es sa māmiņai, Balta puķe ezerā, kokļu ansambļa izpildījumā gales polka; otrā pusē: Pir diena, otrā diena, Stāvēju, edāju, Visi mani vēji pūta, galdiņi, Nedod, Dievs, vīto, Labs ar labu sasatika un kļu ansambļa izpildījumā utrēnu polka. Pirmās puses tas dziesmas dzied jaukts latu koris diriģenta Staņislava oka vadībā, otrās puses — gaļu sieviešu koris diriģentes rēzas Brokas vadībā. Šis ieņojums esot uzņemts kādā klātā koncertā. Ieskaņojums, ut arī pēc raidījuma, būšot ļolabs, jo uzņemšana labi izdesies. Ar to interesentiem būtu spēja platē dzirdēt latgaļu tas dziesmas un arī dzirdēt u latgaļu koru māksliniecisko alitāti. Apgāda Latvian Music aņu plates ir labas kvalitātes, pats pasākums veic ievērojau darbu latviešu mūzikas polārizēšanā, jo skaņu plates m ne tikai dažādu valstu dstacijas, bet arī daudzi ārmnieki - interesenti.

Apgāds Latvian Music jau pacis lielu darbu, ko turpinās neatslābstošu enerģiju. Lielu zinību guva ilgspēlējošā LU 7, rā pārņemts Latviešu stīgu varteta (A. Noritis, V. Ruševics, Vinerts un A. Ozoliņš) konrts un Adeles Pulciņas - Karas izdzisušā balss. Pašlaik top ī LP 8, bet kavējoties vienīgi pēc, ka vēl daudzi abonementi esot izņēmuši iepriekšējās ates — līdzekļu trūkuma dēļ. pgāda rocību veicinātu arī lieka skaita abonentu pieteikšas latgaļu tautas dziesmu skaņu platei. Interesenti uz latgaļu kaņu plati var pieteikties, raktot: Latvian Music, Vedevagsngan 22, Bandhagen, Sweden.
-ģis.

HAMILTONĀ
). ANDERSONA pārtikas preču
veikalā, 26 MARKET St.,
dabūjami atsevišķi
LATVIJAS AMERIKĀ
numuri.

skriptus saīsināt,
uzglabā, bet uz vēlēšanos sūta

n parakstītajos rakstos izteiktās
edoklim.

Kādas krietnas, bet aizmirstas tradicijas atdzīvināšana

PĀRRUNAS PAR MĀKSLU MINEAPOLĒ

Studenšu korporācijas „Imeria" saime Mineapolē bija sarīkojusi pārrunu vakaru par mākslu. Sarīkojumu ar mazu uzrunu atklāja Dr. Veinberga-Olava. Sarīkojums bija interesants tanī ziņā, ka tas lika atcerēties kādreiz mūsu dzimtenē populāros jautājumu izskaidrošanas vakarus. Starpība tikai tā, ka šoreiz jautājumus neiesniedza sarīkojuma apmeklētāji, bet gluži otrādi — vakara referente. Jautājumu lapiņas bija sastādītas tā, ka tie, kas savu atbildi nevēlējās motivēt plašāk, varēja atbildēt ar „jā" vai „nē". Jautājumus un atbildes referente centās izskaidrot un analizēt, izraisot attiecīgas debates. Spriežot pēc jautājumiem un lektores paskaidrojumiem, šī sarīkojuma nolūks bija veicināt mākslas izpratni sabiedrībā, mācīties mākslu pareizi izprast un novērtēt.

Viens no jautājumiem bija: „Vai var salīdzināt divus tādus māksliniekus kā Purvīti un Liepiņu, Ūdri un Vidbergu, Kalmīti un Oguli, un kuri no viņiem ir labāki mākslinieki?" Šis gan, varbūt, bija diezgan specifisks jautājums plašākai auditorijai, un atbildes „jā" un „nē" dalījās apm. uz pusēm.

Kāds cits jautājums bija: „Vai tāds cilvēks, kas nevienu dienu nav gājis akadēmijā, var būt pilnvērtīgs radošs mākslinieks?" Auditorija šeit vienojās par „jā", kā spilgtu piemēru minot V. Van Gogu.

Kāds cits jautājums: „Vai akadēmiju beidzis un krietnu techniku apguvis mākslinieks ir radošs mākslinieks?" Pēc debatēm šajā jautājumā vienojās, ka mākslu nevar iemācīties, skola var iemācīt tikai techniku, kā strādāt.

Jautājums: „Vai sīki izstrādāti darbi labāki par brīvi uzmestiem, vai tie vērtīgāki?" Šis jautājums izraisīja ļoti spraigas un plašas debates. Vairākums beidzot nosvērās par to, ka mākslas vērtību nenosaka rupji vai smalki gleznoti darbi. Tāpat plašas debates bija par to, vai liela mēra glezna vērtīgāka par maza apmēra darbu? Arī šeit domas dalījās, līdz beidzot visi atzina, ka gleznas ārējie apmēri nenosaka mākslas darba vērtību.

Tika debatēts arī par to, vai sižeta izvēle var iespaidot mākslas darba kvalitāti? — Arī šeit vienojās, ka viss atkarīgs no tā, kā darbs uzgleznots.

Plašas pārrunas izraisīja kāds diezgan bieži cilāts jautājums: „Vai mākslinieks drīkst gleznot pēc pastkartes?" Lektore domāja, ka arī pastkarte var gleznotājam dot ierosmi kāda jauna darba radīšanai.

Bez šiem un citiem jautājumiem lektore vēl runāja par pareiziem un nepareiziem ieskatiem par mākslu. Sabiedrībā bieži dzirdami nepareizi ieskati par moderno mākslu. Patiesībā visas skolas, kuras radušās pēc impresionisma, apzīmē par moderno mākslu. Jāmācās tikai atšķirt labos darbus no sliktiem. Arī leierkaste dažreiz uzspēlējot kādu laipnīgu melodiju, bet mākslinieks nedrīkst aizpildīt visu dzīvi ar niekošanos, aizmirstot ceļu uz augšu.

Latviešu tautai neesot mazāka mākslas izpratne kā citām tautām. Nelaime gan esot tā, ka daži izvairoties no piepūles mākslu izprast. Esot arī tādi mākslas vērtētāji, kas domājot, ka moderns stils jau pats par sevi apliecina mākslas darba vērtību.

„Reāli gleznot nenozīmē, ka glezna jau būtu slikta," teica lektore. „Vienā un tai pašā stilā gleznoti darbi var būt slikti un var būt arī labi." Tāpat lektore atzina, ka mākslinieki nedrīkstot pielaikoties publikas gaumei; tad jau labāk iet mežā malku cirst. Māksliniekam aizvien jācenšas radīt kaut ko neparastu, vienreizīgu, nebijušu. Daudzi braucot pa „plato ceļu". Kritikai jācīnoties par gaumes uzlabošanu. Lektore domā, ka mums neesot tādu kritiķu, kas uzdrošinātos pateikt patiesu vārdu mūsu mākslas dzīvē, bet bieži gleznošanu ar ēzeļa asti arī saucot par mākslu. „Mums ir tiesības novērsties un teikt, ka tā nav māksla."

Lektore Marija Induse-Muceniece vēl runāja par Austras Ogules, Jāņa Kalmītes un Jāņa Indusa darbiem.

E. T.

Mecenāta atzinums

Uzrunājot Kvebekas provinces Mākslas muzeju apvienību, Montreālā dzimušais mākslas mecenāts un kurātors H. E. Heinemanns izteicies, ka vecmeistaru gleznu viltotāji šodien ir tādi speci, kādi līdz šim vēl nav piedzīvoti. Šī iemesla dēļ pat slavenākie mūzeji „iekrītot", nespēdami atšķirt oriģinālu no viltojuma.

Roberts Mūks

NAKTIS, SUŅI UN ZVAIGZNES

Suņiem ir labi riet naktīs:
To jūt no pienākuma skaņas viņu balsīs,
No pēkšņa klusuma gabaliem, ko viņu dvēseles ierej tumsā
Un bauda ar ausīm, astēm un iespējamu kaķu tēlu iezibēšanos gar smakru.

Suņi un naktis ir tas pats, kas cilvēks ar pustukšu sirdi
Ņujorkā, Maskavā, Honkongā, Romā;
Tas pats, kas smeldze, ko mēs nēsājam līdzi kā savu nabu.
Bet mūsu naktīm nav klusuma un kaķu,
Zvaigznes mūsu naktīs ir sajukušas ar telpas kuģiem, neoniem un nailoniem.

Īstās naktis ir tikai mūsos,
Īstā tumsa ir pielipusi mūsu papēžiem,
Un mēs ejam pa tiltiem, kas uzcelti no mūsu kaulu nākošiem miltiem.

Tādā naktī cilvēkam nav labi kliegt
Ne Ņujorkā, nedz Maskavā, nedz Honkongā, nedz Romā,
Ir jāiet tikai tālāk un tālāk,

Kaut kur, neprasot kāpēc, nezinot, no kurienes,
Ir jāiet, lai ietu,
Un lai zvaigznes nedomātu, ka tās spīd tikai suņiem.
Ir jāiet, lai būtu zvaigznes.

TOP JAUNA PIRMIZRĀDE MONTREĀLĀ

Montreālas latviešu teātris savam jauniestudējumam izraudzījies mūsu drāmas meistara Mārtiņa Zīverta jaunāko lugu „Klauns Fiasko", ko nesen ar lieliem panākumiem izrādīja Vašingtonas latviešu teātris. Luga, ko pats autors nosaucis par cirkus spēli, sola turēt skatītāju satraukumā ar neparastām situācijām un psīcholoģiskiem domu gājieniem, kur neviens nevar paredzēt, kā viss galu galā beigsies. Tā ir Zīverta īpatnība — rotaļāties ar dzīvi un cilvēkiem. Un vai arī dzīve brīžiem neliekas kā liels cirkus, kur reizēm sastopam daudz klaunu? Izrādes vakarā skatītāji varēs pārliecināties, vai savos raibajos dzīves ceļos ar tādiem dažkārt neesam tikušies.

M. Zīverta lugas prasa ļoti labus tēlotājus. Montreālas teātra personāls to apzinās un netaupa laiku un pūles, lai pirmizrāde noritētu gludi un saskaņoti. Tā kā izrādi iestudē ne tikai latviešiem, bet arī kanadiešu plašākai publikai labi pazīstamais, apdāvinātais aktieris - režisors Gunārs Vērnieks, tad tiešām var cerēt, ka izrāde būs spraiga un saistoša.

Izrādē piedalās režisors G. Vērnieks, Edvīns Skapsts, Krista Šteinbacha, Tatjāna Gaile, Velta Dzirne un Ilmārs Ozols. Skatuvisko tērpu darina dekorātors Bruno Ozoliņš.

Montreālā izrāde notiks 8. aprīlī, plkst. 7,30 vakarā Van Horna skolas zālē, un, cerams, ka sabiedrība pratīs novērtēt tēlotāju un rīkotāju pašaizliedzīgo darbu un zālē nebūs tukša neviena vieta. Pēc tam teātris dosies viesos uz galvaspilsētu, kur izrāde notiks 22. aprīlī.

O.

Veltas Tomas

literārais vakars svētdien, 9. aprīlī, plkst. 4.30 p.p. Sv. Jāņa draudzes namā, 200 Balmoral Ave. Māc. A. Lūsis runās par patriotisma ieskaņām Veltas Tomas darbos. Rakstniece lasīs savus darbus, būs arī mūzikāli priekšnesumi. Viesus pacienās ar cepumiem un kafiju.

Esmu liela lasītāja

Katru dienu laikrakstā „The Toronto Daily Star" parādās nodaļa „The People Say". Reportieris Edvīns Fīnijs izjautā ielas gājējus par dažādiem sociāliem notikumiem un pašreizējām aktuālitātēm pasaulē. Šinī nedēļā uz jautājumu — Kad jūs pēdējo reizi lasījāt grāmatu ar cietiem vākiem? — atbildējusi arī latviete Maija Vilciņa. Viņa esot mākslas studente. Vilciņa izteikusies: „Nerēķinot mācību laiku, es izlasu caurmērā vienu grāmatu nedēļā. Vispār manā rīcībā ir vienmēr trīs grāmatas no bibliotēkas. Es lasu darbus franču, latviešu un angļu valodā. Grāmatu lasīšana ir mans patīkamākais laika kavēklis."

Paula Brīvkalne lauž klausītāju sirdis Čikāgā

Dziedone koncertēs arī Austrālijā

Mēs esam jau gluži vai pieraduši, lasot komponista Bruno Skultes vārdu kādā programmā, zināt, ka saņemsi no viņa dižu darbu. Savu lielisko varēšanu viņš jau spoži apliecinājis kantātē „Dievs, Tava zeme deg" un nesen savā jaundarbā Daugava, kuru atskaņoja Ņujorkā. Žēl, ka tikai tur, un „Daugavu" nedzirdēja arī latvieši citās pilsētās. Lai viņa darbi sasniegtu arī plašākus klausītāju pulkus, B. Skulte komponējis pēc J. Raiņa tekstiem „Vienpadsmit bērnu dziesmas", veltītas dziedonei Paulai Brīvkalnei, kas tās pirmo reizi atskaņo savā pašreizējā turnējā pa Amerikas kontinentu un ar tām dosies arī uz Austrāliju, kur viņas turneja sāksies jau jūnija sākumā.

Ar šīm dziesmām arī sākas Brīvkalnes ļoti mākslinieciski un korrekti sastādītā programma. Tādā veidā šīs dziesmas sniegt klausītājiem kā Brīvkalne, spēj tikai dziedone ar lielām artistiskām spējām, attēlojot dziesmās teikto ne vien mūzikā, bet arī pārdzīvojumā, rotaļīgi to pārraidot uz klausītājiem. Un tie? Dzīvo līdzi, smaida un priecājas. Nav brīnums, ka pēc katras dziesmas zāli pāršalc aplausu dārdoņa, un varu apliecināt, ka tie nāk no sirds. Tie nebija „pieklājības" aplausi, kuri atgādina plikšķināšanu.

Otrā programmas posmā dzirdējām Jāņa Kalniņa Lolitas dziesmu, Dziesmu par brīnumputnu, Apsnidzis rožu krūms un Dāvanu. Šajos darbos Brīvkalne savukārt pierādīja sevi arī kā teicamu Jāņa Kalniņa darbu izpratēju. Maigi glāstošās melodijas, vietumis ar sērīguma pieskaņu, noglāstīja arī klausītājus, un atkal zāli pāršalca atzinības jūsma.

Programmas beigu daļā bija uzņemti vecmeistari ar savu operu ārijām, to starpā arī mūsu Jānis Kalniņš ar „Uguni". Brīvkalne nebija baidījusies uzņemt repertuārā arī ārijas no Vāgnera „Lohengrīna" un „Tanheizera", kuras prasa no izpildītāja augstvērtīgu varēšanu. Brīvkalne tās veica tīri vai rotaļīgi, apliecinot savu lielisko skolu. Piekrišana? Protams, ļoti atzinīga. Nācās dot piedevas atkal un atkal.

Par spīti tam, ka koncerta dienā notika arī kuplas kāzas un citi sarīkojumi, koncerts latviešu namā bija labi apmeklēts. Koncerta sarīkošanā rokas kopīgam darbam bija sadevuši Strēlnieku Čikāgas kopa ar Krolla Kultūras biroju. Labs bija prof. Voldemārs Dobrovoļskis kā pavadītājs, izsekodams visiem dziedones nolūkiem. Tas sakāms ne vien par operu ārijām, bet arī par Br. Skultes jaundarbiem. Starp pavadītāju un dziedoni valdīja lieliska saskaņa, kādu mēdzam dzirdēt augstvērtīgos koncertos, un tāds tas bija.

O. Krolls.

Kultūras ziņas

⊙ Toronto Mendelsona koris divus vakarus no vietas (11. un 12. aprīlī) sniegs Verdi operas „Aida" uzvedumu koncertversijā, piedaloties solistiem: Glorijai Dēvijai, Česteram Ludginam, Francei Baibelei, Charles O'Nīlam un J. Rubesam. Visi solo un koŗa dziedājumi notiks Toronto simfoniskā orķestŗa pavadījumā.

⊙ Kanadiešu izcilais aktieris Kristofers Plammers saistīts karaļa Henrija II lomai J. Anuī lugā „The Becket", ko uzvedīs drīzumā Londonā, Anglijā. Lugas darbība centrējas ap Kenterberijas archibīskapa Tomasa Beketa biografiju. Kā zināms, šis garīdznieks tika noslepkavots 1170. gadā. K. Plammers šinī gadā tēlos arī vairākas atbildīgas lomas Šekspīra lugu uzvedumos Avonas teātrī, Anglijā.

⊙ Pagājušajā nedēļā ap 60.000 Toronto dzīvojošie ukraiņi pieminēja sava izcilā dzejnieka Tarasa Ševčenko 100 gadu nāves dienu. Šajā sakarā Maseja hallē notika koŗu un solistu koncerts, piedaloties arī Toronto simfoniskajam orķestrim, ko diriģēja prof. L. Turkevičs. Sarīkojums pulcināja tuvu pie 3.000 klausītāju.

⊙ Toronto simfoniskā orķestŗa seriju koncerti beigsies 4. un 5. aprīlī Maseja hallē. Abus vakarus solists būs pasaulē slavenais vijolnieks Īsaks Šterns. Kopā ar TSO viņš atskaņos Brāmsa vijoļkoncertu. Programmā vēl uzņemta Čaikovska 6. simfonija un Vēberna Passacaglia, Opus 1.

— š.

Uzņēmumā redzama Vīnes valsts operas afiša, kad tur Herberta Karajana inscenējumā un mūzikālā vadībā Vāgnera „Götterdämmerung" uzvedumā viesojās Paula Brīvkalne. Viņas vārds īpaši izcelts starp citiem dziedoņiem. Pēc Amerikas turnejas P. Brīvkalnei ar steigu jāatgriežas Stutgartē, lai tur piedalītos jaunas, modernas operas „Asinskāzas" pirmuzvedumā, kur viņai jādzied galvenā oma. Operas direkcija attiecīgo partiju nosūtījusi uz Čikāgu Krolla Kultūras birojam nodošanai dziedonei. Beidzoties sezonai Vācijā, P. Brīvkalne dosies turnejā uz Austrāliju, kur viņas kancertus rīkos Austrālijas latviešu kultūras fonds. Iespējams, ka pēc šīs turnejas Brīvkalne atceļā iegriežas arī ASV un Kanadā ar gluži jaunu programmu — klasisko operešu ārijām, pēc kādām ilgojas latvieši šajā krastā.

Teodors Zeltiņš

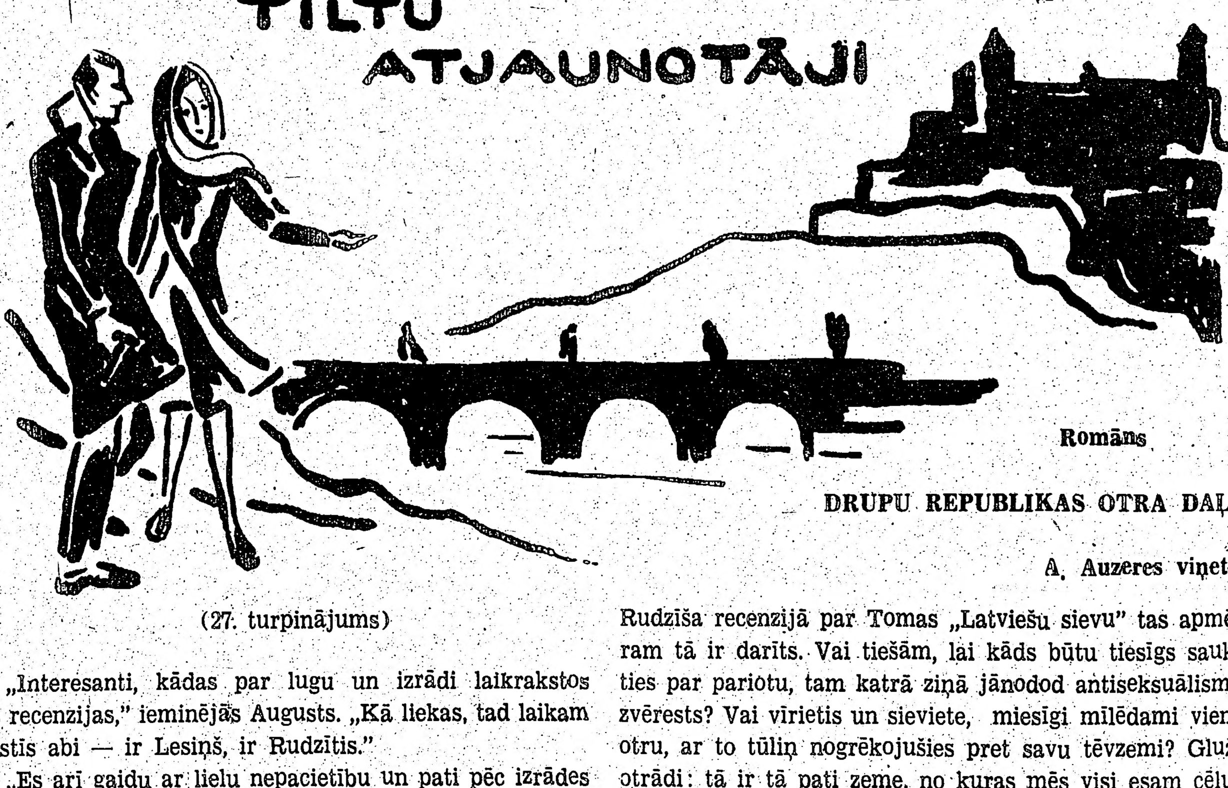

Romāns

DRUPU REPUBLIKAS OTRA DAĻA

A. Auzeres viņete.

(27. turpinājums)

„Interesanti, kādas par lugu un izrādi laikrakstos būs recenzijas," ieminējās Augusts. „Kā liekas, tad laikam rakstīs abi — ir Lesiņš, ir Rudzītis."

„Es arī gaidu ar lielu nepacietību un pati pēc izrādes Knutam Lesiņam jau prasīju, ko viņš par mani domā," atzinās Lēnīte.

„Un ko viņš teica?"

„Viņš smējās, un smiedamies runāja ar tādiem jokiem pa starpu, ka netiku gudra, kā īsti tie saprotami: kā uzslava vai zobošanās. Viņš tiešām ir nepārspējams jokainieks. Kad omulībā starodams viņš pacēlās kājās un sacīja galda runu, man likās, ka visi no smiekliem dabūsim krampjus. Vai atceraties, cik lieliski viņš attēloja jūsu lugā pamanītas techniskās kļūmes, kas esot radušās, autoram vēl īsti nepieprotot amatu."

„Kļūmes, kādas kļūmes?" nobažījies jautāja Augusts.

„Piemēram — ko es atceros — ka lielu galvas lauzīšanu jums sagādājot vajadzīgo cilvēku uzdabūšana uz skatuves īstajā brīdī un dabūšana atkal nost. Un viņam licies, ka reizēm tie nākuši un gājuši, vairāk akli paklausīdami autora, ne paši savai gribai. Bet Lesiņš to pateica ar tādiem mīlīgiem jokiem, ka neizklausījās nemaz pēc kritikas."

„Tomēr, tomēr — es sāku atcerēties — tā bija diezgan nepatīkama kritika," murmināja Augusts.

„Turpretī no Rudzīša gan laikam saņemsit stipri pamatīgāku brāzienu, jo bezkaunīgi brukt viņam virsū, ka kādu jaunu dzejnieci saslavējis vairāk nekā Veltu Tomu, piedevām nosaukdams vēl par seksa — seksuāl — jā — seksuālpatrioti." Lēnīte piemiegtām kaķes acīm iesmējās savādu smieklu. „Kas tas par jocīgu vārdu? Ko īsti tas nozīmē?"

„Nu es atceros!" priecīgs iesaucās dzejnieks. „Sakiet pati, vai tas jums liekas pareizi, ka dzeju pēkšņi sāk vērtēt no kāda mūciska nacionālšķīstības viedokļa. Bet Rudzīša recenzijā par Tomas „Latviešu sievu" tas apmēram tā ir darīts. Vai tiešām, lai kāds būtu tiesīgs saukties par pariotu, tam katrā ziņā jānodod antiseksuālisma zvērests? Vai vīrietis un sieviete, miesīgi mīlēdami viens otru, ar to tūliņ nogrēkojušies pret savu tēvzemi? Gluži otrādi: tā ir tā pati zeme, no kuras mēs visi esam cēlušies, par kuru reiz atkal tapsim, kā Rakstos skaisti sacīts, tā ir tā pati zeme, ko meklējam, atrodam un mīlam viens otrā. Vai vīrs, pār sievu liekdamies, tai pašā reizē nenoliecas arī pār savu tēvzemi?"

Nebija šaubu, ka Augusts, ar Žaņa degvīnu varbūt jau drusku par daudz un pārāk strauji ir atkopies, ir sācis bīstami vieglprātīgi muldēt, bet Lēnītei, kā likās, šī muldēšana patika. Nemierīgi sagrozījusies krēslā, viņa teica: „Es nezināju, ka jums ir tādi, tik interesanti ieskati šai jautājumā," tad apklusa un sastingusi klausījās.

Ārpusē pa laipām kāds uzmanīgi kāpa augšup.

„Nesaprotu, nespēju iedomāties, kas šodien pie manis varētu nākt. Žanis tak nebūs bijis tik traks, lai nedēļas vidū dzītos šurp no Manheimas." Lēnīte piecēlās un veicīgiem soļiem piegāja pie loga.

Un ja nu tomēr. Augusts pārbrauca galvai nervoziem pirkstiem, jo viņam šķita, ka pakausī mati sākuši celties stāvus. Vai diezgan nav lasīts un dzirdēts, cik neaplēšamas kādreiz ir greizsirdīgu vīru izdarīšanās. Varbūt, ka Žanis pagājušo nakti redzējis kādu nelabu sapni un šodien tā ietekmē nav varējis norimties. Piemēram, redzējis sievu gulam cita vīrieša apkampienos. Tad gan būtu ķeza. Gaišā dienas laikā trakais greizsirdis nolidinātu viņu uz galvas lejā visu cilvēku acu priekšā. Amoriju Pelerīnu toreiz no publiska negoda un kakla laušanas paglāba nakts tumsa un Puķukāposta kundzes atnestās kāpnes. Viņu neglābtu nekas.

Tāpēc satraucies piecēlās arī Augusts un jautāja Lēnītei, kas liecās patlaban laukā pa logu, lai labāk varētu redzēt: „Kas tur ir?"

Ābeļziedu krāsas tērpā ieģērbtā mugura atrāvās atpakaļ, un dzejnieks dzirdēja gaužām sapīkušu balsi: „Lubāna kundze. Ko viņai no manis vajaga? Un tieši šodien."

Pēkšņā atvieglojuma sajūtā Augusts skaļi iesmējās.

„Ko jūs smejaties?" gandrīz vai sašutusi iesaucās Lēnīte. „Jūs laikam domājat, ka man būs ļoti patīkami, ja Lubāna kundze jūs atradīs pie manis. Nē, to es negribu. Cerams, ka viņa nepaliks ilgi, un tāpēc es labāk kaut kur jūs paslēpšu. Bet kur? Kur īsti jūs varētu neieraugāms paslēpties?"

„Miedziņa kundze . . ." Augusts gribēja paskaidrot, ka režisore pati viņam likusi te iegriezties un zina viņu šurpu atnākušu, bet Lēnītei nebija laika klausīties.

Pie pleciem dzejnieku saķērusi, viņa enerģiski to stūma uz gultas pusi, jo istabā nebija citu mēbeļu, kas varētu ciemiņu paslēpt. „Lieniet zem gultas! Metieties rāpus un lieniet zem gultas! Es šinī pusē nolaidīšu zemāk segu, un jūs tur apakšā nebūsit redzams.

Augusts turējās pretī visiem spēkiem, lai pasargātu sevi no iestumšanas aplam banālas komēdijas situācijā, turklāt pavisam nevajadzīgā: „Klausieties, ļaujiet man pateikt: Lubāna kundze jau zina, ka es te esmu atnācis."

„Zina?" Lēnītes zaļganās acis ieplētās aizdomīgi platas.

„Jā."

„Tad jau — varbūt jūs esat sūtīts — ar viņas ziņu?"

„Tā apmēram varētu sacīt," neveikli atzinās Augusts.

Miedziņa kundze atlaida vaļā dzejnieka plecus un skatījās viņā kā cilvēkā, kas iejaukts neglītā sazvērestības plānā. „Es tiešām no jums to negaidīju, ka esat ieradies mani izspiegot — godīgu, uzticīgu sievu, varbūt ar īpašu nolūku, lai mani . . ."

Augusts atmuguriski kāpās atpakaļ uz durvīm: „Es meklēju . . . mēs meklējam . . ."

„Ko jūs pie manis cerējāt atrast? Kādu slepenu mīļāko?"

„Ojāru Lubānu," Augusts to pateica bez mazākām aizdomām, ka varētu nokaitināt Miedziņa kundzi vēl vairāk.

Bet Lēnīte nu kļuva īsti nikna, tak laikam tādēļ, ka jutās gaužām vīlusies, jo beidzot atskārta, kāpēc Auriņš te ieradies — gluži bez kāda romantiska nolūka. „Ko viņa par mani gan iedomājas? It kā es būtu acīs paturama svešu vīru ievilinātāja."

„No Dieva puses — nekas mums tamlīdzīgs nav nācis prātā. Vienīgi domājām — cilvēkam, gaŗām ejot, var gadīties nejauši iegriezties. Vairāk neko." Augusts mudīgi izslīdēja laukā pa durvīm, lai aiztaupītu Lubāna kundzei tikšanos ar nelabā omā esošo Lēnīti.

Ofēlija pa laipām bija jau uzkāpusi līdz sagrautās ēkas otram stāvam un skatījās viņā, aizdomīgi smīnēdama: „Gaidu, gaidu un nevaru sagaidīt. Sāku jau domāt, ka būsi tur apgūlies . . ."

„Apreiba galva, un tāpēc brītiņu piesēdos papļāpāt. Saproti, nejauši ieraudzīju . . ."

„Cik viņa tomēr smuka?" zobojās Ofēlija, Augustam muguru pagriezusi.

Dzejnieks uzmanīgi viņai sekoja, laiku pa laikam noplivinādams gar sāniem rokas, lai turētos līdzsvarā, jo līganās laipas tagad šūpoja divu lejupkāpēju soļi.

„Nē. Tur augšā nejauši ieraudzīju, cik nedrošā vietā esmu uzkāpis. Man galva šodien ir stipri jocīga."

Ofēlijai noteikti būtu bijis kaut kas vēl sakāms arī par viņa pagiraino galvu, ja pēkšņi viņa nebūtu ieraudzījusi nometnes lielajā pagalmā Amoriju Pelerīnu. „Tu viņu redzi?"

„Jā?"

„Un arī to, cik savādi pasīvs viņš iet, ar vienu piepampušu sānu?"

Protams, Augusts redzēja un zināja, ka Amorijam bikšu kabatā ir pudele. Taču viņš teica: „Nē, nekā es savāda neredzu. Laikam ir bijis pie Ciruļdziesmas un tagad iet mājās."

„Es gan tā nedomāju," uz līdzenas zemes tikusi, Ofēlija paātrināja soli: „Pelerīn, pagaidiet! Kam jūs to pudeli nesat?"

Amorijs negribēdams apstājās, bet uzsmaidīja savu vismīlīgāko smaidu, spožām pierē iepilinātām piķa acīm un dziļās krunkās savilktiem vaigiem. „Kundze, lai krupji danco pa manu galvu, siseņi urbina ausis un kāju pēdās elles sulaiņi dzen karstas naglas, ja es jums iedrošinos melot. Un taisnība ir tāda, ka Oja ar savu klātieni, diemžēl, vairs mani nepagodina. Viņš taisnā un drošā solī nupat kā aizdrāsēja uz mājām. Vai viņš vēl nebūtu pārradies?"

„Vai tad es viņu vēl meklētu?" Ofēlija pikta saraucа uzacis.

„Nav pirmā reize, ka neaizsniedzamā tālumā mēs meklējam to, kas ir vistuvākajā tuvumā. Piemēram, es labprāt gribētu ar jums saderēt, ka tagad, aiziedami uz jūsu ģimensadzīves kambari, mēs viņu tur atrastu priekšā. Ziniet, tā nebūtu peļama ideja, kaut arī šī pudele domāta citiem brāļiem," Pelerīns ar tādu neapšaubāmu nopietnību grasījās Lubāna kundzei tūliņ iet līdzi, ka tiešām padarīja viņu domīgu.

„Pagaidiet, es aiziešu viena pati. Ja viņš patiesi ir pārnācis, kamēr es neesmu bijusi mājās, tad labāk turieties no viņa tālāk projām."

Bet tiklīdz Ofēlija pagrieza viņiem muguru, Amorijs spēcīgi paraustīja Augustu pie piedurknes un noslēpumaini pačukstēja: „Muksim nu."

„Uz kurieni?"

„Projām pie Ojas."

„Nupat tu taču Lubāna kundzei teici . . ."

„To teicu viņai, bet tagad tev saku ko citu. Saproti, īpaši tāpēc mēs nedrīkstam tūļāties, lai viņa, dzīvu mani rokā dabūjusi, nepiebaksta pilnu adatām kā vecmeitas šujamo samta spilventiņu."

MANA ROMĀNA LASĪTĀJIEM

Solidārizējoties ar aizejošo „Latvijas Amerikā" redakciju, romāna „Tiltu atjaunotāji" iespiešanu šai laikrakstā pārtraucu. Ceru, ka „L. A" lasītāji romānu pabeigtu vēl šogad varēs lasīt grāmatā.

Teodors Zeltiņš.

VESELAS MIESAS PACILĀTS GARS

Iespaidi „The Canadian Junior Ballet Society" mēģinājumā

Ielās slapjdraņķo cīruļu putenis. Augļu veikalu nojumēs sniegs krājas Lieldienu līliju kausos. Uz nedarbiem ierosinātie Toronto bezdarbnieki, kas pārtikušāki kā Padomju Savienības strādnieki, gugojas, ka lietus bez laika nomazgās rozā krāsu no Janga ielas, draudēs izmērcēt puķu puškiem līdzīgās dāmu Lieldienu cepures un izjauks parādi . . .

Preti šiem dienas notikumiem, kā no divdesmitā gadu simteņa pasaku grāmatas rādās aina Diānas Jablokovas-Vorpas baleta studijā, kur, aizmirstot laiku un telpu, noris mēģinājumi 6., 7. un 8. aprīļa izrādēm Hart House teātrī.

Tāpat kā pirms gada — un tomēr citādi — pie spoguļu sienas stāv baletmeistariene un stingri, bet ar šarmu, izrīko baleta audzēkņu grupu, kas, atskaņotājam spēlējot Guno mūziku no Fausta aperas, dejas mākslā ieķļautā ritmā veido Adadžio un Kodu. Jauna meitene ar seju kā filmu zvaigznei un dejotājai Leslie Keron (Caron), Geila Austerberija, ar apgarotu vitālitāti, precīzi un izteiksmīgi dejo Kleopatras variāciju. Šī pērn te nebijusī audzēkne ir ar „biografiju": tēvs, viens no Vinipegas baleta dibinātājiem; meita, macījusies gan tur, gan Londonā, Royal Ballet skolā, nule ar sajūsmu atzīst Diānas Jablokovas-Varpas metodi baletā kā klasisku. Šī sešpadsmitgadīgā dejotāja ir jo īpatnēja parādība.

Atzīstami augušas pagājušā pavasarī iepazītās „pirmās balerīnas": Taisa Stepanova un Eleanora Vatsona, kas veikušas skolas kursā vecākām audzēknēm paredzēto uzdevumu, sacerot un iestudējot katra pa baleta uzvedumam. Interesanti pārsteidz krievu deja Gopaks, Stepanovas uzvedumā — gan ciets rieksts dejotājiem jaunekļiem tik īpatnējo dejas soļu dēļ, ar ugunīgiem ritmiem bagāto Kačaturiāna mūziku.

Mūzikai uz brīdi apklustot, dejotājām pāraujot baleta kurpes, izdodas ieskatīties Erika Dzeņa dekorāciju metos un jau pabeigtos fragmentos baletam „Springtime Frolic", ko speciāli bērniem sacerējis un iestudējis jauns kanadiešu dejotājs un choreografs Bils Mecgress. Erikam Dzenim izdevies uzburt visās varavīksnes krāsās ziedošu dārzu, kur netrūkst ne putnu būrīšu, ne baltas sētas. Dejas skolas pagrabā sakrautās dekorācijas apskatot, atklājas jo raksturīga ziemas ainava: apsnigušas eglītes, celmi — tiem priekšplānā būšot tāds kā ezers, kā upes līkums, kā dīķis ar pulku jaunu slidotāju: balets saucas „The Skaters" — Slidotāji, to ar Meierbēra mūziku pamatā sacerējusi un iestudējusi Hilda Štromberga.

Augšstāvā dip soļi, skan mūzika — atsākts mēģinājums. Augšup pa kāpnēm steidzoties, pretim nāk Dzeņa un Brieža kundzes ar dejotāju tērpu pilniem tērpiem. Tērpi esot tik klasiski vienkārši dažām dejām, bet, ak, tik grūti darināmi — stāsta entuziastes, kas, aizmirsušas svētku sestdienai cepamos raušus, ar jūsmu rūpējas un palīdz veidoties šī bezpeļņas institūta, kāds ir „Canadian Junior Ballet", labajam vārdam un nākotnei.

Slidotāji, kas deju solī virpuļo un griežas, pat bez piesnigušām eglītēm uzbur jo pārliecinošu ziemas prieku ainu. Diāna Jablokova-Vorpa brīdi apsēstas un atbild jautājumiem: jā, šogad Junior Ballet grupā ir pavisam deviņpadsmit audzēkņu, seši jaunekļi un trīspadsmit jaunavas. Jaunie dejotāji, kaut techniski veikli, neviens nespēj sacensties ar dzimušu baleta kavalieri, latvieti Viesturu Rozenbergu (skatuves vārds: Vincent Berns), kas ne vien staltu augumu un tīkamu vaigu, bet jo iznesīgi prot parādīt un izcilāt partneres. Tomēr meitenēm cita rosme dejās, kas veicamas kopā ar jaunekļiem, — atzīst baletmeistariene. Bez Rozenberga uzvedumā piedalās jauniņā, apdāvinātā dejotāja Valda Briede, kas abi latviešu skatītājiem pazīstami no Jaunatnes svētkiem, 1959. gada vasarā, kad tika apbalvoti.

Baleta uzņēmums ar lepnumu ieskaitījis atbalstītāju un direktoru saimē rūpnieku J. Benjamiņu ar kundzi, kā arī arī Rossa kungu no Toronto universitātes mācības spēkiem; īpašu cildinājumu saņemot ar L. Frosta vēstuli, kurā Ontario provinces premjērs izteic atzinību jaunie braucēju, latviešu uzņēmībai un panākumiem, veidojot tik nozīmīgu Kanadas baleta skolu kā The Junior Ballet Society.

Diemžēl, neizdodas sastapt diriģentu Alfredu Štrombergu, kas sastādījis un vadīs septiņu mūziķu orķestri, gādājot par atbilstošu mūzikālu fonu baleta uzvedumiem.

Jauni, vingri ķermeņi lido un griežas, lec ar jūsmu, ar apņēmību; tīkami vērot šos lieciniekus labākajai jaunatnes daļai, līdzīgus tiem, kas seko citu mākslu un zinātņu aicinājumiem. Šos veselos ķermeņus vada spraigs un vesels gars. Viņu darba un pūliņu panākumus ar atzinību varēs vērot izrādēs, pēc nepilnas nedēļas Hart House teātrī.

Baletmeistare Diāna Jablokova-Vorpa var būt apmierināta: ja vispār kāds darbīgs un radītājs gars spēj apvienot iecerēto ar veikto, skolotāja un audzēkņi viena gada rūpīgā darbā ir panākuši iespējamo: šī ir baleta skola un trupa, kuras parādi varēsim suminät ar atzinību un prieku.

Ve — To.

ILLUSTRĒTO ŽURNĀLU
JAUNĀ GAITA
var pasūtināt P. O. Box 549, Toronto, Ontario, Canada. 6 numuru abonements $4.50, atsev. n-rs $1.-.

Mūsu kaimiņu — igauņu jaunajā namā Toronto kādā jauniešu sarīkojumā lielu atzinību izpelnījās 3 latviešu jaunās paaudzes dejotājas — E. Ošiņas - Bērziņas studijas audzēknes: Aija un Ilga Āboltiņas un Laila Stūre. Krāšņus kostīmus bija zīmējusi Rita Nommika.

Skaistums un talants

Šīs divas īpašības domineja pēdējā svētdienas POP koncertā, kas pulcināja tuvu pie 2500 klausītāju. Šajā koncertā piedalījās pavisam trīs viesi — diriģents Ernesto Barbini, Barbara Stradte (soprāns) un Aleksandrs Greijs (baritons). Programmā pārsvarā bija operu mūzika — ārijas un dueti.

Barbara Stradte ir jauna dziedātāja, kas jo teicami prot kontrolēt savu balsi. Aleksandrs Greijs saistīja klausītāju uzmanību ar patīkami tembrētu baritonu. Balss plūst viegli divās oktāvās un izceļas ar samērā tumšu nokrāsu. Atzinība pienākas diriģentam Barbini, kas ar aizrautību diriģēja Toronto simfonisko orķestri.

Nākošā POP koncertā piedalīsies slavenais amerikāņu čellists Leonards Ross, kopā ar TSO atskaņojot Čaikovska Rokoko Variācijas, Opus 33. Pēdējais POP koncerts notiks 9. aprīlī ar Artura Ozoliņa piedalīšanos.

A. Kalniņš.

Kapitāldarbs Latvijas ģeografijā

Ar ALA's un Latviešu Nacionālā Fonda Skandināvijā (LNFS) atbalstu iespiesta un aprīlī būs saņemama Latvijas universitātes bij. docenta Jāņa Rutka XVI 794 lapp. plašais darbs „Latvijas ģeografija". Bez fiziskās un politiskās ģeografijas, tajā plaša telpa veltīta augu un dzīvnieku; iedzīvotāju, saimniecības, satiksmes un reģionālai ģeografijai. Darbā izmantoti 202 literātūras avoti, ieskaitot 1960. gada izdevumus. Grāmatā 414 attēlu, 35 lapp. plašs alfabētiskais satura rādītājs, pārskats par Latvijas ģeografijas pētniecības attīstību. „Latvijas ģeografija" būs neaizstājama rokasgrāmata ikvienam skolotajam, zinātnes, klūtūras, politiskajam un sabiedriskajam darbiniekam un tautietim. Tā būs bibliotēku neatņemama sastāvdaļa. Audekla sējumā tā maksā $12.-, bet pusādā $12,90. Līdzīgi „Latvju Enciklopēdijai", tā būs dabūjama vienīgi pie pārstvājiem. Brīvajā tirgū tā neparādīsies. Izsūtīs vienīgi samaksātus eksemplārus.

Lekcija par latviešu nacionālās atmodas dzeju

JAUNATNE MĀCĀS LATVIEŠU VALODU NEKLĀTIENES KURSĀ

Labi izveidotais un ievadītais ELJA's latviešu valodas neklātienes kurss sekmīgi turpina darbu arvien plašākā mērogā. Atkal un atkal nāk klāt pa jaunam kursantam, un pirmie iesācēji dažs pēc gada un cits pēc ilgāka laika jau beidz šo lielisko latviešu valodas pilnīgākas apgūšanas kursu. Protams, mūsu jaunatnes atsaucība varētu būt dzīvāka, jo katram jaunietim ir jāprot latviešu valoda, ja tas grib saukties par latvieti. Un šeit nu ir vienreizēja izdevība un par zemu maksu — vienīgi par lekcijām — (trūcīgiem pat bez maksas) papildināt zināšanas latviešu valodā. Šis kurss nu ir tādiem, kuriem ir jau priekšzināšanas, bet drīzumā ELJA plāno atvērt arī otru kursu iesācējiem, kuriem ir pavisam vājas zināšanas latviešu valodā.

Kā jau presē esam dzirdējuši, ELJA's latviešu valodas neklātienes kursa pamatā ir Dr. V. Rūķes - Draviņas latviešu valodas mācība 10 lekcijās. Bez tam paralēli pastāv latviešu literātūras un mākslu kurss skaņu lentās un uz rotātora novilkumiem lekcijās. Šajā pasākumā kā lektori darbojas mūsu literātūras kritiķi, rakstnieki un mākslinieki. Nesen apcerējām pirmo lekciju par latviešu tautas dziesmām un to aistētiku Jāņa Rudzīša devumā. Tagad īsumā pasekosim mūsu literātūrvēsturnieka Kārļa Dziļlejas lekcijai par tematu „Latviešu nacionālās atmodas dzeja".

Lekcijas ieskaņojums skaņu lentā labi veidots un izdevies. Referents lietišķi dod ievadu par latviešu nacionālās atmodas dzejas rašanos un šī virziena dzejniekiem. Kā šī posma dzejas piemērus Ilze Dziļleja lasa fragmentu no Andreja Pumpura „Lāčplēša" un Rugēna, Alunāna un Auseklа dzeju paraugus. Dzirdot dzīvo latviešu valodu labā dikcijā, kursanti var labi sekot latviešu valodas izrunai un akcentējumiem.

Lekcijas ievadā referents pastāsta par mūsu nacionālas apziņas rašanos un vācu vēsturnieku nepareizo uztveri, it kā latviešu tauta būtu zaudējusi savu nacionālo un kultūrālo eksistenci un tās apziņu. Turpretī mūsu zinātnieki pierāda pretējo, „ka latviešos nekad nav rimusi pretestība svešām varām." Cauri vistumšākiem dzimtniecības gadsimtiem latvieši ir saglabājuši savu latvisko garu un dzīves ziņu un savās tautas dziesmās ir uzcēluši grandiozu kultūras dzīves pieminekli. Protams, trūka kopējās nacionālās apziņas, jo latviešu ciltis pirms vācu krustnešu ienākšanas vēl nebija valstiski vienotas un arī nācijas izpratnē sapratušās. Nacionālā apziņa modās tikai 19. g. s. sākumā pēc dzimtniecības atcelšanas un citām reformām.

Referents norāda, ka „liberālākie un humānākie muižnieki un mācītāji sāka rūpēties ir par skolām, ir par laikrakstu un grāmatu izdošanu „tiem mīļiem latviešiem", bet ar nolūku paturēt tos savā aizgādībā un pat apslāpēt mostošos nacionālo pašapziņu." Tomēr tas viņiem vairs neizdevās. Radās latviešu intelligence, kas prasīja tautai brīvību un modināja tautas nacionālo apziņu.

Tā radās latviešu nacionālā literātūra. Dedzīgie patriotiskie dzejnieki radīja latvisko izteiksmi, bieži pēc tautas dziesmu parauga, bet jau ar Rietumeiropas iespaidu. Tā nacionālās atmodas dzejas laikmets 2-3 gadu desmitos lika pamatu latviešu mākslas dzejai. Šajā laikā arī sākās tautas gara mantu vākšana, kur cēla augšā latviešu tautas nacionālo ģeniju cauri nebrīvības spaidu gadsimtiem. Nacionālās atmodas posma idejas turpinājās līdz pat Latvijas brīvības iegūšanai. Tā ir interesanta lekcija par šī posma ievirzi un darbinieku pašaizliedzību.

— ģis.

Dabūjama „Latvju Enciklopēdija"

LNFS rīcībā nedaudz eksemplāros dabūjamas šādas „Latvju Enciklopēdijas" burtnīcas: 1., 2., 4., 6., 9. — 30. Tās var saņemt pret ziedojumu fonda darbam — 1 dolaru par burtnīcu vai 25 dolari par visām burtnīcām. Tā ir vienreizēja iespēja savest kārtībā nepilnīgos „Latvju Enciklopēdijas" komplektus.

DZIMTĻAUŽU BRĪVLAIŠANA KRIEVIJĀ PIRMS 100 GADIEM

Š. g. 3 martā, lielās un mazās preses nepamanīta un tātad arī neatzīmēta, pagāja kāda ievērojama jubileja — 100 gadu kopš dzimtbuves atcelšanas tagadējās Padomju Savienības priekšteces — Krievijas imperijas robežās. (Kā zināms, Latvijas teritorijā, atskaitot Latgali, šo pusverdzisko iekārtu atcēla jau 1817. - 1819. g.). Ar 1961. gada 3. marta (pēc jaunā stila) ķeizara manifestu tika atbrīvoti no pusverdziskas iekārtas kādi 22 miljoni krievu jeb viena trešdaļa visu tā laika Krievijas iedzīvotāju.

Tā laika Krievijā bija divu veidu dzimtļaudis: māju un lauku. Māju dzimtļaudis piederēja pie dzimtļaužu īpašnieka personiskās apkalpes, bet lauku dzimtļaudis apstrādāja muižnieka laukus un veica visus citus zamkopju darbu. Dažos gadījumos pēc brīvlaišanas bijušajiem dzimtcilvēkiem piešķīra arī zemi, lai tie varētu turpināt savu ierasto zemes apstrādāšanas darbu, bet gan tikai lietošanā. Zeme pati tomēr piederēja agrākajiem muižniekiem, un brīvlaistajiem bija noma naudā vai ar savu darbu. Zemnieks tomēr varēja nopirkt savu zemi, ja muižas īpašnieks bija ar mieru to pārdot. Krievu valdība šādiem pirkumiem pat aizdeva naudu uz 49 gadiem. Tomēr arī tad vēl zeme nekļuva par pilnīgu zemnieka īpašumu, kamēr visi sādžinieki vai, kā krievi saka, „mir", nebija zemi no īpašnieka atpirkuši. Starplaikā zeme bija komūnāls īpašums un to laiku pa laikam pārdalīja. Tādā ceļā tikai retos gadījumos brīvlaistie zemnieki kļuva par savas zemes īpašniekiem.

Ļauna vēstures ironija ir tā, ka tagad, pēc 100 gadiem kopš zemnieku brīvlaišanas, ko izdarīja krievu imperijas cariskais patvaldnieks Aleksandrs II, Padomju Savienībā, kas ir caru imperijas mantiniece, zemnieki ir nonākuši gandrīz turpat, kur tie bija īsi pirms brīvlaišanas. Tiem „mir" vietā ir stājušies tikai „kolchozi" un „sovchozi", jo kad komūnisti sagrāba varu Padomju Savienībā, viņi, solīdami „zemi tiem, kas to apstrādā", visai veikli piekrāpa mazizglītoto tumšo krievu zemnieku masu un ar viltu un varu atņēma tiem arī tos niecīgos zemes gabaliņus, ko kopš brīvlaišanas krievu zemniekiem bija izdevies iegūt savā īpašumā. Zemnieks bez zemes ir kā zivs bez ūdens. To veikli izmantoja komūnistu „profesionālie revolūcionāri", lai nolaupītu zemniekiem arī daļu personas brīvības, piespiežot tos iestāties „kolchozos", kas gan saucas par lauksaimniecības kooperātīviem, bet kam īstenībā ar īstiem kooperātīviem nav nekā kopīga, jo tie ir tikai zemnieku deklasēto masu administrātīvais izsūkšanas un izmantošanas administrātīvais aparāts. Ar visādiem paņēmieniem tagad zemnieks ir piesaistīts ne jau savai zemei, bet gan šim kolchozam. Kaut gan kolchozos parasti ir zema izpeļņa, zemnieks nevar no tā tik viegli aiziet, jo viņus pilsētā nepieraksta un nedod arī nekādu darbu. Stāvoklis visai atgādina dzimtcilvēku bēgšanu no saviem kungiem. Tikai toreiz pietika, lai dzimtcilvēks iegūtu savu personīgo brīvību, ja tas nokļuva pilsētā. „Pilsētas gaiss dara brīvu" — ir kāda sena formula. Tagad ar pilsētā nokļūšanu vien nepietiek, jo arī tur valda tā pati „jaunā šķira", kas arvienu vairāk sāk ieperināties arī uz laukiem, un tikai pa līkiem ceļiem vai ar pielāgošanos komūnistu dižvīriem, kam ir teikšana šādās lietās, kāds jaunāks kolchoznieks paretam var nonākt nesalīdzināmi labāk atalgotā pilsētas darbā.

Dzimtcilvēki nebija pilnīgi vergi, bet tikai tādi pusvergi, kuru liktenis bija atkarīgs no dzimtkunga lielākas vai mazākas humānitātes. Kolchoza „brīvie" zemnieki ir brīvi, kā mēs jau no sacītā redzējām, tikai pa daļai, jo tiem ir jāpakļaujas visādiem komūnistiskās lauksaimniecības iekārtas ierobežojumiem un spaidiem bez jebkādām cerībām reiz no šīs pusbrīvības atbrīvoties un kļūt pilnīgi brīviem. Tāpat kā savā laikā cara imperijā dzimtbūve bija visas valsts kauns, tā arī tagad Padomju Savienībā „kolchozu" iekārta ir kauns, tikai ar to starpību, ka cara laika intelligence un daļa muižniecības prata kaunēties, sakarā ar ko pirms 100 gadiem ar cara manifestu 22 miljoni ieguva personīgu brīvību, bet tagadējie komūnistu imperijas varas vīri ne tikai neprot kaunēties no šī civilizētās pasaules kauna traipa, bet pat rauga ar kolchozu „sasniegumiem" lielīties, labi apzinoties, ka tādi sasniegumi viņiem ir labākajā gadījumā tikai uz papīra, kā to ar savu inspekcijas braucienu tik spoži nesen pierādīja neviens cits kā pats Padomju imperijas galva — Ņikita, kas vairs nevarēja apslēpt savu rokaspuišu neprašanu un nebūšanas.

Budzis.

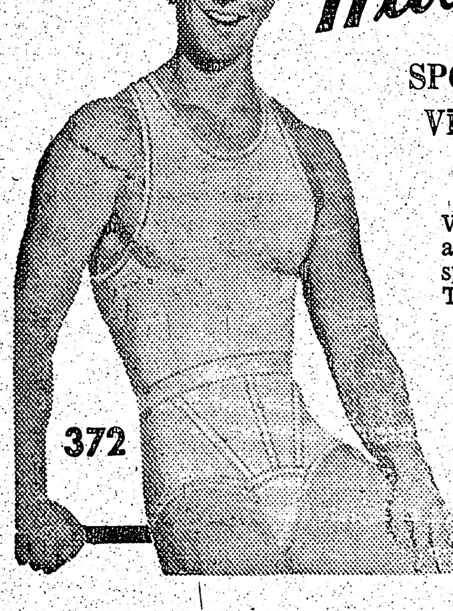

Watson's

SPORTA KREKLI VĪRIEŠIEM UN ZĒNIEM

Visi darbīgie vīrieši augsti vērtē Vatsona sporta apakšbiksītes. Tās ir elastīgas un nesalīdzināmi ērtas. Ilgi valkājamas, lietpratīgi piegrieztas, viegli mazgājamas — nav jāgludina. Labi piegulošas.

372

15-W-O

MAN SĀP!

POĒTISKAS MODULĀCIJAS PAR LAIKMETĪGĀM VARIĀCIJĀM PĒC JAUNĀS GAITAS KOKTEIĻA UZRAKSTĪJIS ADMINISTRĀTORS ELMĀRS ŠĶOBE.

Vieta Toronto. Ir agrs rīts, kas ar kreslas kūļiem piestiprināts logu stenderem, griestiem un grīdai. Caur atslēgu caurumiem iekšā laužas pagātnes gaisma. Tā sajaucas un aptinas ar visu, un, liekas, ka telpā viss ņirbētu. Tātad redzamība nav laba. —

Dzirdamas balsis, čuksti, pukšu, smiekli, kņada. Bez klātesošiem sarunās piedalās arī citi; tos nevar redzēt, ne arī vairs pēc balsim pazīt, bet tomēr tie ir veci paziņas, ko Velta Toma, drošības dēļ, uz savu roku paņēmusi līdz Jaunās Gaitas sarikojuma. Pēc runātā mēs viņus pazīstam, tie ir Rainis, Poruks un vel citi. Debatē par mākslu, un kads pieminēja arī dzeju.

Tad ierunājās Rainis:

„Dzeja, dzeja, kas tā dzeja,
Ko tā mūsu dvēsele prasa?"

Viņš nespēja pabeigt, kad kāds no klātesošiem iekrita starpā:

„Dzeja, tā ir smaka asa
vaja nāss to nepanes;
Tapēc labāk viņu lasa,
Tāds, kam deguns kaŗa ugunīs, gūstekņu nometnēs, publiskās vietās un nevietās, ziedošās pļavās, pļavās, pilnās ar biškrēsliņiem, vaivarājiem, suņuburkšķiem, dažreiz arī siena čupās, dažreiz gultā un daudz kur citur rūdīts dažādās smakās!"

Iesaucās Velta Toma:

„Dzirdi, dzirdi, ko tu!
Nebojā tu manu dzirdi!

Rainis:

Ne jau dzirdi, bet gan sirdi!
Brāļi, brāļi, mīļie brāļi! Par ko jūs tur čukstaties?"

Kāds: „Mēs? Par sievietēm! Ko tad jūs vispār par viņām sakāt?"

Rainis:

„Viss dzīves daiļums nāk no sievietes,
Bez tās mēs dzīves smago nastu nepanestu . . ."

Starpā iekrita Tauns:

„Nepanestu, nepanestu!
Dvestu, dvestu, elles ķēķa dūmos dvestu.
Dūmus pamestu ķēķī, paši āra, uz ielas, namu slaido gurnu starpās meklētu, atrastu tādu, kas pati dveš, melnu vai baltu, ka tik dveš. Tad atkal uz ķēķi savu tukšo nastu un pliko dvēseli nestu."

Rainis jautā kādu citu jaunu dzejnieku: „Jaunais dzejniek', kādas ir jūsu domas šai jautājumā?"

Jaunais: „Maziņš biju, neredzēju, ganos gāju, daudz par meitām nedomāju!"

Rainis: „Bet kad tu pārtrauci savas gana gaitas?"

Jaunais:

„Tik pa taku, vecu taku
Bliku, blaku, blakus liku;
Tik pa taku!
Pēc tam atkal aku laku,
Laku, laku, tukšu laku.
Aku, aku, veldzes aku!"

Tālāko pastiprina **runas koris:**

„Batrak, trakāk, ātrāk aku!
Sausums glāzēs, slapjums plakstos,
Acis Zilā kalna migla,
Saulcerītē paveŗoties!
Un tad atkal tikai blaku,
Žviku, žvaku . . . "

Rainis: „Tagad es tevi pazīstu. Bet kas jūs esat, jums tāds laipns vaigs un spožas acis?"

Uzrunātais: „Es — cilvēces sēkla!"

Citi: „Ko tas tur muld! Tas jau Batraks!"

Runas koris:

„Batraks, Batraks, tas jau Batraks!
Batraks, atraks, traks, raks!
Atraks jaunus bezdibeņus, padibeņus.
Kraks! Paks!
Atkal traukā pelnos krīt,
Spoža bleķa cepurīt'!"

Rainis: „Sniedziet taču arī tam klusajam jauneklim kausu, viņš liekas ne tikvien ar mūzām, bet pat raganām gatavs cīnīties! Vēl tagad rokā zib — čiks! Iedodiet glāzi paturēt, varbūt apmierināsies!"

Nollendorfs: „Šņabi negribu! Taisnību gribu!"

Rainis: „Jaunie draugi, jūsu domas un jūtas par zemi, valsti, tautu? Atceros, trimdā būdams, kādreiz rakstīju:

Zeme, zeme, kas tā zeme,
Ko tā mūsu dziesma prasa . . . "

Atkal jaunais iekrita starpā:

„Maziņš biju, neredzēju, neredzēju, maziņš biju. Ganiņš biju, ganos gāju, gāju dienu, gāju nakti; karā gāju, arī jāju. Dumkmeitiņas ieraudzīju pie Rūjas, Lielupes, Nekāras, un tagad tās vēroju Hudzonas krastos. Atkal jāju, dienu nakti, tagad spalvas kātu jāju."

Kāda balss: „Kā pa tumsu, kā pa miglu!"

Jaunais dzejnieks: „Kas par tumsu, kas par miglu, es par miglu nebēdāju; gaismas pili ieraudzīju, iekšā spruku. Juku jukām ārā muku. Atkal gāju, skolā gāju, pastaliņas novalkāju, tagad varu kailām kājām pa karstajām jaunā kontinenta smiltīm čāpot un šad un tad papļāpot par mājām!"

Kāda balss: „Jaunie draugi! Ko jūs teiktu par dzejnieku skolām?"

Runas koris: „Ko, ko ko?"

Tā pati balss: „Labāk slimnīcas! Ne jau miesai, bet saplosītam garam! Labu santoriju, balsinātu kaļķiem, ar gaiļa asinīm un sermūkšu vabām sargātu, kurā būtu ne vien tiesības, bet arī mīlestība, mīlestība pret pagatni un pret nākotni! Galvenais nākotni, tīrās, baltās drānās tērptu nākotni!"

Runas koris: „Ne skolu, ne sanatoriju, bet virtuvi! Kurā katrs varētu pārbaudīt mūsu receptі! Pēdējo, labāko, lētāko, jaunāko recepti! Klausieties visi! Izvilkumi no Poēzijas pavārgrāmatas. Pārbaudīta Elles ķēķi.

Turpinājumā: RECEPTE, KĀ DZEJOT.

Kanadas daiļamatnieki izstādīsies Bostonā

Latviešu daiļamatnieku savienības Kanadā gada sapulcē no 25 biedriem piedalījās 18. Pārskatu par apvienības darbību pagājušā gadā sniedza valdes priekšsēdis H. Mercs. Apvienība sarīkojusi izstādi DV dienu laikā Toronto, kuŗas panākumi pavēra latviešu daiļamatniekiem ceļu uz Stratfordas izstādi Šekspira festivāla laikā. Izstāde sarīkota arī Indiānapoles Dziesmu svētku laikā un visu gadu darbojies mākslas salons Lotus puķu veikalā Toronto, iegūdams aizvien lielāku atsaucību.

Stājoties pie valdes vēlēšanām, valdē par priekšsēdi atkal ievēlēja H. Mercu, par valdes locekļiem: A. Dzērvīti, A. Gugānu, M. Zichmani un J. Zālīti; revīzijas komisijā O. Neimani un G. Bušu.

Tekošajā darbības gadā paredzēts piedalīties Dziesmu svētku izstādē, nodoms arī izdot grāmatu par Kanadas latviešu daiļamatnieku apvienības biedru darbību, ar attēliem un attiecīgiem aprakstiem, kura iznāktu jau Kanadas Dziesmu svētku laikā.

Visi biedri šogad aicināti piedalīties Stratfordas izstādē, kas notiks Šekspīra festivāla laikā. Apvienībai ir arī nodoms rīkot savu biedru darbu izstādi Bostonā, J. Porieša mākslas salonā.

Nelaiķa operdziedātāja Jāņa Niedras piemiņas fondā

par biedru uzņemts Z. Ritmanis, Portlandē Oregonā, U.S.A., viņš uzrādījis ļoti lielu aktīvitāti materiālu vākšanā Jāņa Niedras monografijai.

JA SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS PIEDERĪGAJIEM uz LATVIJU, TAD UZTICIET TOS DV GRĀMATNĪCAI, 123 Huron St., Toronto 2 - B, Ontario — Canada.
Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

KULTŪRAS DIENU LAIKĀ ZIEDOSIM ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU KULTŪRAS FONDAM!

Kultūras fondam paredzētie ziedojumi nosūtāmi pēc adresēm: Kanadā — Latvian National Federation in Canada, P. O. Box 285, Term. „A", Toronto, Ont., ASV — American Latvian Association, 1727 Kenyon Street, N. W. Washington 10, D. C.

JŪSU BALSIS CEĻOS PĀRI OKEANIEM

Toronto sāk darboties jauns latviešu pasākums Mazdēls varēs stāstīt par sevi vecmāmiņai tālumā

„Atmiņām cilvēka dzīvē ir nozīmīga loma. Nodzeltējušas vēstuļu lapas, izbālējuši fotouzņēmumi kā uz burvja mājienu var pagriezt laika ratu gadu desmitus atpakaļ. Jaunības un labo dienu atmiņas mums dod jaunu spēku paguruma brīdī sapurināties un atkal soļot paceltu galvu dzīves ceļā.

Šodien modernās technikas ēnā mēs vairs nedokumentējam savu dzīvi dienas grāmatā, esam kļuvuši diezgan slinki vēstuļu rakstītāji. Veco, labo ģimenes fotoaparātu ir nomainījusi filmu kamera. Ja vēl taisām uzņēmumus, kas nekustas, tad tie noteikti ir krāsās. Mēs varam pateikties modernajai technikai, ka pēdējo desmit gadu laikā mums ir iespējams savas dzīves dienas grāmatai visus svarīgākos notikumus dokumentēt arī skaņās," — tā svinīgiem vārdiem pagājušā sestdienā preses konferenci atklājot runāja mūsu kollēga A. Pelēkais. „Un tieši šo skaņu dēļ es atļāvos jūs aicināt ciemā te, manas studijas piedzimšanas dienā. Ar šodienu darbu sāk skaņu studija „Atmiņas skaņās". Tas ir jauns, varbūt pavisam neparasts pasākums, un es laipni lūdzu pastāstīt jūsu lasītājiem, kādā veidā šīs studijas pakalpojumus mūsu tautieši varēs izmantot."

Protams, ka mums bija daudz ko jautāt, jo turpat acu priekšā izrādījās bija nolikti vairāki mikrofoni un brūnganu celluloīda lentu nevainīgi klusu šķetinaja vairāki elektriski aparāti.

„Lieta sākās pavisam vienkārši," mājāstēvs atzinās. „Pirms vairākiem gadiem, kāds labs studiju biedrs man sāka gandrīz regulāri zvanīt pa telefonu no Stokholmas. Es varēju varbūt piedot, ka aprunāšanās pa telefonu parasti iznāca tik agrā rīta stundā, kad saulīte vēl nav uzlēkusi, bet es nevarēju piedot to, ka draugs par trīs minūšu sarunu izšķiež 12 dolaru. Kādā jaukā dienā Zviedrijas draugam pievienojās draugs Zigis Kalifornijā, un skaidri un gaiši pateica, ka gribot dzirdēt tikai manu un savas krustmeitas balsi. Varbūt, ka šiem draugiem varu pateikties par to, ka iegādājos skaņu aparātu un sāku „rakstīt" skaņu vēstules lentā. Tas nav nekas jauns, ne arī sevišķs, jo savus avīžu rakstus es arī „uzrakstu" skaņu lentā. Sarakstīties skaņu lentā var tikai tad, ja, kā rakstītājam, tā saņēmējam ir pa dārgie skaņu aparāti." -

Mūsu tālākās sarunās noskaidrojās, ka kungs Pelēkais vairāk kā trīs gadus pētījs elektrotechnikas problēmas un kādā gaišā brīdī nācis pie atziņas, ka ar lentu var pārspēlēt skaņu platē, un tad skaņu vēstules saņēmējam tālajā zemē vairs nevar būt nekādu problēmu ar šeit ierunātā teksta atskaņošanu.

Mūsu studija, kas izvēlējusies „Atmiņas skaņās" vārdu, ar šodienu ir tautiešu rīcībā. Tas praktiski nozīmē, ka ar šodienu mūsu tautieši var sūtīt sveicienus, savu bērnu balsis, svinību un godību dokumentējumus skaņās kā tuviem, tā tāliem draugiem un radiem citās zemēs un kontinentos. Lai saglabātu dabisku un nepiespiestu mājas atmosfairu un novērstu mikrofona drudzi, mūsu studija uzņēmumus lentā izdarīs arī tautiešu privātās mājās. Skaņu lentas uzņemšanā un personīgām intervijām, ko tautieši vēlētos paglabāt savas dzīves atmiņām, esam iesaistījuši vairākus pazīstamus latviešu žurnālistus. Protams, ka tautiešiem šādi uzņēmumi mājās laiku jāpieteic. No izdarītā un kopīgi rediģētā lentas uzņēmuma mūsu skaņu inženieris, šveicietis dažu dienu laikā pagatavos ilgi spēlējošu vai arī normālo apgriezienu augstas kvalitātes skaņu plati, un jūsu balsis, sveicieni atskanēs jums tuvo un mīļo radu un draugu mājās tālās zemēs. Protams, ka jūs interesēs arī skaņu uzņēmuma cenas. Tās atkarīgas no uzņēmuma ilguma un veida, un sākas ar 3 dolariem. Uzņēmumus iepriekš var pieteikt un tuvāku informāciju saņemt, zvanot uz RO 2-5254, vai arī rakstot: „Atmiņas skaņās", 38 Morningside Ave., Toronto 3, Ont.

Dito.

LIELUMMANIJAS DZĪTAIS

Vašingtonā. Šīs nedēļas pirmajā pusē Kubas maratonrunātāju trijotnes sarkanākais pārstāvis, valsts bankas prezidents un rūpniecību ministrijas direktors Ernesto Guevara veltīja garāku lāstu klāstu pret Sav. Valstīm.

Mazliet korrektākā Kubas nostāja pret Vašingtonu, kas bāli pavīdēja prezidenta Kennedija pāris pirmajās valdīšanas dienās, jau sen kā apdzisusi, un no Havanas tagad dzirdamas vairs vienīgi apsūdzības, ļaunprātīgi meli un apvainojumi, aiz kuriem, savu valdīšanas nespēju slēpdami, Kubas diktātori visu savas zemes traģēdiju mēģina uzvelt Sav. Valstīm.

Sav. Valstu cukurtirgus zaudēšana Kubas saimniecībai bija pilnīgi iznīcinošs trieciens. Paļaujoties uz komūnistiem vien, kā to brāļi Kastro un Guevara mēģina darīt, no šī trieciena atkopties nav ne mazāko cerību. Arī nacionālizācijas process radīja vienīgi chaosu, jo, piemēram, rūpniecība var darboties tikai tad, ja tai ir no kā ražot, ja tai ir mācītas darba rokas mašīnu apkalpošanai, ja ir noņēmēji.

Komūnistiem izpatikdama, Kubas valdība to visu savai valstij tagad ir atrāvusi. Un ar masu sapulcēm vien, sējot naidu pret Sav. Valstīm, nevienu nodarbināt, paēdināt un apģērbt vēl nav izdevies.

Kad Kubas saimniecība bija sasniegusi savu kopš gadiem zemāko līmeni, Kastro domājās stāvokli glābt ar dažādām reorganizācijas procedūrām, to starpā visu rūpniecību ministrijas vadību uzticot Kubas tukšās kases glabātājam Guevaram, kas neapšaubāmi ir lielākais starp Kubas valdībā ielfiltrētiem komūnistiem, ka daudzi domā, ieskatāms par garīgo vadītāju arī vēlāku Kastro amata pārņēmēju. Līdz šim Guevaram no rūpniecības reorganizācijas nekas nav iznācis, jo nav ko reorganizēt. Un viņš arī vairāk ieinteresēts naida sēšanā un masu kūdīšanā nekā ražīgā darbā.

Batistas diktatūras vēl tālāk noplicinātās, jau tā mūžīgā nabadzībā dzīvojošās strādnieku un zemnieku aprindās jaunie Kubas kungi atrada komūnismam samērā auglīgu zemi. Un vienu otru reizi pat ir jābrīnās, ja tur nekas sevišķs vēl nav uzdīdzis. Kā redzams no Guevaras pēdējās runas, kuras žults liek noprast, ka saimnieciskā situācija pasliktinājusies, tad Kubas komūnistu vadība ar sīku sēkliņu sēšanu vairs nekrāmēsies. Strādnieku masu sapulcē Guevara ķērās krūtīs nevienam citam kā Sav. Valstīm. Guevara deklarēja, ka cīņa starp Sav. Valstu un viņu un ka Kubas revolūcijas uzvara nozīmēs Sav. Valstu galu. Vašingtona nav atzinusi par vajadzīgu to oficiāli komentēt.

JA SŪTĀT DĀVANU SAIŅUS PIEDERĪGAJIEM uz LATVIJU, TAD UZTICIET TOS DV GRĀMATNĪCAI, 123 Huron St., Toronto 2 - B, Ontario — Canada.
Pieprasiet cenu sarakstu, sekojiet sludinājumiem.

KANADAS MĀKSLAS STĀVOKLIS

(C. S.) — Daudziem kanadiešiem ir tieksme būt pārāk kritiskiem vai pat it kā apologetiskiem, ja runā par darbiem, ko kanadiešu mākslinieki veikuši glezniecībā, tēlniecībā, celtniecībā, teātrī, mūzikā, baletā u. t. t. Citi, pārspīlējot lojālitāti kanadiešu lietai, tiecas slavēt vairāk, nekā šādi darbi īstenībā ir vērti. Tāda pati pieeja izskaidro Kanadas mākslas trūkumus, aizbildinoties ar to, ka Kanada ir jauna valsts.

Aiz šiem iemesliem būtu apsveicams šīs zemes kultūrālās attīstības godīgs vērtējums, pamatojoties uz pasaules mēraukļām. Šāds vērtējums ar dažādu mākslas nozaru starptautisko autoritāšu salīdzinājumiem un kritiku ir mērķis, ko spraudusi Kanadas mākslas konference, kas notiks O'Keefe centrā Toronto, no 3. līdz 7. maijam. Sapulcēsies pāri par 60 pasaulē slavenu kultūras vadītāju, lai izpētītu Kanadas mākslas sniegumus. Šo autoritāšu starpā ietelp sērs Julians Hakslejs, kas izteiks zinātniska pētījuma viedokļus; Rasels Lins — Harpers Magazine rīkotājs-redaktors; Isamu Noguči — pasaulē slavens tēlnieks; artisti Žaks de Tonkūrs un B. C. Binings, romānisti — Morlejs Kalahans un Mordekais Ričlers. Konferenci, ko organizē ar trīsdesmit Kanadas kultūrālo organizāciju atbalstu, var īstenot sakarā ar to, ka Kanadas padome piešķīra $3.000,- pabalstu.

Cer un tic, ka Kanadas mākslas stāvokli lielākā daļā tās nozaru atzīs par augstu. Vispasaules slavu, ko ieguvuši daudzi Kanadas mūziķi, un starptautiskais prestižs, ko sasniedzis Kanadas Stratfordas Šekspīra festivāls, ir patiesi pierādījums par šīs zemes mākslas zinā sasniegto pilngadību un nobriedumu.

Bet konferences galvenais mērķis ir likt visiem kanadiešiem vairāk apzināties ne tikai šīs zemes kultūrālo attīstību, bet arī vajadzību nodrošināt tās turpmāku izplatīšanos. Kanadas mākslinieki, bez šaubām, gūs arī materiālus panākumus, ja viņu darbi būs atzīti plašākajās aprindās. Vēl vairāk, pieaugot labākam mākslas novērtējumam un atzīšanai kanadiešu vidū, radīsies tā kultūrālā gaisotne, kas nenovēršami paplašinās lasītāju skaitu grāmatām, skatītājus teātriem, baletiem, klausītājus koncertiem u. t. t. Un jāpieņem, ka paplašinoties patērētāju pieprasījumiem pēc šiem civilizētās dzīves piederumiem, šādas iespējas kļūs pieejamas cenas ziņā.

Kāds Financial Post ievadraksts nesen to izteica visai piemērotā veidā: „Kultūrai nav vajadzīgas komisijas, bet noņēmēji, cilvēki, kas vēlas lasīt grāmatas, skatīt lugas un klausīties mūziku un kas ir gatavi par to samaksāt . . . Tas ir tas, kā Kanadas mākslai ir trūcis — pilsoņi, kas balso par kultūru ne ar roku pacelšanu komitejas sanāksmēs, bet kas sniegs skaidru naudu pāri letei."

PADOMJU ROKA SNIEDZAS PĒC BĒGĻIEM

Padomju valdība pieprasījusi Austrālijas valdībai izdot kā kara noziedznieku igauni E. Viku. Sakarā ar to senātors F. Manus, demokratiskās darba partijas viceprezidents, presei paskaidrojis, ka šis krievu solis atzīstams par propagandu, nolūkā parādīt, ka padomju valdības roka var sasniegt bēgļus arī ārzemēs. Vēl 1957. g. Austrālijas toreizējais iekšlietu ministrs Kesijs paskaidrojis, ka Austrālija neatzīst Baltijas valstu aneksiju un tādēļ arī nevar būt runas par šo valstu pilsoņu izdošanu Padomju Savienībai.

Jauns līdzeklis cīņā par Latvijas brīvību

ir kopš 1946. g. ik gada ceturksnī Igauņu Nacionālās Padomes, ASV un LNFS izdotais informācijas biļetens angļu valodā „Newsletter from behind the Iron Curtain". Gada abonements — $3.00. Šim pašam nolūkam ieteicama arī LNFS izdotā Adolfa Šildes grāmata „The Profits of Slavery", 302 lpp., $3,80.

Bez tam ieteicama Elfrīdes Eckard-Skalberg tulkotā „Lettische Lyrik", kurā sakopoti 47 latviešu dzejnieku darbi, sākot ar Annu Brigaderi un beidzot ar Andrejvu Salmiņu. 252 lpp., $2,50. Andreja Johansona „Latviešu literatūra" — $5.00.

Visi pasūtinājumi un maksājumi adresējami LNFS pārstāvim:

Mr. Leons Rumaks, 31 Miller Place, Hempstead, N. Y., U.S.A.

Grāmatas izsūtīs no Stokholmas, Zviedrijā.

Grib proklamēt apspiesto tautu neatkarības dienas

ASV Kongresa loceklis Franks T. Bous (Bow), republikānis no Ohaio, iesniedzis Tautas vietnieku namam rezolūciju, kas paredz, ka ASV prezidents proklamē neatkarības dienas tautām, kuras atrodas aiz dzelzs aizkara. Viņa rezolūcija apzīmēta kā H. Con. Res. 103. Tā nodota juridiskai komisijai.

GRĀMATVEDĪBA un IENĀKUMA NOD. priekš uzņēmumiem.
Z v a n i t
HU 5-6121 vai HU 3-6127. Toronto

3. Latviešu dziesmu svētku Kanadā koncertā piedalīsies

ŅUJORKAS EV.-LUT. DRAUDZES JAUKTS KORIS

SĀKOT AR ŠO N-RU, MŪSU LAIKRAKSTĀ PAKĀPENISKI IEVIETOSIM VISU KOŖU, KAS PIEDALĪSIES 3. LATVIEŠU DZIESMU SVĒTKOS KANADĀ (no 1. — 4. septembrim), ATTĒLUS AR ATTIECĪGIEM APRAKSTIEM.

Ņujorkas draudzes koris nodibinājās 1933. g. rudenī. Koŗa vadību uzņēmās dir. O. Blūmbergs. 1947. gadā māc. R. Zariņam pārņemot Ņujorkas draudzes garīgo aprūpi, kori vadīja māc. M. Zariņa kundze, M. Stota kundze un prof. V. Stots, kuŗi 1948. g. 13. jūnijā sarīkoja plašus koŗa svētkus. 1948. g. rudenī koŗa vadību pārņēma dziedone Elza Žebranska. Viņa papildināja koŗa repertuāru ar A. Jurjāna kantāti „Tēvijai" un citiem latviešu komponistu darbiem.

Ar 1949. g. 1. decembri koŗa vadību pārņem komponists Bruno Skulte. Viņa vadībā koris neskaitot gadskārtējos koncertus un piedalīšanos baznīcas un laicīgos svētkos un sarīkojumos, atskaņojis lielākus darbus ar solistiem, orķestri un ērģelēm, kā S. Merkadantes orātoriju „Kristus 7 beidzamie vārdi", V. A. Mocarta „Requiem" un B. Skultes „Dievs, Tava zeme deg". Ērģeļu pavadījumā dziedāta H. Metjūsa „Ziemassvētku kantāte", C. Sēn - Sānsa „Ziemassvētku orātorija", T. Dibuā kantāte „Kristus 7 beidzamie vārdi", T. Keniņa kantāte „Kurzemes kareivim", G. Klockija „Tūkstoš gadu slava", G. B. Pergolesi „Stabat Mater", kā arī daļas no G. Verdi „Requiem", J. S. Bacha, G. F. Hendeļa un J. Haidna kantātēm - orātorijām, un koŗus no P. Maskaņi operas „Zemnieka gods".

1960. g. 21. maijā koris svin savus 10 gadu pastāvēšanas svētkus (dir. B. Skultes vadībā), uzvedot komp. dir. B. Skultes jauno, plašo darbu, simfonisko poēmu - misteriju „Daugava" 7 solistiem, korim un ērģelēm. Uzvedumā piedalījās arī Ņubransvikas jaukts koris un Ņujorkas Daugavas Vanagu vīru koris. „Daugavas" uzveduma lielie panākumi atbalsojās pat vairākos kontinentos, un komp. B. Skultem un korim pienāca daudz aicinājumu atskaņot „Daugavu" arī citās pilsētās. „Daugava" atkārtota 1960. g. 18. novembra svinībās Filadelfijā, un to atskaņos 1961. g. 29. aprīlī ALA's 10 gadu jubilejā, Vašingtonā (D. C.).

Koris ir piedalījies 1. ASV latviešu Dziesmu svētkos 1953. g. Čikāgā, Otros latviešu Dziesmu svētkos Kanadā 1957. g. Toronto, Otros vispārējos latviešu Dziesmu svētkos ASV, Ņujorkā 1958. g. un tajā pašā gadā rīkotajās Dziesmu svētku atskaņās „Priedainē", Ņudžersijā.

1953. g. draudzes dāmu komiteja dāvina korim karogu, ko iesvētīja māc. R. Zariņš ar tautas dziesmas vārdiem: „Dziedot dzimu, dziedot augu, dziedot mūžu nodzīvoju", un tā arī kļuva jauktā koŗa dziesma — himna.

VĀCIEŠI BĒG NO KOMŪNISMA

Lieldienu nogalē bēgļi no komūnistiskās Austrumvācijas ieplūduši Rietumberlīnē vairāk kā divkārt pastiprinātā skaitā.

Savienotās VALSTIS

ROČESTRA, (N. Y.)

Montreālas vīru koŗa Junda koncerts svētdien, 9. aprīlī, plkst. 3.30 YMCA's auditorijā, 175 Clinton Ave. North. Programmā latviešu komponistu dziesmas. Korī, kas izveidojies no Montreālas vīru dubultkvarteta, 30 dziedātāju, un tā mākslinieciskais vadītājs ir Daumants Vītols, vairāku Anglijas latviešu dziesmu svētku virsdiriģents. Šī ir koŗa pirmā patstāvīgā reprezentēšanās Savienotajās Valstīs. Koris piedalījies arī Kanadas un ASV latviešu dziesmu svētkos. Ieejas maksa $1,50, bērniem brīva. 8. aprīlī koris koncertē Sirakuzās.

As.

KLĪVLENDĀ

Klīvlendas latvieši domā par sava nama iegādi. Organizāciju pārstāvju un avīžu korespondentu apspriedi Klīvlendā nama pirkšanas jautājuma noskaidrošanai atklāja un vadīja KLB priekšnieks R. Viļumsons. Plašāku ziņojumu par nama iegādi un izraudzīto objektu sniedza DV priekšnieks A. Piterāns. Būvinženieris A. Ruņģis tuvāk paskaidroja par nama stāvokli un tā iedalījumu, ievērojot mūsu tautiešu vajadzības. Atzina, ka nams atrodas labā stāvoklī; tas atrodas pilsētā rietumu daļā 25. ielā. Sanāksmes dalībnieki atzina, ka savs nams ir nepieciešams un tādu iegādāt ir pats pēdējais laiks. Ievēlēja Latviešu nama iegādes komiteju šādā sastāvā: A. Piterānu, R. Viļumsonu, B. Egli, R. Krūmiņu, R. Knochu, K. Norveli. Revīzijas komisijā: V. Zemesarāju, O. Tālnoru un T. Cirķeli.

Ievēlētā komiteja nekavējoties izlaidīs dalības zīmes līdzekļu vākšanai ar „Latvian Building Fund" nosaukuma. Klīvlendas pilsētu sadalīs rajonos pēc kartotēkā atzīmēto tautiešu dzīves vietām, lai tādā ceļā vieglāk izpārdotu dalības zīmes. Kad naudas būs sanācis $25.000.-, dalības zīmju iegādātāji nodibinās akciju sabiedrību, kuŗa turpinās kārtot nama iegādes lietu.

Daugavas Vanagu apvienība izraudzītajā namā rīkos pavasara balli, lai sarīkojuma dalībnieki varētu tuvāk iepazīties ar izraudzīto objektu. Balles atlikumu nodos nama fondam.

s —

KOLORĀDO SPRINGA, COLO.

15. martā Daiļo mākslu namā mūzikas klubs bija rīkojis tautību skaņdarbu vakaru, kur brīvmāksl. V. Delle-Grāvīte, pastāstījusi par prof. J. Vītolu, atskaņoja desmit J. Vītola latviešu tautas dziesmas.

Akmeņu ģimene pārcēlusies uz Kaliforniju.

Eiženija Grīna 9. martā salaulāta ar Klērensu Stetsonu

Ārijas un Arvīda Timermaņu ģimene 23. matrā sakuplojusi ar trešo meitu Vitu.

Lai 4 mēnešos 16 mēģinājumu pūles neizskanētu tikai vienai izrādei vien Denverā, Denveras latviešu drāmatiskā trupa ar V. Richtera 3 cēlienu komēdiju „Pīlēns" bija devusies ciemos pie kaimiņiem. Kultūras dienu ietvaros par kaimiņu viesošanās iespēju šeit bija rūpējusies Latviešu biedrība. Draudzes gada sapulcē starp „sirsnīgā saimē pārrunājamām nepieciešamībām" smaržīgas kafijas skurbumā tika pacelta „nepieciešamība" par Latviešu biedrības nevajadzību un likvidēšanu, bet — paldies Dievam! — balss palika bez atbalss. Būtu nu latviešu biedrība toreiz draudzes „nolikvidēta", 25. marta vakars apm. tiem septiņiem desmitiem latviešu, kas izrādi noskatījās Perkina zālē, būtu palicis bez latviešu kultūras prieka.

Valdemārs Richters savus rakstnieka dotumus izteicis, cik zināms, vienīgi drāmatiskajā dzejā. Viņš sarakstījis vairākas komēdijas, kā: Laimīga ģimenes dzīve, Meistardarbs, Trakie, Pīlēns, lugu Atgriešanās u. c. Pīlēnā V. Richters nerisina dziļas problēmas, bet, izvairīdamies no gaŗiem dialogiem un citu partneŗu bezdarbības, komiskās situācijās dod skatuviskas izdarības spraigā risinājumā. Komēdijas sižetam noderējusi nesenā trimdas pagātne — latviešu bēgļu meitenes iecelošana Sav. Valstīs. Satura izkārtojumā neapstrīdama asprātība.

Ar atzinību jāapsveic rež. J. Krūmiņa nodoms tēlotāju izvēlē — dot priekšroku jaunajai audzei. No septiņām personām četri jaunieši iznesa uz saviem pleciem komēdijas smagumu: V. Zebauers kā Maiks Smiss, A. Rundiks kā izdarīgais Džons Smiss, G. Bāra kā „pīlēns", Aina Liepa un A. Akerfelds — šoferis Džems. Vecāko paaudzi pārstāvēja E. Igenberga kalpotājas Betijas, A. Dostere — Mērijas un pats režisors Džonsona lomā.

Pāri visām kļūmītēm Denveras drāmatiskā trupa, rež. J. Krūmiņam sadarbojoties ar administrātoru A. Pillanderu, dekorātoru V. Zēbaueru, skatuves meistaru A. Delantu, apgaismotāju B. Bērziņu, suflieri E. Krūmiņu, deva izrādi, par ko jāsaka paldies.

E. Zirnītis.

BRĪVĪBU VAI SOCIĀLISMU

ATBILDE K. D.

K. D. man pārmet, ka rakstā Internacionālās kustības es esot mēģinājis komūnistus un demokratiskos sociālistus sabāzt vienā maisā. To negribēju, nevaru, un tas arī nav jadara, jo komūnisti un sociālisti ir dzimuši un uzauguši vienā maisā. Viņu savstarpējo strīdu un sadalīšanās cēloņi nav bijusi kopīgā programma (atskaitot kristīgos sociālistus), bet taktikas jautājumi: — revolūcijas vai evolūcijas ceļā; partijā uzņemt ikvienu, kas vēlas un pilda savas saistības (meņševiki), vai tikai pārbaudītus cīnītājus (boļševiki); vai privātīpašumu izskaust, nacionālizējot īpašumus, vai ar nodokļu palīdzību (Welfare state); vai deklarēt savu gala mērķi vai ne, u.t.t.

Gluži tāpat kā komūnisti pēdējos gadus strīdas par to, vai cīņu turpināt „karstiem" vai „aukstiem" ieročiem.

Sociālistu darbība dažādās zemēs ir dažāda, jo tā pielāgota politiski - ekonomiskam stāvoklim, iedzīvotāju noskaņojumam u.t.t. Tuvāk to iztirzāt īsā rakstā nav iespējams, kādeļ laikrakstā iespiestā rakstā Internacionālās kustības — arī tikai vispārējos vilcienos pieskāros tām internacionālām kustībām un sociālisma veidiem, kas pazīstami ASV, — valstī, kas uzņēmusies cīņas vadību pret uzbrucēju — internacionālo komūnismu. Atbilde K. D. iebildumiem pa daļai arī atrodama mana raksta pirmajos divos turpinājumos:

Ja kādā valstī sociālisti vēlēšanās ieguvuši vairākumu un pēc tam nav nodibinājuši strādnieku resp., sociālistu diktātūru, tad tas vēl nav pietiekams pierādījums, ka viņi atteikušies no savas agrākās programmas. Marksa tautietis un Vācijas sociāldemokratu kādreizejais vadītājs Bernšteins savai partijai ir devis šādu pamācību: „Uzmanīgi, soli pa solim, ievērojot pastāvošos likumus, morāles normas, reliģiskās tradicijas, tautas raksturu, kultūrālo līmeni un citus īpatnējos apstākļus. Ekonomiskie faktori vien nav izšķīrēji sociālisma attīstībā."

Tajās zemēs (Skandināvijas valstīs, Anglijā u. c.), kur sociālisti bijuši vai ir vairākumā, tai pašā laikā bija un ir arī stipra opozicija, kas kavēja sociālisma iedzīvināšanu. Bez tam, ir ļoti liela starpība starp sociālistu un sociālistu. Ir liela starpība starp V. Brandta vadīto vācu sociālistu labo spārnu (atteikšanās no marksisma) un ASV sociālistu strādnieku partiju. Ikvienā zemē sociālistu vidū ir ļaudis, kuŗu mērķis kalpot savas tautas labklājībai, ir krietni kristieši un lieli patrioti un turpat arī sociālisti, kuriem pirmajā vietā internacionālie mērķi un kuri izmanto esošās grūtības ne vispārības labā, bet savas partijas mērķu sekmēšanai. Lai atceramies, ka arī mūsu zemē pirms 1934. gada bija notikusi sociāldemokratu slāņošanās; ka jau toreiz daļa sociāldemokratu krietnā valstsvīra Marģera Skujenieka vadībā novērsās no internacionālā marksisma, pirmajā vietā liekot Latvijas un latviešu strādnieku intereses, kamēr citi turpināja veco dziesmu „Ar kaujas saucieniem uz lūpām" . . . un brīvās valsts strādniekus („. . . Visu zemju vergu bars" . . .) aicināja uz šķiru cīņu — turpināja Marksa nosprausto ceļu.

K. D. man pārmet un saka, ka nav tiesa, ka sociālisti, tāpat kā komūnisti, darbojas apslēpti, ar viltu, slēpjoties aiz citu mugurām un sedzoties ar citiem nosaukumiem. — Diemžēl, viltība un tendence sagrozīt faktus ir visu politisko partiju raksturīgā iezīme, kādeļ partiju vai atsevišķo politisko partiju biedru stāju pareizi var novērtēt pēc viņu darbiem. Ir fakti, ka ASV un Kanadas sociālisti jo plaši lieto segšanos ar „liberāļa" nosaukumu un iefiltrēšanos cita nosaukuma politiskajās partijās, kā to, piem., lasām arī 1960. gadā izdotās The American Educator Encyclopedia 9. sejumā 3335. lpp.: — „Politiskais sociālisms ir pasaules mēroga kustība. Kaut arī daudzi cilvēki Savienotajās Valstīs atzīst sociālistu partijas ieteiktās reformas, bet, lai panāktu pārmaiņas, tie parasti darbojas caur vienu no galvenajām politiskajām partijām. Sociālistu partija vairāk spēlē tikai izglītotājas lomu, bet ne kā politiska partija."

Sociālistu organizēšanās ASV ir sākusies pag. gadu simta beigās. 1890. gadā dibinātā sociālistu partija, kur līdz 1919. gadam kopā sadarbojās visu novirzienu sociālisti. Lielais sadalīšanās process notika 1919. gadā, kad vispirms atšķēlās kreisais spārns, un vēl, savukārt sašķeļoties, nodibināja divas, dažādu nosaukumu, komūnistu partijas. Gadu vēlāk tas apvienojās vienā.

1919. gadā no sociālistu partijas atdalījās arī tās labais spārns un izklīda, lai pēc tam individuāli pievienotos galvenajām sociālistiskajām partijām.

1929. gadā notika komūnistu partijas tīrīšana. No partijas izmestie trockieši pēc tam nodibināja Socialist Workers Party.

Vēlākos gados no American Labor Party, kad tās vadību pārņēma komūnisti, sociālisti atdalījās un nodibināja Liberal Party.

ASV sociālistu partijas kopš daudziem gadiem vienmēr ir piedalījušās vēlēšanās, bet valstu mērogā nav ieguvuši vairāk kā 1% no nodotām balsīm, kādēļ saprotama un izskaidrojama viņu taktika — iefiltrēties citās politiskās partijās — sedzoties ar citu izkārtni maldināt vēlētājus.

Ko māca ASV sociālistu partija, kuŗai pēc iepriekšējā citāta no enciklopēdijas — piekrīt izglītotājas loma?

Lai atļauts citēt izvilkumus no 1960. gada vēlēšanu laikā izplatītā uzsaukuma: — „Sociālisms, kā tā dibinātājs Kārlis Markss to atzina un kā De Leons, lielais Amerikas marksists un sociālais zinātnieks, to attīstīja un kā to sludina sociālistu strādnieku partija, ir industriālās demokratijas sabiedrība, kuŗā visas fabrikas, lietuves, raktuves, dzelzceļi, zeme u.t.t. piederēs tautai. Valdības vara piekritīs kopīgi organizētai sociālistu industriālai ūnijai."

Tās pašas partijas oficiozā Weekly People š. g. 4. marta numurā, rakstā Socialism Means . . . atkārtots iepriekšējais un turpina: „ Sociālisma iekārtā visa vara pieder strādniekiem." Raksts beidzas ar uzsaukumu: „Palīdzi mums politiski organizēt strādnieku šķiru, lai kapitālistus piespiestu beznoteikumu kapitulācijai!"

Tā paša laikraksta ievadnieks aicina ASV strādniekus uz sociālistu revolūciju, piezīmējot, ka šī zeme ir nobriedusi revolūcijai.

Kādā citā rakstā dota pamācība, kas un kā jādara, ja sociālisti vēlēšanās gūtu uzvaru, bet kapitālisti ar militāru varu mēģinātu tos kavēt pārņemt valdību.

AFL - CIO viceprezidents Valters Rjūters kādā intervijā London Sunday Times līdzstrādniekam izteicies (1958. g. 22. jūnija n-rā): „Es piekrītu, ka pirmatnē-

(Nobeigums 6. lpp.)

Padomju Baltijas izstāde Skandināvijā

Kā Berlīnes lapa „Dzimtenes Balss" ziņo, komūnisti nodomājuši Skandināvijā rīkot izstādi „Padomju Baltijas republikas 20 gados". Izstāde rādīšot šo republiku „panākumus". Foto attēli rādīšot „kā dzīvo mūsu cilvēki". Būšot arī tautas dziesmas un latviešu komponistu darbu skaņu plates. Izstādi vispirms atklāšot Oslo, Norvēģijā, pēc tam arī citās Skandināvijas zemēs.

Mēs no savas puses varētu ieteikt sarīkot tanī pašā laikā savu izstādi, parādot mūsu rīcībā esošos materiālus — kā īstenībā dzīvo cilvēki zem padomju varas.

GODALGA DR. KAZAKAM

12 nopelniem bagāti ārzemēs dzimuši pilsoņi Milvokos saņēmuši Rosario Lavoras godalgu, to skaitā ir latvieši Dr. M. Kazaks ar kundzi. Pārējie apbalvotie ir igauņi, poļi, grieķi vācieši un citi. Godalgas piešķir par nopelniem zinātnē, mākslā, filantropijā, palīdzības sniegšanā u.t.t. Godalga nosaukta Rosario Lavoras vārdā. 74 gadu vecumā viņa iecelojusi ASV un, lai iegūtu pavalstniecību, iemācījusies angļu valodu.

CEĻA VĀRDI

Mums jāatrod, kā vairāk varētu dot viens otram un ņemt no otra bez ievainojumiem.

★

Jauns laiks prasa jaunas izteiksmes balsij, lai to mēs spētu sadzirdēt.

★

Mēs visi palīdzam viens otram ar kaut ko, ko mums gadās atrast, kad pameklējam sevī un ap sevi.

J. Klīdzējs.

DĀVANĀM

- JAUNĀKĀS GRĀMATAS.
- KOKA IZSTRĀDĀJUMI.
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI.
- KERAMIKA.

DV GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B, ONT.

Atvērta darbdienās no pl. 9—6 vakarā. SESTDIENĀS NO PL. 9—1 DIENĀ.

M. Krone-Balduma

PADOMI NAMAMĀTĒM

PAVASARĪGAS VIRAS

Ja pusdienās pasniedz divus ēdienus, tad vira var būt gatavota bez gaļas vai arī gaļas novārījumā. Latviešu cilvēks ir pieradis pie virām. Lai arī tās būtu bez gaļas, pašu mājās gatavotās ir daudz garšīgākas par veikalā pirktām bundžās. Bezgaļas viras bieži saucas par pavasarīgām virām, jo nav treknas.

TOMĀTU VIRA AR RISIEM

1 mārc. tomātu, 2 ēd. kar. sviesta, 2 ēd. kar. miltu, 1 mazais sīpols, sāls pēc garšas, ¼ mārc. rīsu, 2 olu dzeltenumi, 2 ēd. kar. skāba krējuma, 2 kv. gaļas novārījuma.

Tomātus nomazgā, sagriež šķēlēs un līdz ar sīpolu šķēlēm sasautē sviestā, tad pārlej gaļas novārījumu, pielej miltu tumi un vāra pusstundu, tad izkāš caur sietu un pievieno novārītus rīsus, pieliek sakultu olu dzeltenumu un krējumu.

PAVASARA VIRA

1 kolrābis, 4 mazi jaunie burkāni, 10 zaļās pākšu pupiņas, ¼ mārc. svaigo zaļo zirnīšu, 4 sparģeļi, ½ puķu kāposta, 1½ — 2 kvarti gaļas novārījuma, 1 ēd. kar. sviesta un sāls pēc garšas.

Kolrābi un burkānus notīra, sagriež mazos gabaliņos un uzliek vārīties vienā kvartā šķidruma. Tad sagriež zaļās pupiņas, notīra sparģeļus un sagriež nelielos gabaliņos, tad puķu kāpostu izdala rozītēs un pievieno pusmīkstajiem burkāniem un kolrābjiem. Pielej pārējo šķidrumu, nogaršo sāli un pieliek sviestu.

KARTUPEĻU VIRA

6 vidēja lieluma kartupeļi, 2 ēd. kar. sviesta, 2 ēd. kar. miltu, ¼ tējkar. muskata un sāls pēc garšas.

Ja kartupeļi ir vēl karsti, tad tos sagrūž, bet aukstus sarīvē uz rīves, no sviesta un miltiem pagatavo sautējumu, pieliek sarīvētos kartupeļus, pielej gaļas novārījumu un vāra pusstundu. Pasniedz galdā ar sagrauzdētiem baltmaizes kumosiņiem.

SAKŅU VIRA

2 vidēja lieluma burkāni, 1 selerijas sakne, 2 pētersīļu saknes, 4 lociņi, ¼ mārc. balto kāpostu, 1 sīpols, 2 ēd. kar. sviesta, 2 ēd. kar. miltu, 1 lielāks kartupelis. Ja viru nevēlas tumīgu, tad miltus neliek.

Visas notīrītās saknes sagriež mazos gabaliņos, kā arī lociņus un kāpostus strēmelēs. Sīpolu un pētersīļus smalki sakapā un sautē sviestā 10 minūšu, tad pārkaisa ar miltiem un 5 minūtes apsautē, pārlej gaļas novārījumu, apm. 2. kvarti, un vāra vienu stundu, tad pieliek mazos gabaliņos sagrieztus kartupeļus un vāra mīkstus. Šai virai, ja vēlas, var vārīšanas beigās piegriezt pāris cepamo desiņu.

CEPEŠU PALIEKU VIRA

½ mārc. cepešu palieku, 2 ēd. kar. sviesta, 2 kvarti gaļas novārījuma vai ūdens, 1 ēd. kar. rīv. maizes, 1 sīpols un 1 pētersīļa sakne, sāls un pipari pēc garšas. ½ sarīvēta citrona miziņa, 2 olu dzeltenumi, 2 ēd. kar. skāba krējuma.

Cepeša paliekas samaļ vai arī smalki sakapā līdz ar sīpolu un pētersīļa sakni, sasautē sviestā līdz ar rīvmaizi, tad pārlej gaļas novārījumu vai ūdeni un vāra ¼ stundas. Sagatavojot likšanai galdā, pieliek sakultus olu dzeltenumus un krējumu.

VĒRŠA AKNU VIRA

½ mārc. aknu, 2 ēd. kar. sviesta, 2 ēd. kar. miltu, 1 sīpols, 2 olu dzeltenumi, 2 ēd. kar. skāba krējuma, sāls, pipari, gaļas novārījums vai ūdens līdz 2 kv.

Akas nomazgā, novelk plēves un smalki sakapā līdz ar sīpolu, liek sviestā un sasautē, pārkaisa miltus un vēl apsautē, tad pārlej šķidrumu un vāra ½ stundu. Pasniedzot galdā, viru izkāš caur sietu. Dod klāt vai arī ieliek virā grauzdētus baltmaizes kumosiņus.

VIRZIŅKĀPOSTU VIRA

1 mazāka virziņkāpostu galva, ½ sīpola un ½ pētersīļa saknes, 2 ēd. kar sviesta, sāls, 2 olu dzeltenumi, 2 kvarti ūdens vai gaļas novārījuma.

Virziņkāpostam noņem ārējās lapas un novāra veselu sāls ūdenī. Tad sasmalcina sīpolu un selerijas sakni un apsautē sviestā, pielej kāposta vai gaļas novārījumu un vāra pusstundu. Tad pievieno olu dzeltenumus un krējumu.

PUĶUKĀPOSTU VIRA

1 galviņa puķukāpostu, 2 ēd. kar. sviesta, 2 olu dzeltenumi, 1½ kv. puķukāposta novārījuma, 2 ēd. kar. salda vai skāba krējuma.

Notīrītu puķukāpostu sadala rozītēs, nomazgā un vāra sālsūdenī mīkstus, pieliekot sviestu. Kad vira gatava, pieliek olu dzeltenumus un krējumu. Ja vēlas, virā var arī ielikt rīvmaizes kilķenus.

SPARĢEĻU VIRA

1 mārc. sparģeļu, 2 ēd. kar. sviesta, 1 - 2 olu dzeltenumi, 2 ēd. kar salda vai skāba krējuma, 1½ kvarta sparģeļu vai gaļas novārījuma.

Notīrītos sparģeļus sagriež gabaliņos, liek verdošā sālsūdenī un vāra mīkstus. Tad virai pieliek sakultos olu dzeltenumus un krējumu un pasniedz galdā.

Ja viru vēlas biezāku, var pietumēt ar 2 ēd. kar. miltu.

ZAĶA PĀRPALIKUMU VIRA

Zaķa gaļas pārpalikumi, apm. ½ mārc. vai vairāk, 2 ēd. kar. sviesta, 1 sīpols, 1 selerijas sakne, ½ citrona miz., 1 vīna glāze vīna, 1½ kv. gaļas novārījuma; var arī lietot zaķa cepeša kaulu novārījumu. Sāls pēc garšas.

Gaļas gabaliņus sagriež mazus, sīpolu un pētersīli sagriež nelielos gabaliņos un sautē sviestā, pārkaisa ar 2 ēd. kar. miltu un apsautē, tad pielej gaļas novārījumu un pieliek citrona miziņu, vāra vienu stundu, tad izrīvē caur rupjāku sietu, garšas pavairošanai pielej vīnu un pasniedz ar grauzdētām maizes šķēlēm.

SMADZEŅU VIRA

2 ēd. kar. sviesta, 2 ēd. kar. miltu, 1 teļa smadzenes, 2 olu dzeltenumi, 2 ēd. kar. skāba krējuma, 1 sīpols, ¼ citrona miziņa, sāls, 1½ kv. gaļas novārījuma.

Smadzenes pārlej ar verdošu ūdeni un atstāj 10 minūšu, tad ūdeni nolej un novelk plēves, sakapā līdz ar sīpolu un sasautē sviestā, pārkaisa miltus un pārlej karstu šķidrumu, pieliek garšvielas un vāra 15 minūšu. Pasniedzot galdā, pieliek krējumu.

BURKĀNU VIRA

1 mārc. burkānu, 2 ēd. kar. sviesta, 2 kv. gaļas novārījuma, 2 ēd. kar. krējuma.

Notīrītus burkānus sagriež plānās šķēlēs, sagriež plāni sīpolu un sautē sviestā ar mazliet šķidruma, tad pielej pārējo šķidrumu un vāra ½ stundu. Kad vira gatava, izrīvē caur sietu, pieliek krējumu un, ja vēlas, arī sakultus olu dzeltenumus.

Emaljētu katlu mūžs būs stipri garāks, ja ar tiem apiesimies uzmanīgi, izsargāsim no triecieniem. Nedrīkst aukstā katlā liet karstu ūdeni, tāpat karstā katlā aukstu ūdeni, jo straujā temperatūras maiņā emalja plaisā.

Piededzinātas cepešu mērces ir rūgtas, bet to garšu var uzlabot, pievienojot citronu sulu.

Augļu mizošanai jālieto nerūsējošie naži, jo, ar rūsējošiem nažiem mizojot augļus, sevišķi jūtīgs ir C vitamins, ko tad ātri var iznīcināt.

Pārsālītiem ēdieniem, lai tos padarītu maigākus, varat pievienot nevārītas kartupeļu šķēles.

VAI LAIKRAKSTU SAŅEMAT KĀRTĪGI?
Vai esat nokārtojuši abonementu?

KANADAS „MŪSU LAIKA VARONIS"

„WHERE THE HIGH WINDS BLOW" by David Walker, Collins izdevums, 512 l. p., Cena — $3,95.

Iecienītais Kanadas romānu rakstnieks savā jaunajā grāmatā ir tēlojis īpatnēju un spēcīgu personību — Skefi, kas savas dzīves sākumā, būdams zvēru ķērājs Kanadas ziemeļos, varējis iepazīties ar tām iespējām, kādas sola uzņēmīgiem cilvēkiem šo ziemeļu apgabalu bagātības. Par spīti tam, ka vēlākā dzīvē viņš iegūst lielu bagātību, viņu vēl arvien vilina jauno dienu atmiņas par ziemeļu zemi. Tāpēc viņš 3 gadus agrāk par citiem uzsāk naftas urbšanu ziemeļos. Kaut gan viņam visai labi veicas saimnieciskos pasākumos, personīgajā ģimenes dzīvē sekmējies mazāk, jo viss viņš nodevies materiālo mērķu īstenošanai.

Grāmata uzrakstīta vieglā valodā un to ar patiku varēs lasīt tie jauniecelotāji, kam interesē iepazīties ar Kanadas dzīves un sabiedrības dažādo slāņu īpatnībām.

Budzis.

APKAROJIET VĒZI ar pārbaudēm, kā arī ar čekiem.
ZIEDOJIET TAGAD!
CANADIAN CANCER SOCIETY
Lūdz sūtīt ziedojumus Metropolitan Toronto Council Canadian Cancer Society, 443 Mount Pleasant Rd., TORONTO.

BRĪVĪBU VAI SOCIĀLISMU?

(Pārnesums no 5. lpp.)

jā strādnieku kustība pašā būtībā bija vienkārši arodnieku apvienība . . . Tā kā mūsu modernās sabiedrības problēmas kļūst sarežģītākas un plašākas, atrisinājums nevar būt ekonomiskas vai politiskas dabas — atrisinājumam jābūt ekonomiskam un politiskam."

Šī Rjūtera atziņa tiek arī iedzīvināta. ASV strādnieku ūniju vadītāji mazāk domā par ekonomiskām problēmām, par strādnieku jautajumiem — vairāk par politiskām. Būtībā no strādnieku ūnijas tā pārvērtusies par politisko partiju. Ūniju valdība savu biedru — strādnieku — dažādo politisko partiju un uzskatu atbalstītāju kopā sanestos līdzekļus brīvi izmanto savas partijas vajadzībām. Tie kontrolē ikvienu ievēlēto likumdevēju, kas ievēlēts ar ūnijas atbalstu.

Tagad šīs partijas — ūniju vadītāju rīcībā ir tikai biedru naudas. Kā būs tad, kad uzņēmumi būs nacionālizēti? — Tad taču viņi disponēs par nesalīdzināmi lielākām summām un — kam nauda, tam vara. Runas un preses brīvībai tikai tik ilgi ir praktiska nozīme, kamēr un kam ir iespēja savas domas pateikt.

Kādreiz ASV likumdevēji, stāvēdami nomodā par brīvību un konstitūciju, bija nobažījušies, ka lielo tirdzniecības un rūpniecības sindikātu varā var nonākt prese un citi sabiedrības informācijas līdzekļi, un ka tie ietekmes likumdevējus, kādēļ Kongress ir izdevis vairākus likumus, kas ierobežo lielo tirdzniecības un rūpniecības pasākumu izplešanos, ziedojumus politiskām partijām u.t.t.

Starplaikā ir izaugušas lielās strādnieku ūnijas, un pazīmes liek bažīties. Liekas, ka likumdevēji nav vairs spējīgi cīnīties pret varas koncentrēšanos ūniju vadītāju rokās.

Oponents K. D. raksta: „Kas iepazinies ar demokratiskā sociālisma teorētiķu (kā Kautska, Etlija u. c.) darbiem, zinās, ka sociālistu mērķis ir brīvība . . . "

Šādā jautājumā vārds pašam K. Kautskim: — Karl Kautsky, „The New Theory", in Steinberg, „The Verdict of Three Decades" lasām: „Ja boļševiki būtu ar mieru izveidot kopīgu fronti, Krievija būtu pasargāta no 3 - gadīga pilsoņu kaŗa un sekojošām lielām nelaimēm. Miers un brīvība tad dotu iespēju saimnieciski drīz atveseļoties ar strādnieku šķiras ātru attīstību . . . Tas būtu iespējams bez diktātūras, bez terrora, ar strādnieku un zemnieku demokratiju . . . Šī vienotā fronte nebija iespējama sakarā ar Ļeņina un citu boļševiku vadoņu varas kāri." — Vai gala rezultātā būtu kāda starpība starp Kautska strādn. un zemnieku demokratiju un to, ko tagad komūnisti arī sauc par demokratiju?

Bij. Anglijas strādnieku partijas lideŗa un kādreizējā ministru prezidenta Etlija darbībā daudz pozitīva. Par angļu strādnieku partiju mēdz teikt, ka tie ir vispirmā kārtā angļi un pēc tam sociālisti. Un tomēr, arī Etlija un angļu sociālistu darbībā ir gadījumi, kas liek domāt citādi. Tā, piem., 1936. gadā, kad sākās pilsoņu kaŗš Spānijā, angļu sociālisti dedzīgi atbalstīja komūnistu un viņu sabiedroto kopīgo fronti. 1937. gadā Etlijs ieradās Madridē, lai apspriestos ar komūnistu vadoņiem un ar tiem kopā pieņēma parādi, paceļot dūri komūnistiskajam sveicienam. 1959. gadā, viesojoties ASV, Etlijs savā runā Ņuarkas kolledžā aicināja uz draudzīgu sadarbību ar komūnistu zemēm, uzsveŗot, ka komūnistiem nav nekādu ļaunu nolūku, ka tie, tāpat kā mēs, grib tikai labāku dzīvi. Aģitēja par sarkanās Ķīnas atzīšanu un Pasaules valdības nodibināšanu.

Viens no redzamiem Anglijas sociālistiem H. Laskis 1946. gada beigās, atgriezies no apmeklējuma Padomju Krievijā, ir izteicies: „Angļu sociālisti tuvojas tam pašam mērķim kā Padomju Krievija, tikai pa citiem ceļiem."

Arī pazīstamais sociālists Dž. B. Šovs, British Labour Monthly 1921. gada oktobŗa numurā raksta: „Spaidu darbi, ar nāves sodu, kā augstāko soda mēru, ir pamatakmens ceļā uz sociālismu."

Ne vien sociālistu, bet visas cilvēces nelaime ir tā, ka sociālisma un komūnisma programmā ir daudz kopīga, kā, piem., privātīpašuma atsavināšana. Atšķirība tā — kad un uz kādas līnijas apstāties, kādēļ komūnistiem viegli izprovocēt sociālistus uz kopdarbību un pēdējie neapzinīgi kļūst komūnistu sabiedrotie.

Lai atceramies, ka Krievijā sociālisti sākumā sadarbojās ar komūnistiem un varbūt veica lielāko darbu, lai gāztu veco iekārtu.

Ķīnā ar komūnistiem kopā cīnījās ne vien sociālisti, bet pat ļaudis, kuŗi patiesi negribēja nekā vairāk kā agrāras reformas.

Tas pats bija Kubā. Vēl šodien strīdas, vai Kastro ir vai nav komūnists. Ed. Salivans kādreiz televīzijas audiencei stādīja priekšā Kastro kā Kubas Džordžu Vašingtonu, bet liberālā prese to salīdzināja ar Linkolnu. Savā laikā Kastro cīņā par varu Kubā atbalstīja komūnisti un arī Amerikas „liberāļi", bet beigās triumfē komūnisti.

Vai kāds var pateikt, kas izveidosies Brazilijā? Liekas, ka tur pie varas nākuši sociālisti un uzsākuši cīņu pret korrupciju un citām sociālām nelaimēm, lai nodibinātu palīdzības (Welfare) valsti, bet kas var apgalvot, ka nenotiks tāpat kā Kubā? Ko nozīmē Brazilijas jaunās valdības draudzīgā nostāja pret Kastro un komūnistu zemēm? Ko nozīmē pagrieziens Latvijas aneksijas jautājumā?

Spānijas pilsoņu kaŗā „lojālistu" pusē kopā ar komūnistiem cīnījās un tos atbalstīja visu zemju sociālisti (arī Latvijas), bet ja „lojālisti uzvarētu, varu Spānijā pārņemtu komūnisti, kam būtu ļoti liela, ja pat izšķirēja nozīme komūnisma varas tālākā izplatīšanā. Šķiet, taisnība tiem, kas saka, ka Spānijas pilsoņu kaŗš bija plānotā 2. pasaules kaŗā priekšspēle.

Spānijas sociālistu nostāju un attieksmes ar komūnistiem labi raksturo fakts, ka 1936. gadā, sākoties pilsoņu kaŗam, toreizējais jūrniecības ministrs, sociālists J. Prieto visas Spānijas valsts bankas zelta rezerves 575 miljonu dolaru vērtībā, pārveda uz „drošu" vietu — Padomju Krieviju, kas vēl šodien to nav atdevusi Spānijai.

Nav jāpriecājas, ka Spānijā valda diktātūra, bet no lielākajiem ļaunumiem jāizvēlas mazākais. Raksturīgi, ka Anglijas demokratiskie sociālisti gan jo dedzīgi iestājas par draudzīgām attieksmēm ar komūnistu diktātūrām, bet asi nostājas pret Franko, kādēļ Spānija nav uzņemta NATO saimē. Spānijā amerikāņu militārās bazes stāv droši, kamēr angļu sociālisti B. Rasela vadībā rīko demonstrācijas un prasa, lai amerikāņi brauc mājās, un Anglija kļūst neitrāla. Vai viņi cīnās par brīvību?

Vai tie nav Japānas sociālisti, kas kopā ar komūnistiem cīnās pret Japānas bruņošanos un piedalīšanos pretkomūnistiskā aliansē?

ASV komūnisti savu darbību ļoti plaši izvērsuši (īpaši kaŗa un pirmajos pēckaŗa gados) caur t. s. komūnistu atbalsta (Front) organizācijām, kurās ļoti aktīvi darbojušies līdz visu novirzienu sociālisti, īpaši miera un atbruņošanas propagandā.

Sociālisti kāpina aktīvitāti par Pasaules valdību. 1953. un 54. g. Kopenhāgenā un Londonā pieņemti projekti, kuŗos paredzēts AN pārveidot par pasaules valdību (sk. Latvijas Amerikā š. g. 21. janv. n-rā). Atmiņu atsvaigošanai jāmin, ka reorganizācijas ierosinātāji prasa pilnīgu atbruņošanos, ko uzraudzītu AN policija un inspektori. Pieskaitiet pie pašreizējā AN sastāva sarkano Ķīnu, un tad ikvienam būs pavisam skaidrs, ar ko lieta beigsies.

P. Greizis

Penmans BALBRIGGAN

Visāda veida ĒRTI VALKĀJAMA pārbaudītas kvalitātes apakšveļa

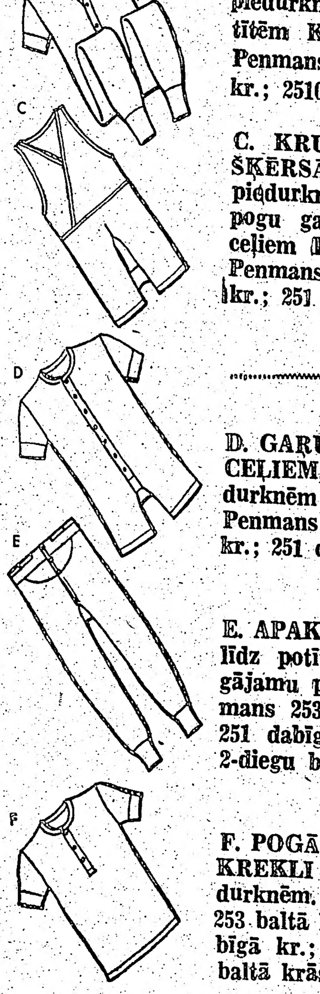

A. ĪSĀM PIEDURKNĒM līdz potītēm KOMBINĒ. Penmans 253 baltā kr.; 251 dabiskā kr.; 223 2-diegu baltā krāsā.

B. V-VEIDA. Īsām piedurknēm, līdz potītēm KOMBINĒ. Penmans 2530 baltā kr.; 2510 dabīgā kr.

C. KRUSTĀM ŠĶĒRSĀM bez piedurknēm ar 1 pogu garumā līdz ceļiem KOMBINĒ. Penmans 253 baltā kr.; 251 dabīgā kr.

D. GARUMĀ LĪDZ CEĻIEM, īsām piedurknēm KOMBINĒ. Penmans 253 baltā kr.; 251 dabīgā krā.

E. APAKŠBIKSES līdz potītēm, ar pogājamu priekšu. Penmans 253 baltā kr.; 251 dabīgā kr.; 232 2-diegu baltā krāsā.

F. POGĀJAMI KREKLI īsām piedurknēm. Penmans 253 baltā kr.; 251 dabīgā kr.; 223 2-diegu baltā krāsā.

G. BEZ POGĀM elastīgas jostas vietā APAKŠBIKSES līdz potītēm. Penmans 253 baltā kr.; 251 dabīgā krāsā.

H. T-KREKLI vīriešiem un zēniem.

I. DŽERSIJA KREKLI vīriešiem un zēniem gludā vai svītrainā audumā.

J. BIKSIŅAS vīriešiem un zēniem; gludā vai svītrainā audumā.

PEN ANGLE WARRANTED KNIT-GOODS

6—B—61

VIENMĒR ATMAKSĀJAS UZMEKLĒT PENMANS UZRAKSTU EKSTRĀ KVALITĀTES ražojumiem.

ATKAL DABŪJAMAS GRĀMATAS:

Latviešu pareizrakstības vārdnīca 5.—8. kl.	$1.00
VALODIŅA	$1.00
VIEGLĀ GAITA	$1.35
M. Baldumas-Krones **IKDIENAS un SVĒTKU GALDS**	$6.85
Dz. Zeberiņas — **ĢIMENES PAVARDS**	$4.50
U. Ģērmaņa — **LATVIEŠU TAUTAS PIEDZĪVOJUMI**	$5.50

JAUNĀKĀS GRĀMATAS:

A. Dziļuma — **NOKALTIS ZARS** — romāns	$3.20
K. Ķezbera — **MAINAS HERCOGISTE** — romāns	$3.60
J. Ziemeļnieka — **KOPOTI STĀSTI**	$4.50
T. Zeltiņa — **DRUPU REPUBLIKA** — romāns	$5.20
KALEVALA — Somu tautas eps	$8.40
V. Toma — **ALDAUNE** — romāns	$3.80
V. Toma — **MŪŽĪGĀ SPĒLE** — dzejas	$2.95
Māc. A. Ozols **STĀSTI PAR JĒZU**	0.90
Māc. A. Ozols **TICĪBAS MĀCĪBA, 3.—4. kl.**	1.50
Aspazijas autobiografija **ZILA DEBESS ZELTA MĀKOŅI**	$6.80
J. Ezergailis — **ANDRIEVS NIEDRA**	$4.80
L. Pērļupe — **ZAĻOJOŠAIS ZARS** — romāns	$3.60
T. Vesoss **MELNIE ZIRGI** — romāns	$3.60
K. Zariņš — **KAUGURIEŠI** — romāns	$4.00
MAZAIS KATECHISMS	$0.50

Pieprasiet

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ,
123 Huron St., Toronto 2-B, Ont.

SŪTIET ĀDAS
STANDARTSAIŅUS jūsu piederīgiem.
SPECIĀLPIEDĀVĀJUMS
2 pāriem garo zābaku ar visiem piederumiem — virsāda oderāda, zoļāda u. c. piederumi $20.00
Pasūtinājumus pa pastu izpildām nekavējoties pēc naudas pārveduma saņemšanas.
ENCHIN LEATHER
466 BATHURST STREET, TORONTO.
ATVĒRTS IK DIENAS LĪDZ PLKST. 5.30

VELTAS TOMAS
SONETU IZLASE
MŪŽĪGĀ SPĒLE
DAIŅA MIEZĀJA mākslinieciskā ietērpā.

Saturā: *filozofiskas pārdomas par mūžības jautājumiem;*
krāšņi uzburtas dzimtenes un Kanadas dabas ainavas;
mūsu tautas un zemes neseno cīņu pagātni aptveŗoša patriotiskā dzeja;
arī dzejnieces raksturīgās, dziļi pārdzīvotās mīlestības temas.

Šī jaukā grāmata dabūjama lielākajās grāmatnīcās vai galvenajā pārstāvniecībā.

DAUGAVAS VANAGU GRĀMATNĪCĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., CANADA.
Dariet prieku saviem tuviniekiem un draugiem, dāviniet
V. Tomas Mūžīgā spēle. Cena $2.95.

SESTDIEN, 1961. G. 8. APRĪLĪ, PL.
TORO
Pirmās Toronto latviešu ev. - lut.
GARĪGS K
Piedalās: Elza ZIVERTE - soprāns, Pēteris G
- klavieres, Edīte TIMERMANE - ērģeles.
Diriģents: Arv
Programmā: Vona Viljemsa — „Fantazija par
ērģelēm. ★ Pirmo reizi latviešu valodā Arvīda
J. Vītola, A. Kalniņa, J. Medi
Ieeja pieaugušiem

ŠTUTGARTES VALSTS
PAULAS BR
KONCERTS
15. aprīlī, plkst. 8 vakarā (prec
570 Shaw iel
Pie klavierēm: brīvmākslinie
Ieejas kartes: I vietā — $2.50, — II vi
skolēniem
Ieejas kartes iepriekšpārdošanā: Lotus puķu
AMERIKA redakcijā — 123 Huron ielā, Konc

LATVIEŠU MEDNIEKU un MAKŠĶE
KLUBS RĪKO
SLĒGŠANAS SEZO
BALLI
š. g. 8. aprīlī, plkst. 8 vakarā — Colu
— 582 Sherbourne St., Toront
★ Dejas spēlēs VAČU KAPELLA.
Pilna bufete. ★ Ieeja kungiem $2.- (ieskaitot
mežsarga meitiņas vēlēšanām). Ieeja dām
Visi laipni

VĪRU KOŖA VIESTU
GADSKĀRTĒJAIS
KONCERTS-BA
St. Catharines, Ont., 1961. g. 8. aprīlī, plkst.
(precīzi) Atlanta hoteļa lielajā zālē, Genev
Ontario ezera krastā.
Diriģenti: J. BARUSS, L. ALBE
I. SAKSS.
Pēc koncerta deja. Spēlēs iecie
Heidelbergas orķestris
PILNA BUFETE

TRANSPORTA FIRMA
KAKTIN
Veicam visādus transportus ar modernām
(mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt
LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd

LATVIJAS AMERIKĀ
MOD
SPIES
TORO
PIEŅEM VISĀDA VEIDA
IESPIEDUMDARBU PASŪTIN
LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU
VIZĪTKARTES,
DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJA
KONCERTU PROGRAMMAS,
SARĪKOJUMU BIĻETES,
PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅ
GRĀMATAS un ŽURNĀLUS
VĒSTUĻU VEIDLAPAS, A
u. c.
PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:
LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, T
ONT., CANADA. TEL.: E
Pasūtinājumus lūdzam nodot lai

SESTDIEN, 1961. G. 8. APRĪLĪ, PL. 8 VAK. SV. ANDREJA BAZNĪCĀ, TORONTO

Pirmās Toronto latviešu ev. - lut. draudzes koŗa 9. gadskārtējais

GARĪGS KONCERTS

Piedalās: Elza ZIVERTE - soprāns, Pēteris GEISTAUTS - baritons, Vera LEINVEBERE - klavieres, Edīte TIMERMANE - ērģeles. Toronto latviešu baptistu draudzes koris.

Diriģents: Arvīds PURVS.

Programmā: Vona Viljemsa — „Fantazija par seno 104. Psalma meldiju" klavierēm, korim, ērģelēm. ☆ Pirmo reizi latviešu valodā Arvīda Purva „Psalmu Kantāte" pirmsatskaņojumā.

J. Vītola, A. Kalniņa, J. Mediņa, J. Zālīša u. c. dziesmas

Ieeja pieaugušiem $1.-, bērniem $0,50.

NOTARS

OSKARS PERRO

pieņem klientus katrā laikā, iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto.

DAŽĀDAS KRĀSU FILMAS

ATTĪSTĪŠANAI UN KOPĒŠANAI.

ĀTRA UN PIRMKLASĪGA APDARE DAŽĀDOS LIELUMOS.

PIEŅEM:

DV. GRĀMATNĪCA, 123 HURON ST., TORONTO 2-B,

Darba laiks no pl. 9—5, sestdienās no pl. 9—1 dienā.

ŠTUTGARTES VALSTS OPERAS SOLISTES

PAULAS BRĪVKALNES

KONCERTS TORONTO

15. aprīlī, plkst. 8 vakarā (precīzi) Komercskolas auditorijā, 570 Shaw ielā, Toronto.

Pie klavierēm: brīvmāksliniece MARTA TŪTERE.

Ieejas kartes: I vietā — $2.50, — II vietā — $2,00, III vietā — $1.50, bērniem un skolēniem puscenas.

Ieejas kartes iepriekšpārdošanā: Lotus puķu veikalā — 802 Bathurst ielā, un LATVIJA AMERIKĀ redakcijā — 123 Huron ielā. Koncerta dienā pie kases no plkst. 7,30 vakarā.

VAI JŪS PLĀNOJAT

braukt uz Eiropu

vai

vēlaties kādu izsaukt?

Tuvākai informācijai kontaktējiet

„HENRY MOOS — NOTARY PUBLIC"

KENNEDY TRAVEL BUREAU,

296 Queen St., W., TORONTO.

TEL. EM 2-3226.

Dibināts 1926. gadā.

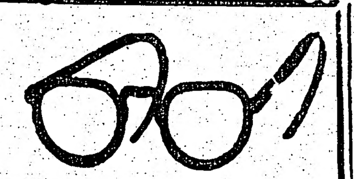

OPTIĶIS LUNSKY

470 COLLEGE St., Toronto.

WA 1-3924.

Abonentu ievērībai Zviedrijā

Latvijas Amerikā abonēšanas maksu lūdzam kārtot ar

DV STOKHOLMAS NODAĻU, BOX 220, STOCKHOLM.

Patentētas

DUBULTPĒDU

ZEĶES

National Foot Health Council pārbaudītas. Divi adījumi, kas ieadīti tā, ka kāja saskaras ar mīksto adījumu. Tiešām ērtas un patīkamas. S-15-1

Vass & Rendek

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave., Apt. 403,

College un Spadina ielas stūrī.

Tel. birojā — WA 2-6'11,

WA 2-6112, TORONTO.

Gladstone - Queen rajonā

IZĪRĒJAMA

nemēbelēta istaba ar virtuvi III stāvā.

Zvanīt pēc plkst. 6 vakarā — LE 6-6535, Toronto.

LATVIEŠU MEDNIEKU un MAKŠĶERNIEKU

KLUBS RĪKO

SLĒGŠANAS SEZONAS BALLI

š. g. 8. aprīlī, plkst. 8 vakarā — Columbus Hall — 582 Sherbourne St., Toronto.

★ Dejas spēlēs VĀCU KAPELLA. ★

Pilna bufete. ★ Ieeja kungiem $2,- (ieskaitot balstiesības mežsarga meitiņas vēlēšanām). Ieeja dāmām $1.50.

Visi laipni ielūgti.

ATBALSTIET

latviešu saimnieciskos pasākumus!

LATVIEŠU SAIMN. DARBINIEKU APVIENĪBA KANADĀ.

Bathurst — St. Clair raj.

IZĪRĒJAMA

liela mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām.

Zvanīt WA 2-5735, Toronto.

KOTEDŽU LOGI

AR 25 PROC. ATLAIDI

300 dažāda izmēra iestikloti logi, sākot ar 50 c līdz $1,- gabalā.

TILLING'S WINDOWS LTD.

WA 4-3737, Toronto.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS

BALTIC MOVERS

VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.

Tel. LE 4-1403.

VĪRU KOŖA VIESTURS

GADSKĀRTĒJAIS

KONCERTS-BALLE

St. Catharines, Ont., 1961. g. 8. aprīlī, plkst. 7.00 vakarā (precīzi) Atlanta hoteļa lielajā zālē, Geneva St., E., Ontario ezera krastā.

Diriģenti: J. BARUŠS, L. ALBERTIŅA, I. SAKSS.

Pēc koncerta deja. Spēlēs iecienītais Heidelbergas orķestris

PILNA BUFETE

DĀMU FRIZIERSALONS ,VENTA'

3 Westmoreland Ave. (Bloor - Dovercourt),

Tel. LE 6-9544, Toronto.

ANGLIJĀ

lūdzam mūsu abonentus abonēšanas maksas kārtot

D.V.F. GRĀMATNICĀ,

72 QUEENSBOROUGH TERRACE,

LONDON, W. 2.

Tel. BAYswater 1652.

Turpat pieņem arī sludinājumus, kā arī dabūjami BEZMAKSAS paraugeksemplāri.

Dr. ROMAN PNEWSKY

Ilggadīga prakse slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē.

Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās.

3537 PARK AVE., MONTREAL, P.Q., tel. VI 5-7623, Montreal.

Runā vāciski un krieviski. Pieņem no pl. 8—9 vakarā.

TRANSPORTA FIRMA

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt katrā laikā:

LE 5-6619. 941 Dovercourt Rd., Toronto.

LATVIJAS AMERIKĀ

MODERNĀ SPIESTUVE TORONTO

PIEŅEM VISĀDA VEIDA IESPIEDUMDARBU PASŪTINĀJUMUS:

- LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES,
- VIZĪTKARTES,
- DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM,
- KONCERTU PROGRAMMAS,
- SARĪKOJUMU BIĻETES,
- PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS,
- GRĀMATAS un ŽURNĀLUS,
- VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES u. c.

PASŪTINĀJUMUS PIEŅEM:

LA BIROJĀ, 123 HURON IELĀ, TORONTO, ONT., CANADA. TEL.: EM 8-0792,

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

BAZNĪCAS ZIŅAS

DIEVKALPOJUMI ASV

NUJORKĀ

Latviešu ev. - lut. draudze, 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y. Dievkalpojumi Betlemes baznīcā.

ČIKĀGĀ

Čikāgas latviešu ev.-lut. Ciānas draudzē, 5015 W., Ferdinand St.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Jāņa draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu, plkst. 10,00 rītā, draudzes baznīcā, 1701 N. Richmond ielā. Māc. G. Straumanis.

Čikāgas latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, pl. 1 dienā lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Ķirsons, tel. FI 3-2420

Sv. Pāvila draudze, 1644 So., 11th Ave., Maivudā.

Dievkalpojumi ik svētdienu, plkst. 11-os. Svētdienas skola ik svētdienu; sākas plkst. 9,30.

Kalamazū Sv. Jāņa ev. - lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1,15.

Mineāpoles St. Paula latviešu ev. - lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S - 7th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu, plkst. 11 dienā, 5000 W., Ohio St., māc. A. Stefenbergs, Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu, pl. 9,30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru, pl. 7,30.

Latviešu ev. - lut. Miera draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Pēteŗa baznīcā, Sparks ielā.

Māc. A. Sudars, 1030 — 30 Ave., Belwood. Ill.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave., tel. 4-4619.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā, pl. 2 dienā, bērniem pl. 1,15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCA's telpās, 120 W. Lexington Ave.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 328 S., Rose St., tel. 4-8255.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S. E., Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. tus draudzes dievkalpojumi Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 10 no rīta un 4. svētdienā Trīsvienības baznīcā, plkst. 2 p.p., bērniem plkst. 1,15 p.p.

MILVOKI

Milvoku latviešu ev.-lut. Kris- draudzes baznīcā, 1900 W. Washington ielā katru svētdienu, pl. 11.00 rītā. Draudzes svētdienas skola pl. 10.30 dienā. Māc. J. Meisters.

LOSANDŽELOSĀ

Dienvidkalifornijas latviešu ev.-lut. draudzē (māc. E. Caune, WE 6-0911, baznīca 2450 Griffin Ave., L. A. 31).

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis — 427 Van Norman St., Port Arthur, Ont., tel. DI 4-0302.

TORONTO

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto Sv. Andreja baznīcā, Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

Sestdien, 8. aprīlī, pl. 8 vakarā draudzes koŗa koncerts.

Svētdien, 9. aprīlī, pl. 11-os rītā dievkalpojums.

Svētdien, 16. aprīlī, pl. 3 p.p. dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto Ont., tel. LE 6-2510.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars, 209 E., 38th St., Hamilton Ont. Tel. FUlton 3-1182.

Hamiltonas, latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., S., tel. CE 2-2385.

HAMILTONAS LATVIEŠU BAPTISTU MISIONĀRU

dievkalpojumi notiek Stanley Ave., baptistu baznīcā. Sniedz visus garīgus paskaidrojumus.

Bībeles studēšana un lūgšanu stundas katru nedēļu. JA 9-1097

SV. KATARĪNES

Māc. J. Prauliņš, 22 Academy St., Apt. 3, St. Catharines, Ont. Tel. MU 5-5098.

Niagarā latviešu ev. - lut. dr. anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā, 580 Portage Rd.

VINIPEGĀ

Latviešu Sv. Krusta draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Lūkasa baznīcā, Hartford un McGregor ielu stūrī

OTAVĀ

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont. Tel. RE 3-3906.

Dievkalpojumi notiek St. Petre's Lutheran Church, Sparks at Bay St.).

MONTREALĀ

Māc. V. Sēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Tel. HU 4-8394. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

9. aprīlī, plkst. 2 p.p. jaunatnes dievkalpojums.

23. aprīlī, plkst. 2 p.p. dievkalpojums.

Māc. Arturs Voitkus.

Dievkalpojumi notiek Jāņa ev. lut. baznīcā, 4345 Marcil Ave. (pie Monkland Ave.). Draudzes nams, kanceleja un māc. dzīvoklis — 3438 Rosedale Ave., tālr. HU 9-3224. Draudzes priekšnieks: A.Spūrmanis, 8106 Arcadian Rd., Montreal 29, P. Q., tālr. HU 1-4948: draudzes kasieris: A.Spura, 606 - 64th Ave., L'Abor a Plouffe, P. Q. tālr. MU 1-5890.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās pl. 3 p.p. un trešdienās pl 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO LATVIEŠU MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā — 14 Park Rd., Bloor pazemes pieturas tuvumā. Svētdienu rītos pl 10.45—11.00 garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu; viļņu garums 1350 — Ošavas raidītājs Tel. AM 1-4218.

SŪTIET PĀRTIKAS SAIŅUS SAVIEM PIEDERĪGAJIEM

uz LATVIJU

PIEDĀVĀJAM:

20 mārc.	Cukurs	$15.90
40 "	Cukurs	$23.90
20 "	Kviešu milti	$15.75
40 "	Kviešu milti	$23.50
20 "	Rīsi	$17.75
20 "	Mājturības ziepes	$25.50
10 "	Makaroni	$14.75
10 "	Šokolāde	$33.00
10 "	Cepamā eļļa	$20.00
10 "	Žāvētie augļi — dažādi	$19.00
10 "	Medus	$22.50
10 "	Piena pulveris	$20.90
10 "	Sviests	$24.50
10 "	Kausēti tauki	$19.50
20 "	Kausēti tauki	$29.50
10 "	Margarīns	$20.00

Tauki, sviests un margarīns ir speciālās kannās, tā kā tas atbilst ievešanas noteikumiem.

SAINIS „Ģimenei speciāli" $39.60

500 g Pupiņu kafija
500 g Holandes šokolāde
200 g Ceilonas tēja
1000 g Cukurs
500 g Cepamā eļļa
500 g Siers
1000 g Kviešu milti
1000 g Rīsi
500 g Žāvēti augļi
500 g Bekons
500 g Šķiņķis
500 g Rozīnes
500 g Karameles
500 g Konfektes
250 g Pipari
500 g Amerikāņu cigaretes

SAINIS „SUPER" $32.00

5 mārc. Šķiņķis
5 " Bekons
5 " Lauku Salami

Šo saiņu cenās ir ieskaitīts viss, tā ka saņēmējam nekas vairāk nav jāmaksā. $2.- ir jāpieskaita, ja paciņu sūta uz Āzijas Padomju.

SAINIS „GR 118" $22.40

5 mārc. Rīsi
5 " Cukurs
5 " Salami
5 " Kviešu milti

SAINIS „CERĪBA" $26.60

500 g Pupiņkafija
500 g Holandes kakao
500 g Šokolāde
200 g Ceilonas tēja
1000 g Konfektes
1000 g Cukurs
500 g Rozīnes
500 g Zemes rieksti

SAINIS „777" $21.90

5 mārc. Bekons
5 " Rīsi
5 " Kviešu milti
5 " Cukurs

SAINIS „FAVORITE" $30.60

5 mārc. Cepamā eļļa
5 " Cukurs
5 " Šķiņķis
5 " Bekons

SAINIS „ZVAIGZNE" $25.00

10 mārc. Cukurs
5 " Cepamā eļļa
5 " Bekons

SAINIS „R" $35.00

500 g Pupiņkafija
500 g Holandes kakao
500 g Holandes šokolāde
1000 g Cepamā eļļa
1000 g Cukurs
1000 g Rīsi
500 g Siers
1000 g Bekons
1000 g Šķiņķis
1000 g Žāvēti augļi

SAINIS „SPECIĀLI" $39.00

500 g Pupiņkafija
10 mārc. Cukurs
10 " Kviešu milti
10 " Rīsi
5 " Bekons
2½ " Cepamā eļļa
2½ " Šķiņķis

Pasūtinot saini, miniet tikai saiņa nosaukumu un cenu. Uzdodiet pareizu saņēmēja vārdu un uzvārdu ar pilnu adresi. Visi saiņi ir apdrošināti. Saņemšanas laiks — 4 nedēļas. Pasūtinājumus adresējiet

DAUGAVAS VANAGU SAINĪŠU NODAĻAI

123 Huron St., Toronto 2-B, Ontario, Canada.

Samaksu par saini sūtiet ar čeku vai pasta naudas pārvedumu uz vārdu DAUGAVAS VANAGI.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ,

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss ....

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai (Nevajadzīgo svītrot).

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $ 1.50 par 1 mēn., $ 4.50 par 3 mēn. $ 8.50 par 6 mēn., $ 16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanagi, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

†

Majors Jūlijs Ķilītis

miris 1961. g. 26. martā Anglijā.

Viņu mūžīgā piemiņā paturēs

LATVIEŠU VIRSNIEKU APVIENĪBA

Peldēšanas iespējas sievietēm

(mo) Toronto, kā zināms, pastāv diezgan lielas grūtības sieviešu peldēšanas nodarbību izkārtošanā, jo blakus YWCA's organizācijai ir tikai pāris speciāli klubi, kas uz pāris stundām nedēļā izmanto kādu skolu peldētavas.

Atbilstot daudziem pieprasījumiem un dzīvai interesei, West-End YMCA's vadība (College un Dovercourt ielu stūrī) sākot ar 5. aprīli izkārtojusi peldēšanas stundu katru trešdienas vakaru laikā no 8.30 līdz 10.00. Tālākā šis programmas attīstībā ir iecerēts, sākot ar nākamo rudeni, organizēt arī peldēšanas mācību stundas.

Dalības maksa visam gadam 8 dolari. Tajā ietvertas piedalīšanās tiesības arī pārējās nodarbībās, kā: galda tenisā, foto laboratorijā u. t. t. Interesentes var zvanīt uz LE 6-1166, event. valodas grūtību gadījumā jautājot pēc M. Lorberga.

Primadonna Maria Kallas

kopā ar savu pavadoni miljonāru Onassi iecerējuši pirkt lepnu pili Parizes tiešā tuvumā. Pa pils apskates laiku Kallas tā noskaitusies uz fotografiem un reportieriem, ka pavēlējusi tiem „iet pie velna". Arī Onassis nav varējis paciest preses ļaužu ziņkāribu un mēģinājis kādam fotografam sasist kameru.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

6., 7. un 8. aprīlī „Canadian Junior Ballet" sabiedrības izrādes Hart House teātrī.
8. aprīlī — Mednieku un makšķernieku klubs sezonas slēgšanas balle Columbus zālē.
8. aprīlī — 1. ev.-lut. draudzes koŗa Garīgs koncerts Sv. Andreja baznīcā.
9. aprīlī — TLB — Referātu un filmu pēcpusdiena.
12. aprīlī, pl. 12.30 — atmosfairiska sanāksme parastā vietā.
14. aprīlī — DV futbolistu balle ar „Miss Football" vēlēšanām Ungāru zālē, 245 College ielā.
15 aprīlī — Paulas Brīvkalnes koncerts.
16. aprīlī, plkst. 4 p.p. — Tērvetes skautu vienības gada svētki Sv. Barnabas baznīcas zālē.
16. aprīlī — T. Ķeniņa studijas audzēkņu vakars Sv. Andreja baznīcas zālē.
22. aprīlī — Viestura koŗa koncerts.
22. aprīlī — Toronto latviešu katoļu vienības pavasaŗa deju vakars Kolumbus zālē.
29. aprīlī — DV Latviešu jaunā teātŗa Bostonā viesizrāde „Māja naktī", R. Birgaļa režijā.
30. aprīlī — TLB dāmu komitejas sarīkojums.
6. maijā — Maija balle Palace Pier telpās.
7. maijā Sestdienas skolas Ģimenes diena.
13. maijā — Kurzemes cietokšņa krišanas piemiņas sarīkojums.
Svētdien, 14. maijā, plkst. 6 vak. Lansdowne kino teātra telpās A. Brigaderes pasaku lugas „Princese Gundega un karalis Brusubārda" pirmizrāde.
18. maijā — T. Brilta koncerts, Kanadas koncertapvienības sarīkojumā.
27. maijā — TLTA sestdienas ģimnazijas izlaiduma akts.

HAMILTONA

9. aprīlī — Brigaderes vakars, Ventas gaidu vienības sarīkojums baznīcas zālē.
15. aprīlī — Apvienotā vīru koŗa „Viesturs" koncerts. Rīko HLB.
16. aprīlī — Toronto 1. latviešu ev.-lut. draudzes koŗa garīgais koncerts baznīcas telpās.
30. aprīlī — Hamiltonas DV Vanadžu sarīkojums.
6. maijā — HMMK balle Rainbow zālē.
28. maijā — draudzes dāmu komitejas sarīkojums baznīcas zālē.

ST. KATARINES

8. aprīlī vīru koŗa Viesturs koncerts Atlanta kluba telpās.

NIAGARĀ

13. maijā — Tradicionālie Niagaras ziedu svētki un jaunatnes vienību turnīrs basketbolā.
1. un 2. jūlijā — gadskārtējās draudzības un jaunatnes dienas.

SPORTS

TORONTO DV — ONTARIO MEISTARS

5 spēlētāji iegūst 100 punktus

DV UZVAR YMCAu 100:48 (43:15)

17. martā Ontario basketbola meistarības finālā satikās Toronto DV ar latviešu YMCAu, lai noskaidrotu Ontario meistaru un arī vienību, kuŗai jābrauc uz Montreālu sacensties ar Montreālas sporta klubu Kanadas meistarības pusfinālā. Šo abu vienību tikšanās gaidīta ar lielu interesi, jo šinī sezonā tās abas vēl nebija mērojušās spēkiem. Pēc līdzšinējās sporta informācijas YMCA ar labiem panākumiem bija beigusi savu sezonu Toronto Intermediate līgā. Otrkārt — YMCAs vienības līmeni stipri paaugstināja bijušie DV basketbolisti J. Strautnieks un J. Petmanis. Protams: Toronto Intermediate līga ir daudz zemākas kvalitātes nekā Sunday līga, kuŗā spēlē Toronto DV. Arī spēlē pret YMCAu DV piemeklēja tā pati nelaime, kas tos bija vajājusi visu sezonu Sunday līgā: no 8 spēlētājiem bija ieradušies tikai 5. Vienības treneris R. Kadiķis bija redzami nervozs, jo, spēlēt bez rezervēm, jāuzņemas riskēt ar uzvaru.

DV sastāvā bija redzami — A. Richters, E. Petmanis, A. Savickis, J. Moruss un I. Dulmanis. Iztrūka — L. Timmermanis, S. Timma un J. Blūms. YMCAs vienībā bija 8 spēlētāji. Spēli sākot, abas vienības spēlēja zonas aizsardzību. Uzbrukumus ievadīja ļoti apdomīgi. Redzami piesardzīgi spēlēja DV — bez rezervēm. Pirmās minūtes pagāja bez rezultāta, lai gan abas vienības bija metušas pa sodam. Ar Strautnieka sekmīgu soda metienu pirmā pie rezultāta tika YMCA. Tā arī bija vienīgā reize, kad YMCA atradās vadībā. Savu spēles veidu mainīja DV, strauji ievadīja uzbrukumu un ar ātrām piespēlēm sāka „lauzt" YMCA's zonas aizsardzību. Ar E. Petmaņa un Morusa metieniem DV pārņēma vadību. YMCA ne brīdi neatslāba uzbrukumā, bet DV aizsardzība izjauca viņu nodomus. Sekoja Richtera un Savicka soda metieni un rezultāts pieauga. Nenosegts pāris reizes palika Zentiņš, kas ar pustāliem metieniem punktu starpību samazināja. Skaistu metienu no malas izdarīja Dulmanis, kas paaugstināja rezultātu DV labā. Ar katru nākošo uzbrukumu bija redzams DV pārākums. Nenogurstoši cīnītāji YMCAi bija Lazdiņš un Strautnieks. Lazdiņš bija redzams cīņā kā pie viena, tā otra groza, bet nelaimējās iemetienos. Labi spēlēja arī YMCAs J. Petmanis, kuŗa speciālitāte ir dziļi ielauzties pretinieka aizsardzībā, bet, nesaņemot savu līdzspēlētāju atbalstu, viņam neizdevās gūt grozus. DV 5 vīri atradās jau 10 punktu vadībā un sāka rādīt savas īstās spējas. Strauji apspēlēja YMCAs aizsardzību un ar skaistām kombinācijām izmantoja katru savu no YMCAs nenosegto spēlētāju. Brīžiem pat likās, ka DV vairs necīnījās pēc punktiem, bet mēģināja parādīt skaistu basketbola demonstrējumu. Puslaikā DV bija izcīnījuši 43:15 vadību. Punktus DV labā pirmā puslaikā bija guvuši: Richters — 15, E. Petmanis — 11, Moruss — 4, Savickis — 9, Dulmanis — 4.

Otrā puslaikā stāvoklis nemainījās. DV jau puslaika sākumā sāka segt pretiniekus pa visu laukumu, un YMCA vairākas reizes pazaudēja bumbu pat savā laukumā. Savas spējas īsti sāka parādīt Richters. Pirmā puslaikā vairāk palīdzēja aizsardzībā, bet otrā puslaikā, kopā ar Savicki un Dulmani, atradās pie YMCAs sargātā groza. Andrejs pierādīja, ka viņš kā vienības kapteinis ir vienmēr savā vietā, un palīdzēja tur, kur vienībai bija vajadzīgs. DV nepārtraukti bombardēja YMCAs grozu, un rezultāts nepārtraukti pieauga DV labā. Skaistu sadarbību parādīja E. Petmanis un Savickis puslaika vidus daļā. Šie abi spēlētāji spēlē kreisās malas postenos un ir noteikti atzīstami par latviešu basketbolistu labāko pāri kreisajā malā. Arī YMCA mēģināja rādīt savas spējas un sāka bumbu „saldēt", lai nedotu DV iespēju sasniegt pārāk augstu rezultātu. Vairākas reizes Moruss „piekrāpa" aizsardzību un guva grozus no neiespējamiem stāvokļiem. YMCA pēdējās minūtēs spēlēja asāki un 5 piezīmju dēļ laukumu nācās atstāt Sostem un J. Petmanim. Beigu svilpei atskanot, DV bija izcīnījuši 100:48 uzvaru.

Šie 5 DV vīri pierādīja, ka prot, ja vajadzīgs, spēlēt arī tikai pieci. Vienība atstāja patīkamu iespaidu gan sadarbībā laukumā, gan arī savstarpējā draudzībā. Pie tā lieli nopelni ir vienības kapteinim Richteram, kas ar savu sadraudzību un sportista garu ir ieguvis cieņu DV spēlētājos. Richters DV vienībā vēl ilgi būs vajadzīgs. E. Petmanis ir apdāvināts ar visiem basketbolista dotumiem: labu dribli, labiem metieniem un labi pārvaldītu ķermeni. Savickis ir talantīgs jaunās paaudzes spēlētājs. Viņa augums un kreisās rokas metiens, kā arī apdomīgā spēle laukumā ir viņu ierindojusi Kanadas latviešu basketbolistu izlasē. Moruss, kas aizsarga postenī DV ir neaizstājams, techniski izkopis savus metienus, kas daudzreiz ir palīdzējuši DV grūtā brīdī. Aizsardzībā viņš ir melnā darba darītājs. Dulmanis, kas tikai pagājušā gadā sāka savas basketbolista gaitas jaunatnes vienībā, šodien ir uzrādījis labu progresu, gan spēlējot centrā, gan aizsarga postenī.

DV spēlēja un punktus guva: A. Richters — 38, E. Petmanis — 15, J. Moruss — 15, A. Savickis — 22, I. Dulmanis — 10.

YMCAā spēlēja un punktus guva: J. Strautnieks — 7, J. Zentiņš — 8, J. Petmanis — 13, Soste — 7, Priedītis — 8, Lazdiņš — 3, Krasovskis — 2, Ozoliņš — O, Uiska. 0.

LATVIJAS AMERIKĀ

pārstāvis

ST. KATARĪNĒS

H. Greble, 85 Maple St., St. Catharines, Ont., kārto abonementu, sniedz un pieņem informāciju.

Uz Simko ezera (Kanadā) Z. Upīte vienā dienā izvilcis 65 baltzivis, makšķerējot tautieša F. Erdmaņa makšķernieku apmetnē Franklina lodžā.

VĪRS, KAS PAGLĀBA GĒRINGU NO GĀJIENA PIE KARĀTAVĀM

CIANKALIJA AMPULA ZIEPJU GABALĀ

1951. gada aprīlī Frankijas Hilpolšteinas tiesā ieradās kāds liela auguma, stūrainu seju vīrs.

Ierēdnis, kas viņu pieņem, ir pavisam pārsteigts, kad apmeklētājs tam saka:

„Es gribu, lai tiktu noprotokolēts, ka es biju tas, no kā Gērings saņēma indes ampulu, ar kuŗas palīdzību viņš Nirnbergā izbeidza savu dzīvību."

„Man ir pierādījums," piebilst apmeklētājs, kad ierēdnis viņu neticīgi uzlūko. No kabatas viņš izņem kādu ampulu un noliek to uz galda.

„Tieši tādu es iedevu Gēringam. Ciankālijs . . . "

Apmeklētājs nosauc savu vārdu: Eriks fon dem Bachs - Celevskis, kādreizējais SS ģenerālis.

Ierēdnis dodas blakus istabā. Viņš runā pa tālruni vispirms ar vietējo policiju, pēc tam ar amerikāņu CIC.

Dažas stundas vēlāk Eriks Bachs - Celevskis ir Ansbachā pie CIC. ASV prokurors Viliams Kanfilds grib zināt katru sīkumu šinī lietā.

Bijušais SS ģenerālis stāsta:

„Kaŗa laikā es vadīju bandu apkaŗošanu. Saviem ļaudīm es apgādāju lielāku daudzumu šo ciankālija ampulu, lai viņiem, kritot pretinieka rokās, tiktu aiztaupīta neizbēgamā mocīšana.

Pēc 1945. gada sabrukuma es vairākas šīs ampulas noglabāju ziepju gabalā. Es kalkulēju, ka ziepes man tiks atstātas arī cietumā. Tā arī notika. Es tiku pārbaudīts un kratīts neskaitāmas reizes, bet nevienam no kratītājiem neienāca prātā pārbaudīt ziepju gabalu.

Vispirms mani internēja, tad pārveda uz Nirnbergas cietumu. Man bija jāuzstājas kā lieciniekam Nirnbergas tribunālā. Sagadījās tā, ka tiku novietots cellē tieši pretī Gēringa cellei. Pie katras izdevības lūkojām sazināties ar žestiem un grimasēm. Es liku Gēringam saprast, ka man ir inde, un viņš vēlējās arī vienu ampulu sev."

Bet kā to izdarīt

Kad Gērings atstāj celli, to pavada vairāki sargi, kuŗu uzdevums ir rūpēties, lai pēdējais nenāktu saskarē ne ar vienu cilvēku. Arī Bachs - Celevskis tiek rūpīgi apsargāts. Liekas, ka nodot ampulu Gēringam ir pilnīgi neiespējami.

Bet tad Bacha - Celinska galvā tomēr rodas kāds plāns. Ir jāsāk spēlēt kāda komēdija, viņš domā. Ir jāpanāk, lai sargiem būtu par ko smieties. Ja cilvēks smejas, viņš visātrāk pazaudē neuzticību pret citiem. Arī sargi ir tikai cilvēki.

Kad nākošajā reizē Bachs - Celevskis ar saviem sargiem cietuma gaitenī sastop Gēringa grupu, viņš komandē: „Uzmanību! Reichsmaršāls!" Un nostājas pamatstājā, sasizdams papēžus, ka noklaudz vien gaitenis.

Vienu sekundi Gērings brīnās, bet tad liekas, ka viņš ir sapratis. Viņš pavirši paceļ roku „vācu sveicienam" un paiet gaŗām SS ģenerālim.

Sargi smīn. Viņi atrod šo izrīcību komisku. Bachs - Celevskis redz, ka viņš ir uz pareizā ceļa. Viņš rūpējas, lai nākošā satikšanās būtu vēl jautrāka. Šoreiz viņš komandē: „Vācu aviācijas virspavēlnieks! Fā labi skaties!" — un parādes solī defilē gaŗām Gēringam. Sargi smejas locīdamies.

Tā tas turpinās vairākas nedēļas, līdz Bachs - Celevskis beidzot nolemj riskēt. Kādā rītā, satiekot Gēringa grupu, viņš, komiski klanīdamies, tuvojas Gēringam un satveŗ tā roku. Sargi pie šīm scēnām ir pieraduši, un neviens nemana, ka pavisam mazs ziepju gabaliņš maina īpašnieku . . .

Ar to Gēringam ir aiztaupīts kāpiens pa trīspadsmit karātavu pakāpieniem . . .

ASV prokurors Kanfilds ir visu uzmanīgi klausījies un uzdevis daudz jautājumu. Jā, kā tas varēja būt, viņš domā. Bet lai galīgi pārliecinātos, viņš liek vēl izmeklētiem ekspertiem pārbaudīt Bacha - Celevska uzrādīto ampulu. Rezultāts: tāda pati ampula atrasta Gēringa mutē.

Tikai tagad Kanfilds ir pārliecināts par Bacha - Celevska teiktā patiesību. Pēdējais tiek atbrīvots, jo 1951. gadā neviens vairs nav ieinteresēts saukt viņu pie atbildības par šo nodarījumu . . .

NESASKAŅĪGĀ BILANCE

Pa Nirnbergas ielām naktīs soļo kāds vientuļš vīrs, pildīdams naktssarga dienestu. Viņam ir daudz laika pārdomāt par bijušo, noslēgt pagātnes bilanci. Tā ir neparasta bilance, kuŗas atsevišķi posteņi kaut kā nesaderās kopā.

15 gadu vecumā 1914. gadā, kaŗam sākoties, Bachs - Celevskis ir jaunākais brīvprātīgais ķeizara armijā.

25 gadu vecumā 1924. gadā viņš ir lauksaimnieks. Kaut kāda iekšēja kaite ir pārtraukusi viņa dienestu reichsvērā.

35 gadu vecumā viņš ir SS brigadenfīrers un policijas šefs Karaļaučos.

45 gadu vecumā viņš ir SS obergrupenfīrers un SS ieroču ģenerālis. Viņam tiek uzdots likvidēt poļu ģenerāļa Bora - Komarovska vadīto sacelšanos Varšavā.

55 gadu vecumā viņš ir naktssargs Nirnbergā.

Kaut kas visā Bacha - Celevska rīcībā ir nesaprotams un neizskaidrojams. Viņš gan apgādā Geringam indi, bet Nirnbergas tribunāla priekšā viņš kā liecinieks smagi apvaino pēdējo un pārējos naci dižvīrus.

Kad viņš, kā lieticnieks, iet gaŗām apsūdzēto soliem, Gērings šņāc: „Cūka, suns . . . "

1951. gadā Bachs - Celevskis pāriet katoļu ticībā, bet arī pēc tam turpina apgalvot: „Es biju un esmu Hitlera vīrs!"

Varšavas sacelšanās laikā (toreiz viņš saucās ģenerālis fon dem Bachs, slaviski skanošais Celevskis ir atmests) Hitlers viņam ir devis striktu pavēli: „Gūstekņus neņemt nekādā gadījumā!"

Tā ir vadoņa pavēle, bet Bachs - Celevskis to neievēro. Viņš oficiāli paziņo, ka sacelšanās dalībniekus ieskata par „kaŗojošu vienību", un tādā kārtā paglābj tūkstošiem poļu dzīvību. Arī ģenerālis Bors - Komarovskis var būt pateicīgs viņam, ka paliek pie dzīvajiem.

Bachs - Celevskis iet vēl tālāk. Viņš liek nošaut ukraiņu SS brigādes komandieri Kaminski ar visu viņa štābu, jo pēdējais neklausa viņa pavēlei attiecībā uz gūstekņiem, bet liek nošaut katru ukraiņu rokās kritušo poli.

Un ko dara Hitlers ar šo vīru, kas tā ignorējis viņa pavēlī? — Viņš tam piešķiŗ Bruņinieka krustu.

„Jūs spēlējaties ar savu galvu," Hitlers saka Bacham - Celevskim, „bet panākumi ir pierādījuši, ka jums taisnība."

Jo Bachs - Celevskis ir pārliecinājis Hitleru, ka, klausot viņa pavēlei, sacelšanās likvidēšana būtu ieilgusi.

Vai nu šī rīcība būtu izskaidrojama ar tīri cilvēciskiem motīviem? Ar bruņnieciskumu? Jeb tā ir tālredzīga rīcība nākamajām, neizbēgamā sabrukuma dienām?

Ja tā, tad Bacham - Celevskim tas ir izdevies. Uzstājoties par liecinieku Nirnbergas tribunālā un apsūdzot bijušos priekšniekus un līdzcīnītājus, viņš izglābj savu ādu.

Miks.

APRĪL! APRĪL!

Man jāatzīstas, ka arī šogad nagi niezēja drusku pājokoties pirmā aprīļa dienā. Tā radās raksts un foto uzņēmums mūsu pagājušās sestdienas numurā, kuŗā melns uz balta redzams, ka Roncesvalles avenija pārdēvēta par Rīgas aveniju.

Es ceru, ka rakstā pieminētie tautieši neņems ļaunā mazo labsirdīgo pajokošanos. Visā šajā aprīļa jokā ir paslēpta arī drusku patiesība, jo pie labas gribas un enerģiski rīkojoties, mūsu Toronto organizācijas patiešām varētu panākt, ka kādu no Toronto ielām nosauc Rīgas vai kādā citā latviskā vārdā. Bet pagaidām man jāsaka tikai: Aprīl! Aprīl!

A. Pelēkais.

Informācija pastmarku krājējiem

Lai jaunajiem pastmarku krājējiem informācija būtu pilnīgāka un vispusīgāka, A. Grebļa raksts LA 15. marta 21. n-rā „Kā krāt pastmarkas" prasa papildinājumu vai turpinājumu. Attiecībā uz Latvijas pastmarkām un vispār latviešu filateliju, bez minētā „Latviešu Filatelists", kas sniedz tiešām interesantus rakstus, vēl iznāk arī vairāki citi periodiski izdevumi.

Tiem, kas latviešu filatelijā iedziļinājušies vai vēlas iedziļināties vairāk par pamatkollekcijas izveidošanu, ieteicams sazināties ar „Bundesarbeitsgemeinschaft Lettland im Bd. Ph. Gildegruppe Lettland in der Poststempelgilde „Rhein — Donau e. V., rakstot vadītājam: Herrn Rolf Jacobsen, Hamburg 11, Gr. Burstah 49, Germany. Šinī organizācijā ir vairāki biedri - Latvijas pastmarku kollekciju īpašnieki, ar starptautisku nozīmi. To starpā ir daudzi latvieši, kā arī vācieši un citu tautību pederīgie. Organizācija izdod arī biļetenus vācu valodā ar illustrētu pielikumu, kas kopā ar biedru naudu maksā $2,- gadā.

Tāpat ne mazāk nozīmīgs, un nepieminēts nevar palikt latviešu valodā iznākošais žurnāls „Kollekcionārs", ko izdod K. Ķezbers, 2727 N. Milwaukee Av., Chicago 47, Illinois, U.S.A. Šis žurnāls ir saturā ļoti vispusīgs, ne tikai visās latviešu filatelijas nozarēs, bet arī numismātikā, reizē sniedzot arī nozīmīgu un ļoti bagātīgu illustrātīvo materiālu. Atsevišķs žurnāla numurs maksā $1,- vai $4,- gada abonements.

Tālāk jāmin žurnāls „Latvijas pastmarkas", ko izdod krājēju kopas „Universums" vadītājs Ed. Stalbovs, (14a) Stetten / Filder, bei Stuttgart, Wernerstrasse 3. — Germany. Šis izdevums sastādās no rakstiem latviešu un vācu valodās, bez latviešu filatelijas jautājumiem laiku pa laikam pieskaŗoties arī citu valstu filatelijai.

Attiecībā par katalogiem, arī šeit ir rinda izdevumu, ar kuŗiem latviešu krājējiem derētu iepazīties. Vispirms gribētu minēt F. Ķezbera 1958. gadā izdoto „Latvijas pastmarku katalogs" (adrese kā žurnālam „Kollekcionārs"), kas sniedz pietiekami plašu informāciju par visiem Latvijas pastmarku izdevumiem, to dažādībām, kļūdām u. t. t. Protams, šis katalogs nav uzskatāms kā absolūti pilnīgs, it sevišķi, kas attiecas uz dažādiem retumiem un variācijām, tomēr tas ieteicams katram Latvijas pastmarku krājējam. Cena ir $4.00.

1948. g. Vācijā Baltijas filatelistu biedrība „Baltia" izdevusi katalogu Baltijas valstīm (Igaunijas, Latvijas un Lietuvas) pastmarkām 5 valodās. Šis katalogs ir ļoti ieteicams, bet, liekas, grāmatnīcās vairs nekur nebūs dabūjams.

Informācijas ziņā ļoti vēlams katalogs ir Vācijā katru gadu izdotais Michela katalogs, bet tā kā tanī visas cenas minētas vācu DM, tad šejienes apstākļos tas maz tiek lietots.

Vispopulārākais Amerikas kontinentā ir Scotta katalogs angļu valodā ar cenām dolaros, bet tā vājā puse ir visai trūcīga informācija un īpatnējs sakārtojums Eiropas valstīm. Tomēr to oficiāli atzīst kā pasta departamenta filatēlistu nodaļa, tā arī filatēlistu organizācijas un atsevišķi krājēji.

Latvijas naudas krājējiem līdzšinējo rokas grāmatas trūkumu aizstājis pazīstamais latviešu kollekcionārs A. Platbārzdis, izdodot plašu un vispusīgu grāmatu par naudas zīmēm un monētām. Tās cena ir $7.00 un pasūtināma uz šādu adresi: A. Platbārzdis, Tallåsvägen 14, Sollentuna, Sweden.

Šai rakstā neesmu pieskāries tiem izdevumiem, kas izdoti brīvās Latvijas laikā vai vēlāk un šodien praktiski nekur nav dabūjami, vai arī, ja pieejami, tad par ļoti augstām cenām.

R. Norītis.

APSTĀKĻI SATELITU ZEMĒS

(Pārnesums no 1. lpp.)

Ir ziņas, ka kultūras dzīve Varšavā ir visai spraiga — un pat ar diezgan rietumniecisku nokrāsu. Vācieši atstājuši Varšavu pusnopostītu, bet poļi pēckaŗa laikā centušies to atjaunot, it sevišķi pilsētas veco daļu. Šo restaurāciju britu avīzes atzīst par ļoti labi izdevušos: tā esot tik tuvu nopostītajam oriģinālam, ka otru tamlīdzīgu „nevarot vairs atrast mūsu dienās". Varšavā vispirms atjaunotas celtnes ar sabiedrisku kultūrālu nozīmi, un tā tur patlaban darbojoties 11 teātŗi, no kuŗiem daži sniedzot ļoti modernus inscenējumus. Apmeklētāji no Rietumiem, kas pazīst slavisko temperamentu, ir pārsteigti par ļoti apvaldīto, intellektuālo, pat vēso aktieŗu spēli, izvairīšanos no spēcīgu pārdzīvojumu rādīšanas. (Šis vēsums pārsteidz arī poļu pianistu spēlē, kas viesojas Rietumos, it sevišķi tad, kad viņi atskaņo emociju piesātinātos Šopēna darbus). Britu avīzes ar izbrīnu atzīmē Varšavas teātŗos uzvesto lugu dažādību: tamlīdzīgu lugu bagātību ne tikai nevarot sastapt nevienā zemē aiz „dzelzs aizkara", bet to nevarot atrast pat Britanijā. Bez klasiķu darbiem (sākot no Sofokla līdz Šilleram u. c.) uzvedot visdažādākās moderno Rietumu rakstnieku lugas: Beketa, Brechta, Jonesko, Anuija, Sartra, Dverenmatta, Žila Romēna u. c. drāmatiskos darbus. Tomēr arī teātŗos pēdējā laikā esot jūtama cenzūras spiediena pastiprināšanās. „Dumpīgie" rakstnieki esot apklusināti ar „ekonomiskām sankcijām", t. i. viņiem uzspiestu bezdarbu.

Varšavā esot modē arī abstraktā glezniecība, un tādēļ poļu mākslas izstāde Maskavā asi nokritizēta.

Ļoti daudzos Varšavas kinēmatografos rādot amerikāņu un citu rietumvalstu filmas.

Daudz nelabvēlīgākas ziņas nāk no citām komūnistu zemēm, piemēram, Čechoslovakijas — par tur valdošo režīmu. Tur valdība nolēmusi ievadīt 1961. gadu ar antireliģiskās propagandas piecgades plānu, lai iznīcinātu katoļu baznīcas iespaidu tautas masās. Vairums vadošo garīdznieku atrodoties cietumā: Prāgas archibīskaps, kuŗš kādreiz cildināts kā prethitleriskās kustības vadonis, jau 11 gadu esot cietumā — bez tiesas lēmuma, kaut gan viņam esot jau 72 gadi. Sakarā ar jauno plānu katrā lielā pilsētā būšot tikai viens garīdznieks, pie tam viņam jābūt komūnistu režīma atbalstītājam.

Slovakijā 80 % zemes piederot kolchoziem un lauksaimniecības kooperātīviem, bet 20 % esot vēl privātīpašnieku rokās. Kaut arī daudzi no šiem „kulakiem" par „sabotāžu" esot ieslodzīti cietumos uz ilgāku laiku, tomēr tie sīksti turoties pie senču īpašuma. Lauksaimniecības kooperātīvu locekļiem tagad aizliegts turēt jebkādus privātus zemes gabaliņus un lopus, atļauti vienīgi mājputni. Nacionālizācija pilsētās izdarīta tik pilnīgi, ka Prāgā neesot pat neviena privāta frizieŗa, masieŗa vai zābaku spodrinātāja: viss atrodoties valsts rokās.

Arī no Ungārijas saņemtas ziņas, ka pastiprinās kaŗš pret baznīcu. Apcietināti ap 3.000 garīdznieku; pret viņiem ievadītas prāvas ar acīm redzamu tendenci diskreditēt katoļu baznīcu, jo apcietinātie apvainoti noziegumos par tikumību, melnā tirgus darījumos u. c.

— gs.

APTAUJA LAIKRAKSTA LASĪTĀJIEM

LA redakcija saņēmusi no biļetena „Canadian Scene" ievietošanai šādu aptauju:

„Mēs būtu pateicīgi, ja lasītāji izpildītu sekojošo īso aptauju. (Neparakstiet to, ja nevēlaties). Jūsu apdomātās atbildes dos Canadian Scene, kā arī Toronto metropoles televīzijas izglītības apvienībai svarīgu informāciju, kas ir ieinteresēta TV efektīvai izmantošanai izglītības nolūkiem.

Vai jūs regulāri klausaties radio raidījumus? ....

Vai jūs regulāri skataties televīzijas raidījumos? ....

Vai jūs regulāri lasat laikrakstu? ....

Kādu valodu runā jūsu mājās? ....

Ar ko jūs nodarbojaties? ....

Atbildētāja aptuvenais vecums ....

Dzimums ....

Vai jūs esat pieteikušies angļu valodas mācības kursos? ....

Kāda bija (vai ir) jūs galvenā problēma mācoties angļu valodu? ....

Vai jūs interesētu mācīties angliski ar televīzijas kursa palīdzību? ....

Kādas dienas un vakara stundas būtu vislabākās, lai jūs un jūsu ģimene varētu mācīties angliski TV kursos? ....

Kados gada mēnešos? ....

Lūdzu nosūtiet atbildes šī laikraksta redakcijai, 123, Huron St., Toronto 2-B, Ontario.